WIELKA PRZYGODA

1 KLASA

część 3

Podręcznik | edukacja polonistyczna, społeczna, przyrodnicza, matematyczna

O tę książkę dba teraz:

1.

2.

3.

Z tej książki Ty i inne dzieci będziecie korzystać przez kolejne lata.
Szanujcie ją i dbajcie o nią.

nowa era *Twoje mocne strony*

Jak korzystać z podręcznika

edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza

Duży czyta małemu

Mistrzowie mowy

tekst do słuchania

ćwiczenia logopedyczne

Nasze lektury

utwór z listy lektur

wprowadzenie w świat ortografii

Przygoda z ortografią h ż ó

Język polski bez tajemnic ! ?

wprowadzenie w świat nauki o języku

analiza i synteza słuchowa wyrazu

pierwszy poziom trudności – sylaby

drugi poziom trudności – prostszy tekst z poznanych liter, z kolorystycznym podziałem na sylaby

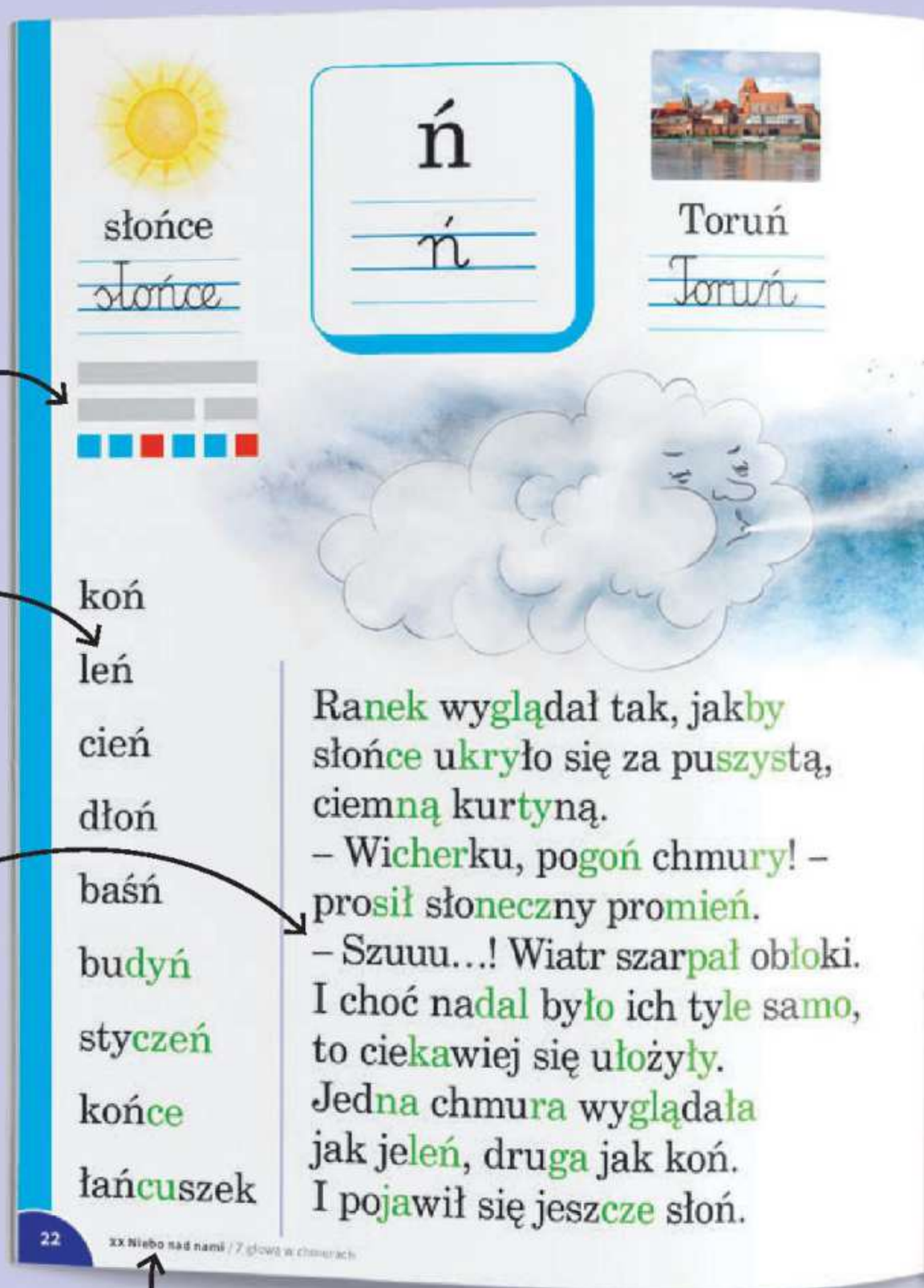

krąg tematyczny i temat dnia

edukacja matematyczna

Opowiadanie matematyczne

wprowadzanie liczb dwucyfrowych

opowiadanie matematyczne rozwija umiejętności słuchania i czytania tekstów matematycznych, mobilizuje do krytycznego słuchania oraz analizowania danych

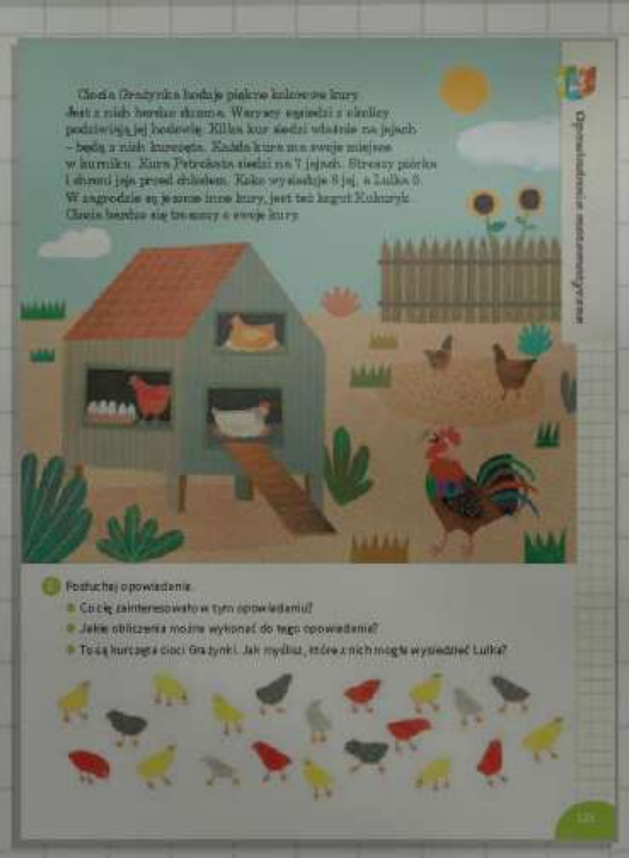

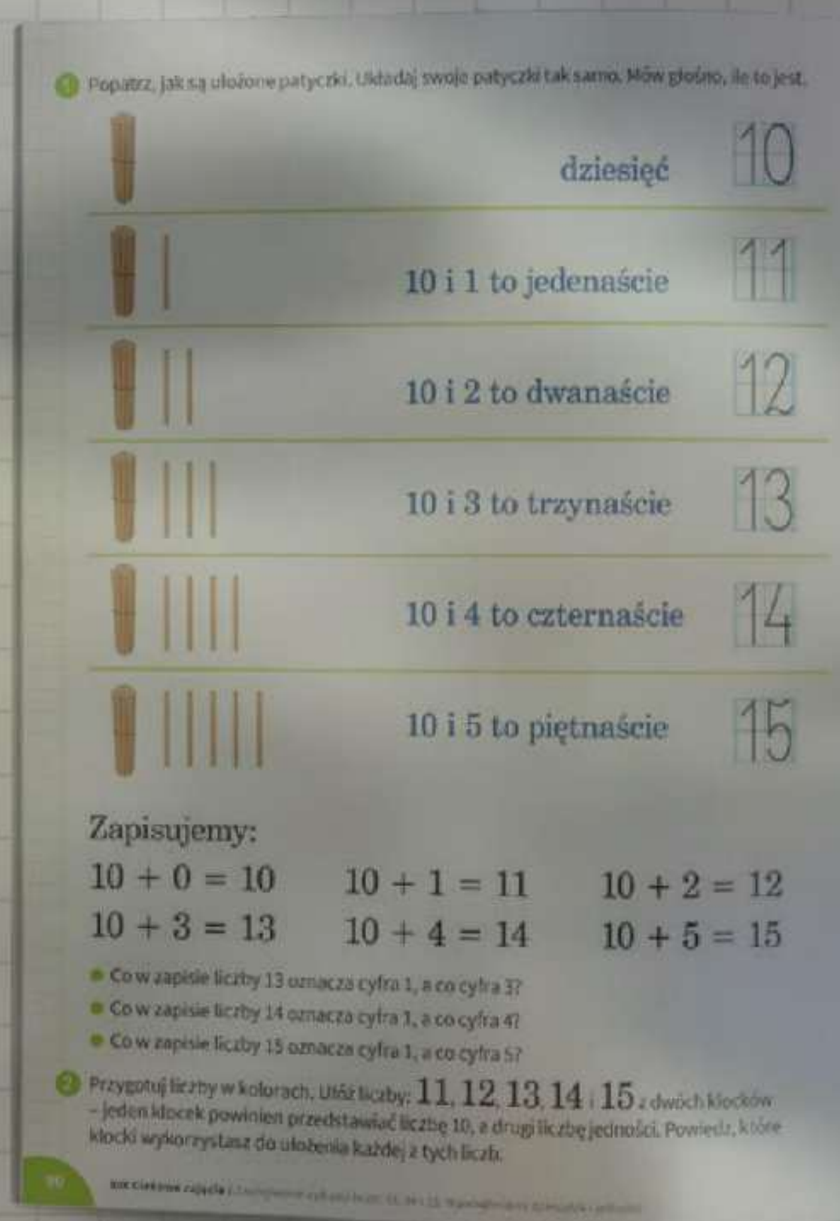

przy wprowadzanej literze ilustracja sytuacyjna zawierająca elementy, w których nazwach występuje dana głoska w różnych pozycjach

Nagle zaczął padać deszcz.
Chmury wylewały wodę. Jeleń z każdą minutą stawał się bielszy. Kurczył się słoń, malał koń.
W końcu pozostały tylko maleńkie obłoczki, delikatne jak bańki mydlane.
– Jesteś utalentowany, wicherku! – rzekło słońce. – Namalowałeś piękne obrazy! Ciekawe, co jutro zrobisz?
– Ja? Malowałem obrazy? Jakie obrazy? – zapytał wiatr.

Ale słońce już nie odpowiedziało.
Zajęło się topieniem śnieżnych zasp i lodu.

Od zdania do opowiadania

kształcenie umiejętności konstruowania dłuższych wypowiedzi ustnych i pisemnych

Czytam i rozumiem

tekst bez pytań do cichego samodzielnego czytania ze zrozumieniem

W świecie przyrody

trzeci poziom trudności – tekst z poznanych liter, trudniejszy

realistyczne zdjęcia prezentujące świat przyrody

ciekawostki ze świata zwierząt

Świat jest ciekawy

czwarty poziom trudności – tekst z poszerzonego zakresu liter

Klasowe laboratorium

ilustracyjny opis doświadczeń przyrodniczych

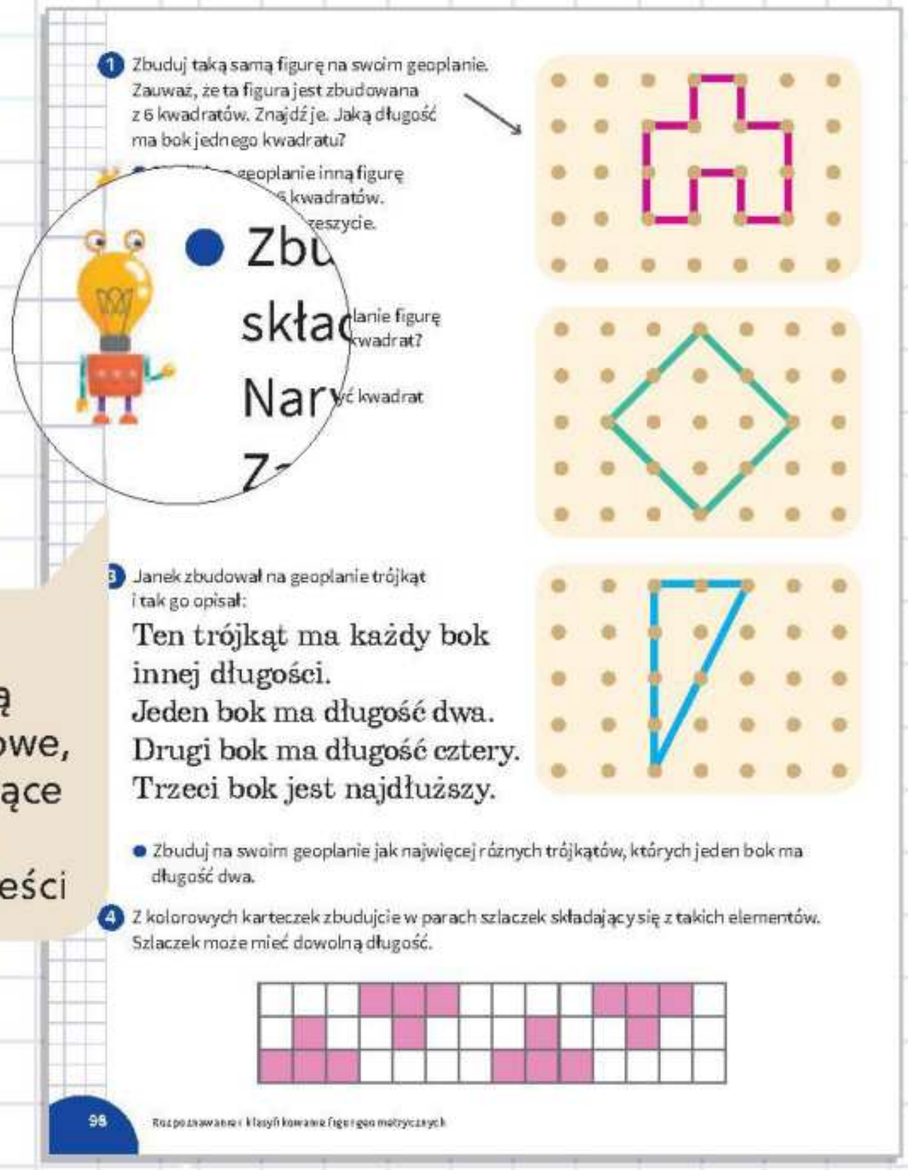

1 Zbuduj taką samą figurę na swoim geoplanie. Zauważ, że ta figura jest zbudowana z 6 kwadratów. Znajdź je. Jaką długość ma bok jednego kwadratu?

● Zbu… skład… lanie figurę …kwadrat? Nary… …ć kwadrat z…

3 Janek zbudował na geoplanie trójkąt i tak go opisał:
Ten trójkąt ma każdy bok innej długości.
Jeden bok ma długość dwa.
Drugi bok ma długość cztery.
Trzeci bok jest najdłuższy.

● Zbuduj na swoim geoplanie jak najwięcej różnych trójkątów, których jeden bok ma długość dwa.

4 Z kolorowych karteczek zbudujcie w parach szlaczek składający się z takich elementów. Szlaczek może mieć dowolną długość.

zabawa w „mówiące liczby" daje możliwość analizowania związków między liczbami

zadania z żarówką – nietypowe, wymagające głębszej analizy treści

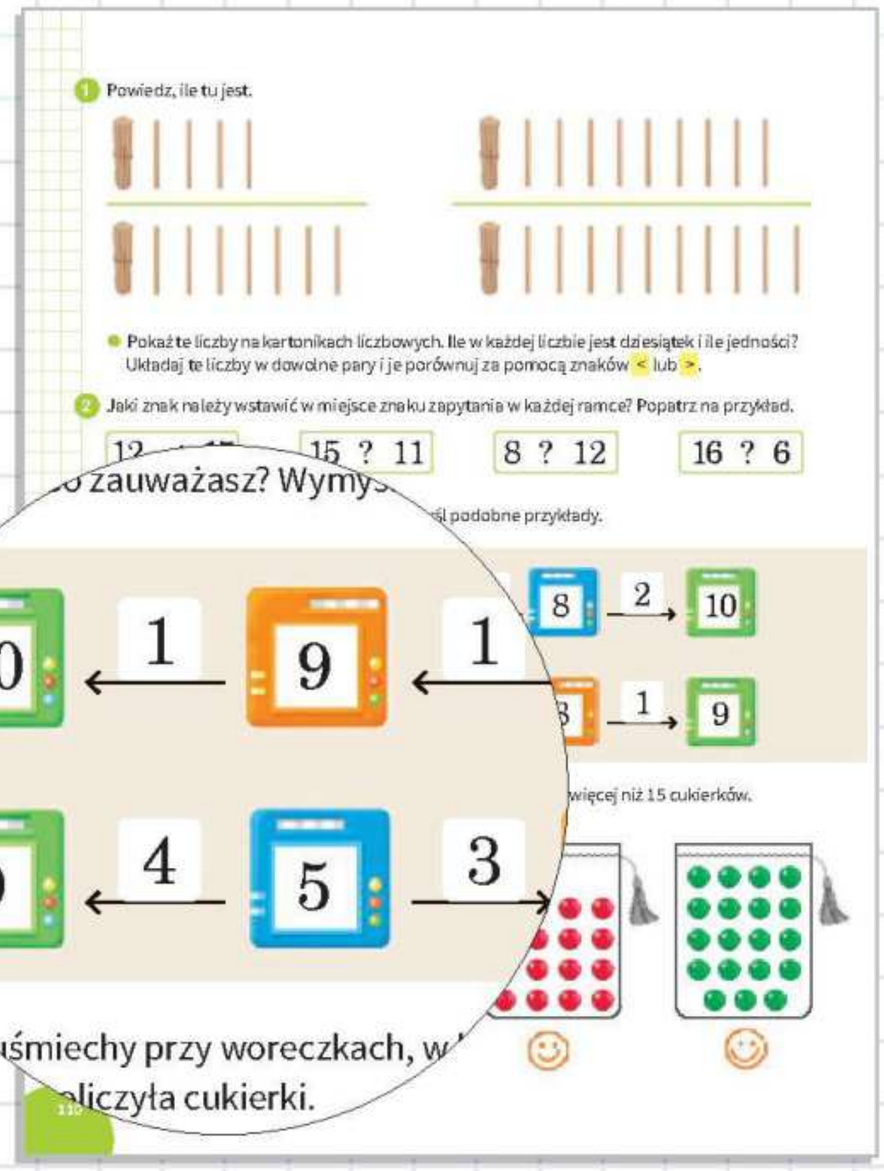

1 Powiedz, ile tu jest.

● Pokaż te liczby na kartonikach liczbowych. Ile w każdej liczbie jest dziesiątek i ile jedności? Układaj te liczby w dowolne pary i je porównuj za pomocą znaków < lub >.

2 Jaki znak należy wstawić w miejsce znaku zapytania w każdej ramce? Popatrz na przykład.

12 … 15 ? 11 | 8 ? 12 | 16 ? 6

…o zauważasz? Wymyś… …ść podobne przykłady.

10 ← 1 ← 9 ← 1 ← 8 → 2 → 10; 9 → 1 → 9

9 ← 4 ← 5 → 3 →

…więcej niż 15 cukierków.

…uśmiechy przy woreczkach, w… …liczyła cukierki.

Zima za oknem

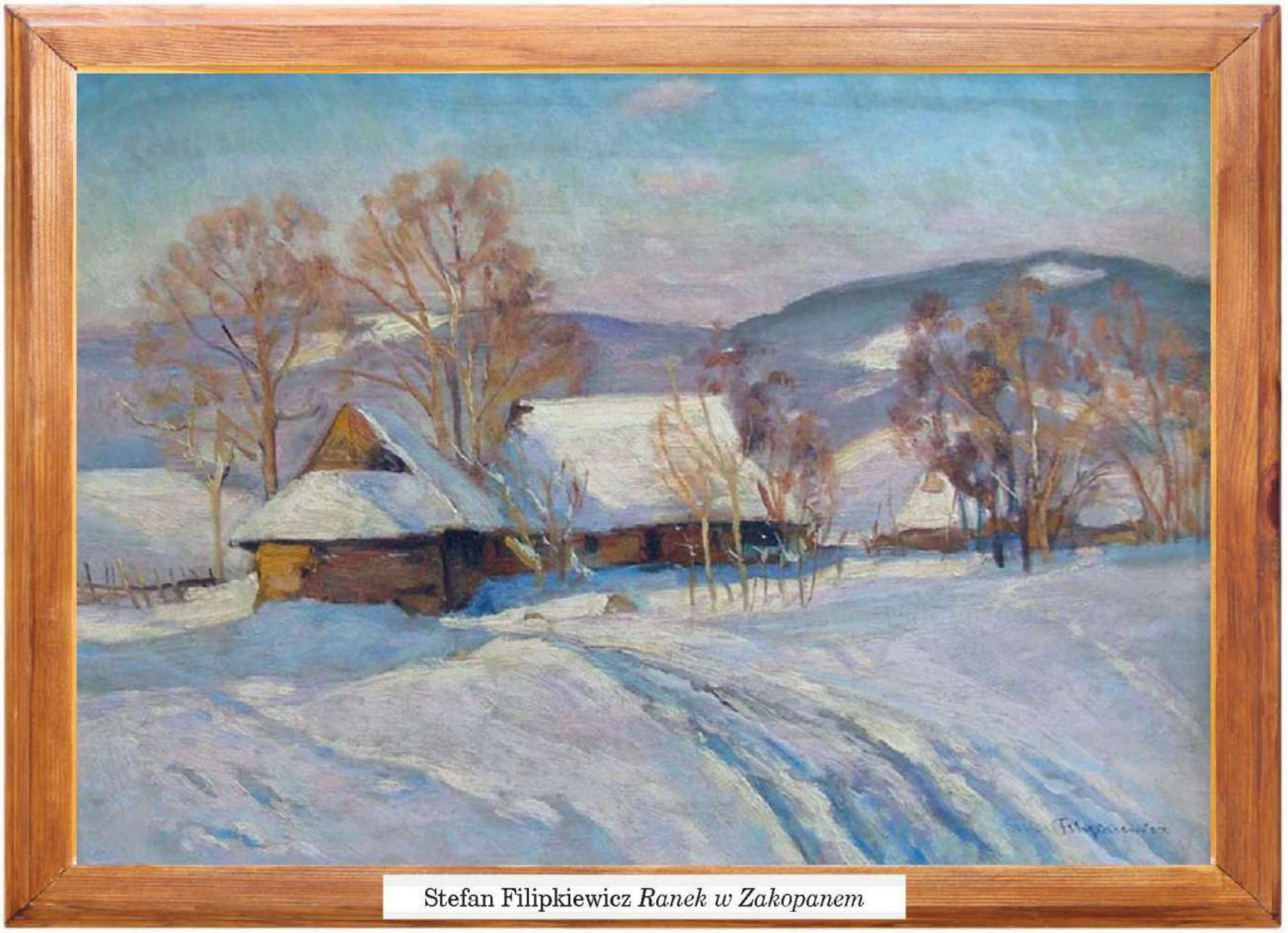

Stefan Filipkiewicz *Ranek w Zakopanem*

1 Przeczytaj zdania i je dokończ.

Ten obraz namalował ... . Obraz ma tytuł ... .
Widzę tu ... . Kiedy patrzę na ten obraz, ...

2 Który fragment nie pochodzi z tego obrazu?

1

2

3

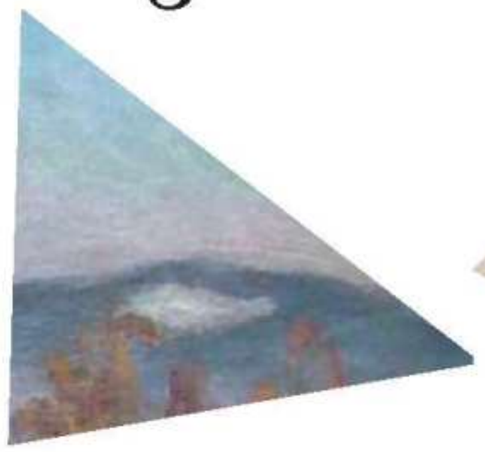

4

3 Czy zima, którą widzicie za oknem, wygląda podobnie jak ta przedstawiona na obrazie?

Zima

[…]
– Puch mięciutki spływa z nieba,
pada, sypie, prószy, śnieży…
Ale biało dookoła!
Wszędzie świeży śnieżek leży.

– Pada, pada śnieg bielutki…
Lecz gdy tylko wiatr zawieje,
w mig zamieni się w śnieżycę,
w śnieżną zamieć i zawieję!
[…]

– Wiszą sople na gałęziach,
wietrzyk na nich gra poleczkę…
O! Na śniegu jakieś ślady!
Spójrzmy na nie przez chwileczkę…

– Teraz idźcie tropem śladów
i niech każdy mi odpowie –
które zrobił wilk, kruk, zając?
Które lis? A które człowiek?

– Mróz na dworze z wiatrem hula,
ścina lodem rzeki, stawy,
sadzi w oknach szklane kwiaty,
szczypie w nosy dla zabawy.

– Skrzyp! skrzyp! skrzypi śnieg zmrożony,
chrzęst! chrzęst! chrzęści pod butami,
chrupie, trzeszczy, szczęka, stęka,
zgrzyt! zgrzyt! zgrzyta pod nogami!
[…]

Małgorzata Strzałkowska [fragmenty]

1. Opisz własnymi słowami zimę przedstawioną w wierszu.
2. Jak myślisz, czy obraz zaprezentowany na stronie obok może być ilustracją do tego wiersza? Dlaczego?
3. O jakich zjawiskach związanych z zimą jest mowa w wierszu?
4. Czy lubisz, kiedy pada śnieg? Powiedz, co lubisz, a czego nie lubisz w zimowej pogodzie.

ślady

śladyślady

Śląsk

ŚląskŚląsk

śliMak

śruba

śmigło

środa

maślak

roślina

miś

ryś

Wujek Jan jest gajowym.
Zabrał nas na wyprawę do lasu.
Całą noc padał biały puch.
Na świeżym puchu
zobaczyliśmy różne tropy.
To ślady łap leśnych zwierząt.
Jaś i Adaś są szczęśliwi.
– Policzymy tropy wilków?
Zobaczymy, ile ich żyje
w lasach na Śląsku?

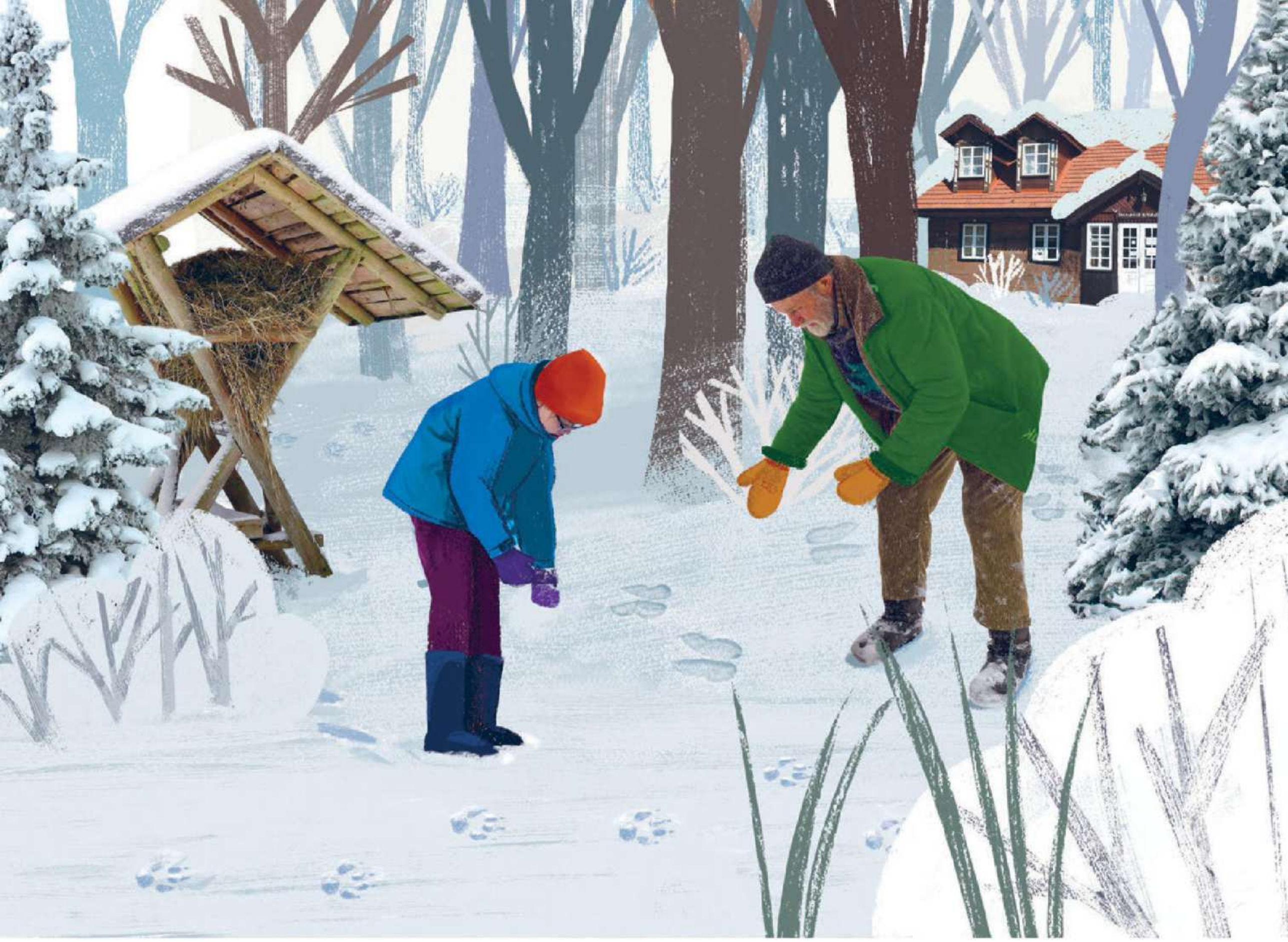

– Może policzymy. Ale to trudne. Wilki chodzą „trop w trop”, czyli idą jeden za drugim. Myślisz, że szedł jeden wilk, a było ich więcej – tłumaczy wujek.

– A z tropami zająca jest na odwrót – mówi głośno Jaś.

– Zając krąży, skacze w różne strony i zostawia tyle tropów, jakby było kilka zajęcy.

– Najwięcej tropów zobaczymy na śniegu przy paśniku. Jesteśmy na dobrej ścieżce – obiecuje leśnik.

Ślady i tropy zwierząt

łoś

lis

wiewiórka

mysz

sarna

dzik

wróbel

zając

1. Jakie zwierzęta widzisz na ilustracji? Wskaż zostawione przez nie tropy. Powiedz, jak wyglądają.
2. Porównaj kształt tropów różnych zwierząt.
3. Odszukaj na ilustracji inne ślady pobytu zwierząt w lesie: norę myszy, glebę zrytą przez dziki oraz szyszkę ogryzioną przez wiewiórkę.

siedem

siedem

si Si

si Si

Siedlce

Siedlce

prosię

siano

siostra

osiołek

osiedle

wisienka

łosie

misie

– Ale mróz! – narzeka mama
i otula się kocem.
– Ale zaspy na ulicy! Jak ja
dojadę do Siedlec? – mówi tata.
A Staś jest szczęśliwy.
On uwielbia zabawy na dworze.
– Cudowna pogoda! – śmieje się
i wybiega z domu.
Na placu obok domu są
koleżanki i koledzy Stasia.

Kasia z Piotrusiem siedzą na sankach. Piotrek
od wczoraj ma siedem lat. Jest z tego bardzo dumny.
Zaprasza znajomych z podwórka do siebie na sobotę.
Basia z siostrą ulepiły bałwana. Ma nos z marchewki.
Ale co to? Na nosie bałwanka usiadł wróbel!
– Wróbelku! Czy myślisz, że nos bałwanka to posiłek
dla ptaków? – śmieje się Basia.

Jadzia z Maćkiem zbudowali igloo, które wygląda
jak prawdziwe. Wołają Stasia. Będą udawać,
że mieszkają w tym igloo. To świetna zabawa!

DBAMY O ZDROWIE

Porozmawiajmy o tym, od czego zależy nasze zdrowie, dobry humor i siła do pracy.

RC
FYM
GEPO
USIWC

Ja wiem! To zależy od tego, co jemy!

Ja się dobrze odżywiam! Wczoraj grałem na komputerze i dużo zjadłem.

Tak. Ważne jest to, co i ile jemy.

Potrzebujemy też dużo ruchu na powietrzu.

Ja byłam raz długo na dworze...

... a potem zachorowałam.

A jak byłaś ubrana?

Miałam na sobie nowy dres. Bez kurtki, żeby koleżanki zobaczyły, jaki jest ładny.

Pamiętajmy, żeby nasz strój był dostosowany do pogody.

A mój brat poszedł z tatą na mecz.

Dobrze się ubrał, ale był tam taki hałas, że rozbolała go głowa.

Hałas jest bardzo szkodliwy.

Pamiętajmy o tym na przerwach w szkole.

Ojej! Ale jestem śpiąca.

Otóż to!

Gdy śpimy za mało, mamy kłopoty z koncentracją, łatwiej się męczymy i chorujemy.

Teraz będę zasypiał po dobranocce.

Od teraz będę stosował te zasady! A wy?

1. Zdrowo się odżywiaj!
2. Przebywaj dużo na świeżym powietrzu!
3. Zadbaj o ruch! Uprawiaj sport!
4. Unikaj hałasu!
5. Dobrze się wysypiaj!

1. Powiedz, od czego zależy nasze dobre samopoczucie i zdrowie.
2. Odczytaj zasady, które będzie stosował Raban. Czy ty też je stosujesz?
3. Przepisz do zeszytu zasadę, którą uważasz za najważniejszą.

ćma

ćma

Ćwirek

Ćwirek

ć Ć

ć Ć

bo**ć**ki

ka**p**e**ć**

tu**l**i**ć**

ro**b**i**ć**

na**ć**

bar**ć**

ma**ś**ć

Na jutro mamy narysować coś, co ma w nazwie literę **ć**.
– Zamawiam ćmę – krzyknął szybko Darek.
– A ja boćka! Kiedy byłam na Mazurach, mogłam często oglądać boćki na łące – zawołała Beata.
– Ja chcę narysować wróbelka i podpisać go: Ćwierkający Ćwirek – wymyśliła Magda.

Asia narysuje kość, którą lubi bawić się jej pies.
– Asiu, podsunęłaś mi dobry pomysł. Już wiem, jaki zrobić rysunek – mówi Witek. – Ulubioną zabawką mojego psa jest kapeć.
Kasia jeszcze się zastanawia – zilustrować liść czy kiść winogron?

A Marysia myśli o tym, jak narysować ćwikłę. Bardzo ją lubi, choć jest dość ostra w smaku. Może zamiast rysunku przyniesie dla każdego trochę ćwikły w słoiczku po dżemie?
Tak do spróbowania.

Białe złoto z Ćmielowa

Sposób produkcji porcelany wynaleźli Chińczycy ponad tysiąc lat temu, czyli jeszcze przed powstaniem państwa polskiego. Wyroby z porcelany były białe, delikatne i bardzo drogie. Dlatego porcelanę nazwano białym złotem.

Chińczycy długo utrzymywali w tajemnicy sposób wyrobu porcelany. Kiedy wreszcie dotarł on do Europy, powstało tu kilka fabryk porcelany. Jedną z najstarszych w Europie i najstarszą w Polsce jest fabryka porcelany w Ćmielowie. Wytwarza się tutaj filiżanki, talerzyki i całe komplety stołowe, a także figurki przedstawiające ludzi i zwierzęta.

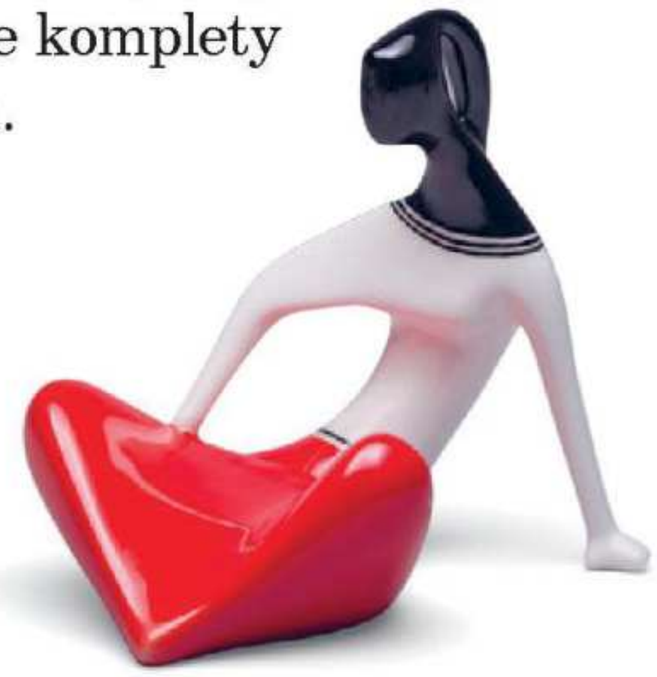

1. Kto wynalazł sposób produkcji porcelany? Dlaczego wyroby z porcelany nazywano białym złotem?
2. W jakim mieście znajduje się najstarsza w Polsce fabryka porcelany?
3. Który z pokazanych wyrobów z porcelany najbardziej ci się podoba? Powiedz, jak wygląda, i uzasadnij swój wybór.

Jakie jest powietrze?

Potrzebne będą:
2 plastikowe butelki, nakrętka, patyk, sznurek, 2 balony, szpilka

- Czy może istnieć i otaczać nas coś, czego nie widzimy?

1

Zakręć jedną butelkę. Spróbuj ją zgnieść.

2

Drugą butelkę zostaw odkręconą. Spróbuj ją zgnieść. Co zauważasz?

? Dlaczego nie możemy zgnieść zakręconej butelki?
W środku butelki jest powietrze.

Wniosek

Powietrza nie widzimy, ale jest wszędzie. Wypełnia każdą wolną przestrzeń. Powietrze jest gazem.

- Czy coś, czego nie widzimy, jednak waży?

1

Zawieś na obu końcach patyka tak samo nadmuchane balony.

2

Przekłuj szpilką jeden z balonów. Co się stało?

Wniosek

Powietrza nie widzimy, ale ma ono swoją wagę.

? Dlaczego napompowany balon jest cięższy?

ciasto

ciasto

ci Ci

ci Ci

Cieszyn

Cieszyn

ciocia

ciało

ciupaga

ucieczka

pociąg

kociak

kociołek

kapcie

Uff… Wreszcie jesteśmy na miejscu. Z Ciechanowa do Cieszyna jechaliśmy pociągiem i autobusem. Ciocia cierpliwie czekała na nas na dworcu.
– Jak się cieszę, że was widzę! – zawołała. – Na początek zapraszam na posiłek do baru na rynku. Są tam smaczne potrawy.

Mama wybrała zupę z cieciorki, a tata kotlet cielęcy z buraczkami.

– Co zamówić dla ciebie? – zapytała ciocia.

– Ciastko z bitą śmietaną i lody.

– Ależ Maćku! Musisz zjeść coś gorącego – zaprotestowała mama.

– To poproszę szarlotkę na ciepło i gorącą czekoladę.

Po posiłku będziemy zwiedzać miasto. Zobaczymy zabytkową studnię, z którą związana jest legenda. Trzej bracia, Bolko, Leszko i Cieszko, po długiej wędrówce spotkali się przy tej studni i założyli Cieszyn.

Kot z porcelany

Mama, tata i Ola zatrzymali się przed wystawą sklepu z porcelaną.

Mama zachwyciła się figurką kota.

Kupili figurkę kota na prezent dla mamy.

Wieczorem Ola z tatą wrócili do sklepu.

1. Przyjrzyj się historyjce obrazkowej.
2. Odczytaj zdania pod ilustracjami. Ułóż je w odpowiedniej kolejności i odczytaj je jeszcze raz.
3. Opowiedz, co się wydarzyło. Możesz skorzystać z wyrazów z ramki Pomocne słowa.

Dała mamie prezent.
Ola zapakowała figurkę do ładnego pudełka.

Mama bardzo się ucieszyła.
Postawiła porcelanowego kota na szafce.

Pomocne słowa

figurka: ładna, porcelanowa, nieduża
mama: była zadowolona, zaskoczona, wzruszona
Ola: starała się, chciała sprawić przyjemność

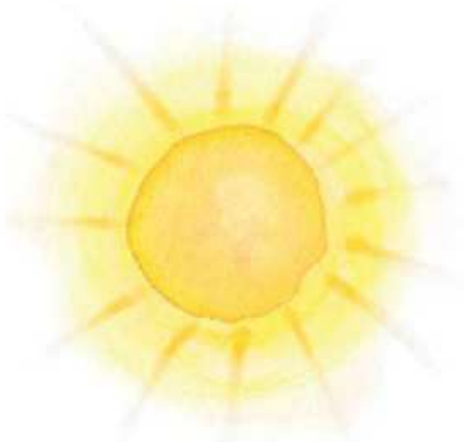

słońce

słońce

ń

ń

Toruń

Toruń

koń

leń

cień

dłoń

baśń

budyń

styczeń

końce

łańcuszek

Ranek wygląda tak, jakby
słońce ukryło się za puszystą,
ciemną kurtyną.
– Wicherku, pogoń chmury! –
prosił słoneczny promień.
– Szuuu…! Wiatr szarpał obłoki.
I choć nadal było ich tyle samo,
to ciekawiej się ułożyły.
Jedna chmura wyglądała
jak jeleń, druga jak koń.
I pojawił się jeszcze słoń.

Nagle zaczął padać deszcz.
Chmury wylewały wodę. Jeleń z każdą minutą
stawał się bielszy. Kurczył się słoń, malał koń.
W końcu pozostały tylko maleńkie obłoczki, delikatne
jak bańki mydlane.
– Jesteś utalentowany, wicherku! – rzekło słońce. –
Namalowałeś piękne obrazy! Ciekawe, co jutro zrobisz?
– Ja? Malowałem obrazy? Jakie obrazy? –
zapytał wiatr.

Ale słońce już nie odpowiedziało.
Zajęło się topieniem śnieżnych zasp i lodu.

Dzieci pana Astronoma

Przy ulicy Astronomów,
w jednym z bardzo wielu domów,
mieszkał sobie razem z żoną
roztargniony pan Astronom.
W domu nie widziało go się,
bo wciąż błądził po Kosmosie,
przez ogromne teleskopy,
których zresztą miał na kopy,
przez soczewki i lunety
badał gwiazdy i planety.
Kiedyś, kiedy przez teleskop
patrzył właśnie w dal niebieską,
kiedy w nos mu Księżyc świecił,
głos usłyszał: – Mamy dzieci!
Urodziła nam się naraz
bardzo miłych bliźniąt para!
Syn i córka – on i ona!

Wanda Chotomska [fragment]

1. Gdzie i z kim mieszkał pan Astronom?
2. Czym się zajmował?
3. Czego używał do obserwacji Kosmosu?

- Utwórz wyrazy z zaznaczonych sylab, a dowiesz się, jak pan Astronom nazwał swoje dzieci. Zapisz ich imiona w zeszycie.

Teodor Mile**s**ki Miesz**ko** Ka**pek**

Teresa Kowa**les** Pro**kop** Sój**ka**

Przygoda z ortografią hż ó

Imiona i nazwiska piszemy wielką literą, na przykład:
Jan **N**owak, **A**nna **K**owalska, **W**anda **C**hotomska.

Dzień i noc

Słońce to gwiazda leżąca najbliżej Ziemi.
Ziemia krąży wokół Słońca i obraca się wokół własnej osi.

Ruch Ziemi wokół własnej osi powoduje, że po nocy następuje dzień, a po dniu znowu noc.

1. Dlaczego na Ziemi w tej samej chwili może być dzień i noc?
2. Co stałoby się z nocą i dniem, gdyby Ziemia przestała się kręcić?
3. Jak myślisz, dlaczego w dzień nie widać innych gwiazd poza Słońcem?

niebo

niebo

ni Ni

ni Ni

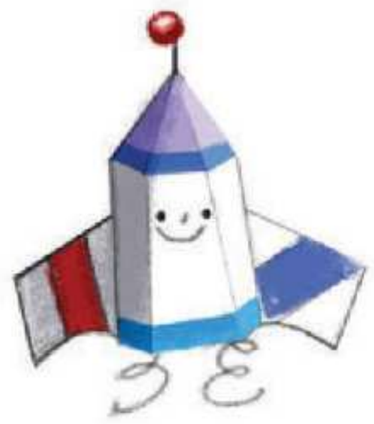

Nieładek

Nieładek

nietoperze

niania

anioł

taniec

jagnię

sanie

lotnia

– Zostanę kosmonautą – pomyślał Beniamin i zrobił statek kosmiczny.
Jego rakieta lądowała w różnych zakamarkach. Była w pralce, w butach, za łóżkiem, w szafie, a właściwie na znajdujących się tam planetach.
– Ta rakieta powinna się nazywać Nieładek! – zawołała mama, gdy znalazła ją w lodówce.

Pewnego dnia Benio zaprosił Daniela na wspólne oglądanie nieba.

– To planeta Wenus – zaczął opowiadać.

– Nie widzę, jest tyle gwiazd – żalił się Daniel.

– Przydałby się laser do pokazywania – zauważył Benio.

– To zły pomysł! – zaprotestował tata.

– Dlaczego? – spytali chłopcy.

– Takie światło może oślepić pilota – wyjaśnił tata. – Lepiej wybierzmy się do planetarium.

– Hura! To będzie wspaniały dzień! – krzyknął Benio i z radości podrzucił Niełądka do góry.

Pan Astronom mówi o Słońcu

Dlaczego Słońce świeci?
To jasne jest od razu,
jeśli się wie, że Słońce
to wielka kula gazów.
Te gazy wciąż się tłoczą,
te gazy wciąż są w ruchu
i żarzą się, i prażą
w słonecznym wielkim brzuchu.

Słońce to kula gazów,
to gwiazda rozżarzona,
stąd właśnie płynie światło,
stąd płynie ciepło do nas.

Popatrzcie naokoło:
to wszystko, co widzicie –
świat roślin, ludzi, zwierząt –
Słońcu zawdzięcza życie.

Wanda Chotomska [fragment]

1. Czym jest Słońce? Odpowiedz na podstawie tekstu.
2. Kto i co potrzebuje do życia światła i ciepła słonecznego?
3. Nauczcie się na pamięć fragmentu wiersza, który wyjaśnia, dlaczego Słońce świeci.

Co się dzieje z rośliną bez światła?

Potrzebne będą:
2 talerzyki, wata,
nasiona rzeżuchy,
czarny karton, woda

- Przygotuj i obserwuj, co się stanie.

1

2

3

- Obejrzyj z każdej strony rośliny doniczkowe stojące na parapecie.
Co zauważasz?

Wniosek

Do prawidłowego rozwoju rośliny potrzebują światła słonecznego.

Rośliny kierują liście do słońca.

KOSMICZNA PODRÓŻ Rabana

1. Dokąd Raban chciał zabrać zwierzęta?
2. Dlaczego jego plan się nie powiódł?
3. Dlaczego zwierzęta nie zmartwiły się nieudanym lotem? Co poprawiło im humor?

. . . . . .

- O jakich zwierzętach jest mowa w komiksie? Wymień kilka innych znanych ci nazw zwierząt.

Język polski bez tajemnic !?

Wiewiórka, sikorka, sroka, zając to nazwy zwierząt.

Jakie mamy zmysły?

Ludzie i zwierzęta poznają świat za pomocą zmysłów.

zmysł wzroku

zmysł słuchu

zmysł węchu

zmysł dotyku

zmysł smaku

Zwierzęta mają niektóre zmysły lepiej rozwinięte niż ludzie.

Nietoperz ma doskonały słuch. Ten zmysł pomaga mu orientować się w ciemności. Podczas lotu wydaje niesłyszalne dla nas piski i nasłuchuje, w jaki sposób odbijają się one od przeszkód.

Sokół ma dwa razy większą ostrość wzroku niż człowiek. Widzi wyraźnie nawet podczas polowania, gdy leci z prędkością podobną do prędkości samochodu wyścigowego.

Pies ma dużo lepszy węch od człowieka. Dlatego ludzie korzystają z pomocy psa w wielu sytuacjach.

1. Wymień zmysły, za pomocą których ludzie poznają świat.
2. Co możemy poznać dzięki zmysłom? Czy nasze wrażenia są zawsze przyjemne?
3. Jak psy mogą pomagać ludziom dzięki dobremu węchowi?
4. Który zmysł nietoperza, a który sokoła jest szczególnie dobrze rozwinięty?

źródło

ź Ź

ź Ź

Źrebowo

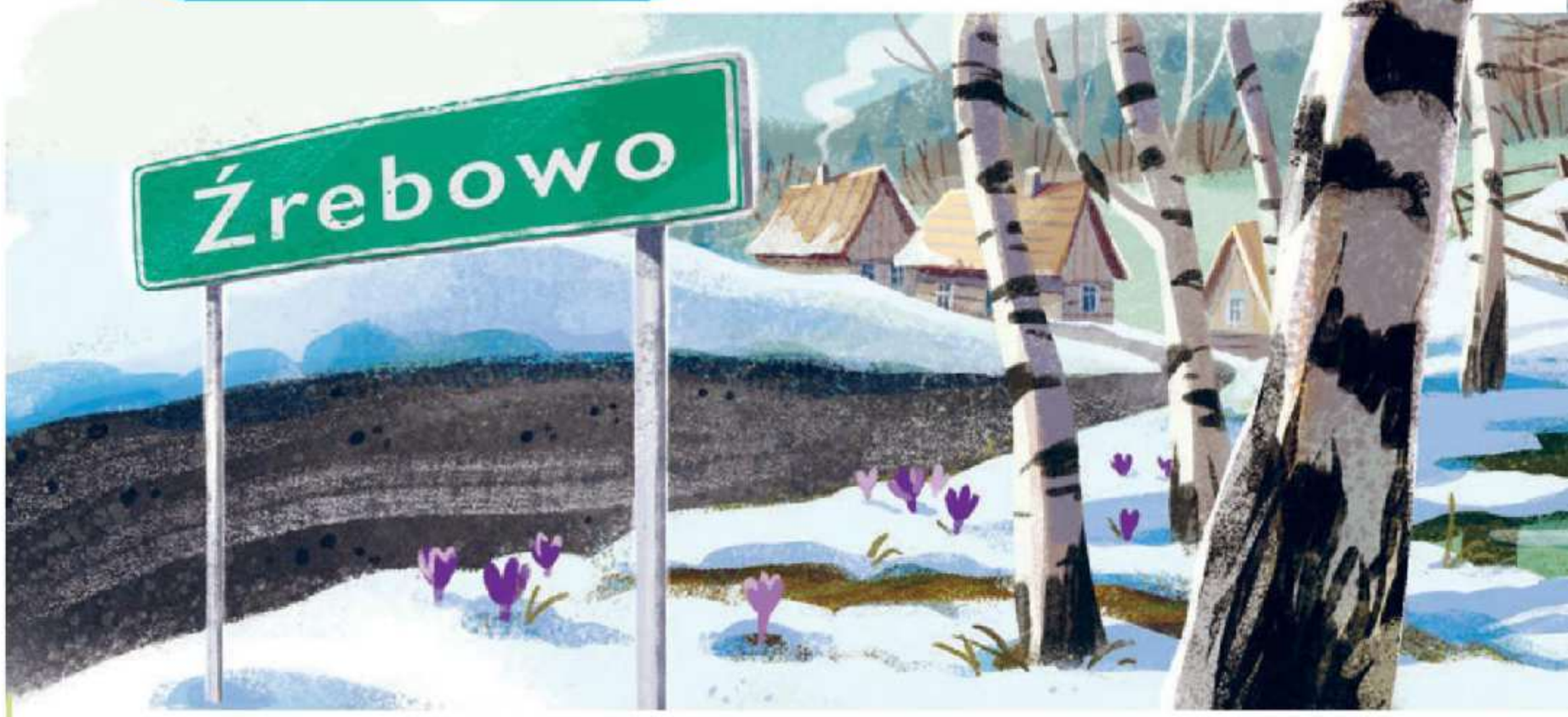

źle

źrenica

źrebak

koźlęta

wyraźnie

późno

woźna

– Tato, czy wiesz, że woda z naszego źródła w Źrebowie jest zaczarowana? Kto się jej napije i wypowie nazwę zwierzęcia, staje się tym zwierzęciem.

– To fantastyczne! – wykrzyknął z zachwytem tata. Nabrali w dłonie trochę wody i napili się.

– Łoś! – zawołał tata.

– Źrebak – szepnęła Magda.

W jednej chwili tata, który był szczupły i niski, stał się potężnym łosiem. A Magda, która miała chorą nogę i nie mogła biegać, zmieniła się w brykającego źrebaka. Wzrok mieli słaby, ale węch doskonały. Z daleka dotarł do ich nosów miły zapach. Napili się źródlanej wody i razem krzyknęli: człowiek! Na polanie znowu stali tata i Magda.

Mama czekała na nich przed domem.
– Poprosimy o placki ziemniaczane – powiedzieli.
– Skąd wiecie, że właśnie je usmażyłam? – zdziwiła się mama.

Wizyta u lekarza

Tato, zrób głośniej, proszę. Słabo słyszę.

Dobrze, że już jutro masz wizytę u laryngologa.

Za chwilę usłyszysz kilka wyrazów. Powtórz, co usłyszysz.

Lokomotywa.

1 Wymieńcie nazwy lekarzy, którzy występują w scenkach. Czym się zajmują ci lekarze?

- Odczytaj jak najwięcej liter, które są zapisane na tablicy u okulisty.
- Podziel na głoski wyraz, który wypowiedział chłopiec podczas wizyty u laryngologa.
- Przeczytaj rymowanki o literze i głosce. Naucz się ich na pamięć.

Litera

Gdy ktoś zapyta, powiedz tak:
Litera to jest pisma znak.

Głoska

Literę widzę oraz piszę.
Głoskę wymawiam oraz słyszę.
Czyli, innymi słowy:
Głoski to dźwięki mowy.

Witold Gawdzik

Język polski bez tajemnic !?

Głoska to dźwięk mowy. Głoskę słyszymy i wymawiamy.
Litera to zapisana głoska. Literę widzimy i piszemy.

ziarno

ziarno

zi Zi

zi Zi

Ziemowit

Ziemowit

ziemia

zioła

zielony

zięba

buziak

poziomka

kozioł

Magda, Zuzia i jej brat Ziemowit bawią się w odgadywanie smaków. Z zasłoniętymi oczami zgadują, co dostali do jedzenia.
– To są pieczone ziemniaki – poznała Zuzia.
Ziemowit też odgadł smak.
– Dostałem lody poziomkowe.
Mniam, mniam… To moje ulubione. Podoba mi się ta zabawa – mówi zadowolony.

Ale Magda nie zgadła.

– Co to jest? – pyta. – To jest gorzkie.

– To czekolada – wyjaśnia Zuzia.

– Zmyślasz! Czekolada jest smaczna. – woła Magda.

– To czekolada na samym początku czekoladowej drogi. Domyślasz się, co to może być?

Dziadek uśmiechnął się i zaczął opowiadać.

– Widziałem w Afryce drzewa kakaowca.

Na ich pniu i gałęziach wyrastają duże owoce, z których wyjmuje się ziarna. Z ziaren kakaowca w fabrykach robi się czekolady.

dźwigi

dźwigi

Dźwirzyno

Dźwirzyno

dź Dź

dź Dź

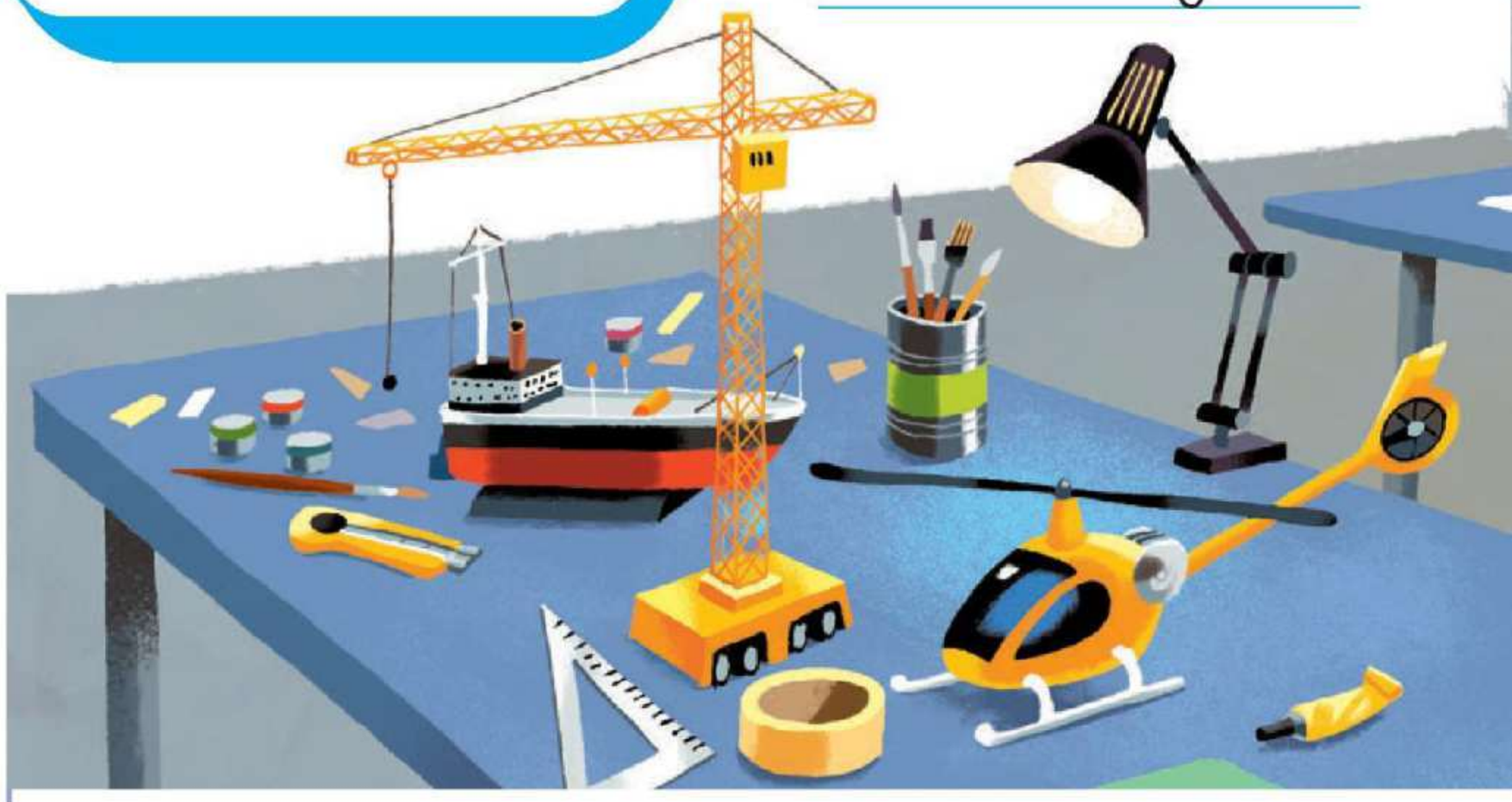

dźwięk

dźwięki

dźwięczy

dźwiga

dźwignia

wiedźma

wiedźmin

źdźbło

niedźwiadek

– Janku, byłeś na zajęciach modelarskich? – zapytał tata.

– Tak. Oglądałem modele wykonane przez kolegów. I myślałem, co ja mogę sklejać. Chyba zrobię model dźwigu.

– Dlaczego właśnie dźwigu? – tata był zaskoczony.

– Wujek z Dźwirzyna pokazał mi album z dźwigami, na których pracował.

– Dźwigi w albumie wujka były ogromne i bardzo wysokie. Pomyślałem, że to fantastycznie pracować pod samym niebem. Można patrzeć na świat z góry. Wtedy wszystko wydaje się takie małe.
Jak zabaweczki!
– Tak, Janku, ale pamiętaj, że praca operatora dźwigu nie jest łatwa. Musi przenosić ciężkie elementy i precyzyjnie ustawiać je w wyznaczonym miejscu.
– Wiem, wiem, tato. Ja też będę dźwigowym. Na razie tylko tak na niby. Zaraz zbuduję zamek z klocków, które dostałem na imieniny.

Dom z klocków

Pewien chłopiec w Otwocku
wybudował dom z klocków.

Dziwy działy się w tym gmachu,
bowiem wspierał się na dachu.

Na parterze miał balkony,
okna były z jednej strony,
ale za to dla wygody
miały widok wprost na schody.

Garaż mieścił się na strychu,
o piwnicy ani słychu,
wejście trudno było znaleźć,
bo go tam nie było wcale…

Gdy dom zerknął do lusterka,
ogarnęła go rozterka.
Jęknął: – Zbudowano źle mnie! –
po czym zapadł się pod ziemię.

Wanda Chotomska

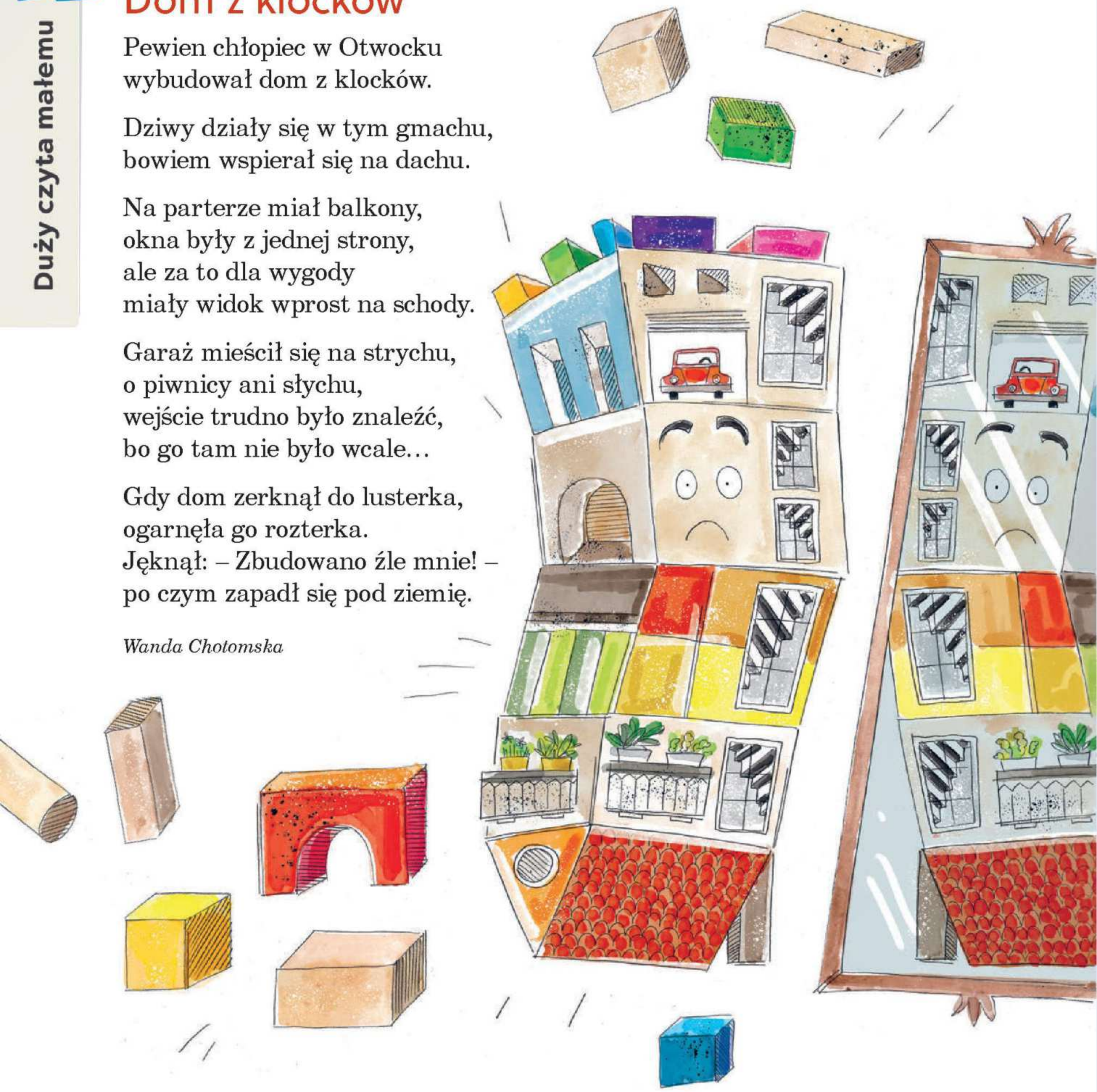

1. Powiedz, jak wyglądał dom zbudowany przez chłopca. Co było w nim dziwnego?
2. Dlaczego dom zapadł się pod ziemię?
3. Jak rozumiesz powiedzenie: Zapaść się pod ziemię ze wstydu? Do jakich sytuacji ono pasuje?
4. Sprawdźcie, jak zapamiętaliście wiersz po wysłuchaniu. Niech jedna część klasy zadaje pytania dotyczące domu, a druga na nie odpowiada.

Co tak wieje?

Wiatr wieje wtedy, gdy porusza się powietrze. Nie widzimy go, ale czujemy i słyszymy.

Słaby wiatr – powietrze lekko się porusza, liście delikatnie drgają, na jeziorze widać lekkie zmarszczki.

Silny wiatr – silny ruch powietrza, który unosi kurz, piasek, porusza grube gałęzie i cienkie pnie, a nam utrudnia chodzenie.

Wichura – odczuwamy bardzo silny ruch powietrza, który łamie gałęzie, wyrywa drzewa, zrywa dachówki. Przebywanie na dworze może być wtedy niebezpieczne.

Huragan – silny, gwałtowny ruch powietrza, który może niszczyć budynki, przewracać samochody, wyrywać znaki drogowe i łamać grube drzewa.

1. Powiedz, co zostało przedstawione na zdjęciach.
2. Jakie niebezpieczne sytuacje może spowodować wichura lub huragan?
3. Dlaczego nadaje się komunikaty pogodowe ostrzegające ludzi przed silnym wiatrem, wichurą i huraganem?
4. W jakich sytuacjach wichura może być szczególnie niebezpieczna dla człowieka? Jak ludzie mogą się chronić przed wichurą?

dziura

dziura

dzi Dzi

dzi Dzi

Działdowo

Działdowo

dzik

dzień

dziadek

działka

dziewięć

dziecko

rodzice

tydzień

godzina

W niedzielę niedaleko Działdowa przeszła wichura. Zniszczyła wiele domów na działkach.
W jednym z nich uszkodziła dach. Zrobiła się w nim wielka dziura.
– Kto naprawi dach w naszym domu? – zapytała dziadka Jadzia.
– Poprosimy o pomoc dekarza – odpowiedział dziadek.
– A kto to jest dekarz?

– Dekarz zajmuje się na co dzień pokrywaniem dachów różnymi materiałami. Potrafi też naprawić dziurawy dach. W poniedziałek do nas przyjedzie. Przywiezie narzędzia i długą drabinę.

– Dziadku, to on będzie musiał wejść bardzo wysoko.

– Tak, jego praca jest niebezpieczna. Wymaga siły i sprawności. Dekarz musi ostrożnie chodzić po dachu.

– To my dzisiaj sprzątniemy działkę po wichurze, a jutro będziemy przyglądać się pracy dekarza – zaproponowała dziewczynka.

Most chochlików

Figus i Makus mieszkali po dwóch stronach rzeki.
Bardzo się lubili i chcieli spotykać się jak najczęściej.
Postanowili więc zbudować most.
Zbudowali most z kostek lodu. Słońce przygrzało
i most zniknął. Zbudowali most z patyków.
Woda przybrała i most zniknął. Zbudowali most
z pajęczyny. Powiał wiatr i most zniknął.
Usiedli i zaczęli myśleć.
– Most powinien być mocny, trwały, niezniszczalny –
powiedział chochlik Figus.
– Jak nasza przyjaźń! – zawołał chochlik Makus.
I taki właśnie most w końcu zbudowali!

Wojciech Widłak

1. Dlaczego Figus i Makus chcieli zbudować most?
2. Dlaczego budowane przez chochliki mosty się rozpadły?
3. Z jakich materiałów Figus i Makus powinni zbudować most, żeby się nie rozpadł?
4. Jak można by nazwać most chochlików?

Paw i kury pędzą przez most.

- Przeczytaj zdanie. Jak się nazywają wyróżnione na czerwono litery?
- Naucz się zdania na pamięć i zapisz je w zeszycie. Są w nim wszystkie polskie samogłoski.

Język polski bez tajemnic

W języku polskim jest osiem samogłosek: a, ą, e, ę, i, o, u, (ó), y. Pozostałe głoski to spółgłoski.

Głoski śmieszki

Głoski śmieszki w sali się zebrały
i do dzieci głośno zawołały:

– Gdy chcesz dobrze mówić: **ś, ź, ć, dź, ń,**
śmiało zacznij bawić się jak my.

Śmiej się głośno: **hahaha, hihihi…**
Potem zamień to na: **sisisisi…**

Policz czubkiem języka każdy ząbek,
bo w buzi zawsze musi być porządek.

Oprzyj czubek języka o dolne zęby,
a środek lekko unieś do podniebienia
i zrób koci grzbiet – jakby od niechcenia.

Teraz proponujemy nową zabawę,
mówiąc **ś**, zdmuchnij z dłoni papieru skrawek.

A kiedy papierek daleko poleci ci,
powtórz to ćwiczenie z: **ź, dź, ń** lub **ć**.

Ćwiczenia z mówienia

- Szybko wymawiaj głoski i sylaby.

  si, si, si…, zi, zi, zi…, ci, ci, ci…, dzi, dzi, dzi…, ni, ni, ni…,
  uś, uś, uś…, oć, oć, oć…, eń, eń, eń…
  usia, usia, usia…, azia, azia, azia…, ocia, ocia, ocia…,
  ydzi, ydzi, ydzi…, enia, enia, enia…

- Starannie wymawiaj i powtarzaj.

  Cicho, **ci**cho, **ci**cho, **cicicici**,
  w le**si**e pię**ć** **ś**limaków **śśśś**pi.
  Zizizizięba krzyku narobiła
  i **ś**limaki obu**dzidzidzidzi**ła.

Stopka królowej Jadwigi

W Krakowie budują świątynię. Królowa Jadwiga wielkie dała skarby, aby piękny kościół wystawić Bogu w stolicy. Sama często przychodzi spojrzeć na robotę dzielnych murarzy. Słonko jasno świeci, robota idzie żwawo. Jeden z robotników podśpiewuje, inny coś wesoło opowiada. Snadź im dobrze na sercu.

Ale nie wszyscy tak są radośni. Oto jeden z nich, choć pracuje pilnie, od rana słówka nie rzekł, smutny, nie słucha wesołych rozmów, często wzdycha, a nawet łzę ukradkiem ociera.

Nikt tego nie widzi.

Wtem robotnik, stojący wysoko na rusztowaniu, zawołał:

– Królowa, pani Jadwiga, idzie!

Stuknęły raźno młotki, zadzwoniły kielnie, rozjaśniły się twarze murarzy.

– Królowa, pani nasza, idzie. Dalej, chłopcy, do roboty! – wołali wesoło.

Niebawem ukazała się Jadwiga królowa.

Witała uśmiechem łaskawym pracowników, oglądała roboty.

Dojrzała smutnego człowieka, nachylony ociosywał pilnie kamień, nie zważał, co się wokoło dzieje.

Podeszła doń królowa Jadwiga.

– Co wam dolega, przyjacielu? – zapytała łagodnie. – Czy was kto skrzywdził? Czy choroba dolega? – bo bladzi i wynędzniali jesteście.

Murarz otarł szybko łzy płynące z oczu.

– Nikt mnie nie skrzywdził, Miłościwa Pani, i zdrów jestem. Żona moja ciężko zachorowała, moja pomoc i opiekunka dziatek naszych leży w niemocy… Jeszczem nie zarobił tyle, by jej lekarstwo kupić, by jej ulżyć.

I łzy ciężkie spływały po strapionej twarzy murarza.

Królowa postawiła nogę na leżącym obok kamieniu, odjęła piękną, złotą klamrę od swego sandała.

– Weźmij to – rzekła – idź zaraz, kup, co potrzeba chorej i dziatkom twoim. Nie smuć się. Bóg cię pocieszy.

I poszła królowa Jadwiga na Zamek, a robotnik pobiegł do domu uradowany wielce.

Gdy wrócił do pracy, był wesół jak inni.

Chwycił swój młot, przystąpił do kamienia, by kończyć robotę.

Patrzy!… Oto na kamieniu stopa ludzka odciśnięta jak w glinie!

Stopa nieduża.

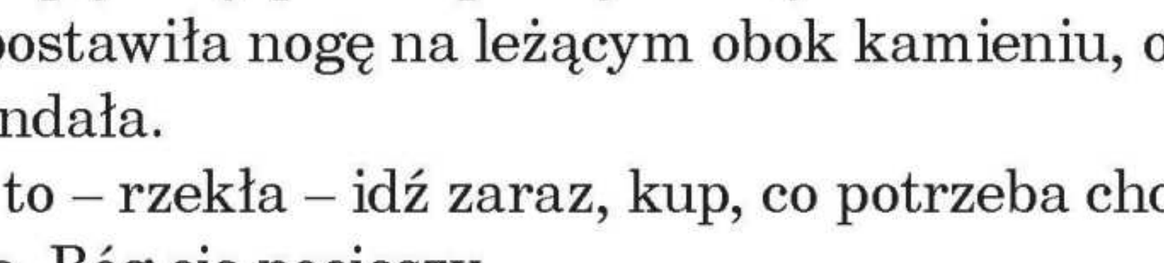

Woła innych – patrzą i dziwią się, skąd ten znak. Kto go zrobił w twardej skale…

– To stopa królowej Jadwigi! – zawołali. – Ona na tym kamieniu nogę wsparła, odpinając klamrę, by pocieszyć ubogiego, by pomóc chorej.

I wzięli kamień, wmurowali w ścianę świątyni. I mówili między sobą:

– Tak, tak – kamienie miękną, gdy ich dotknie nasza Królowa […]

Stefania M. Posadzowa

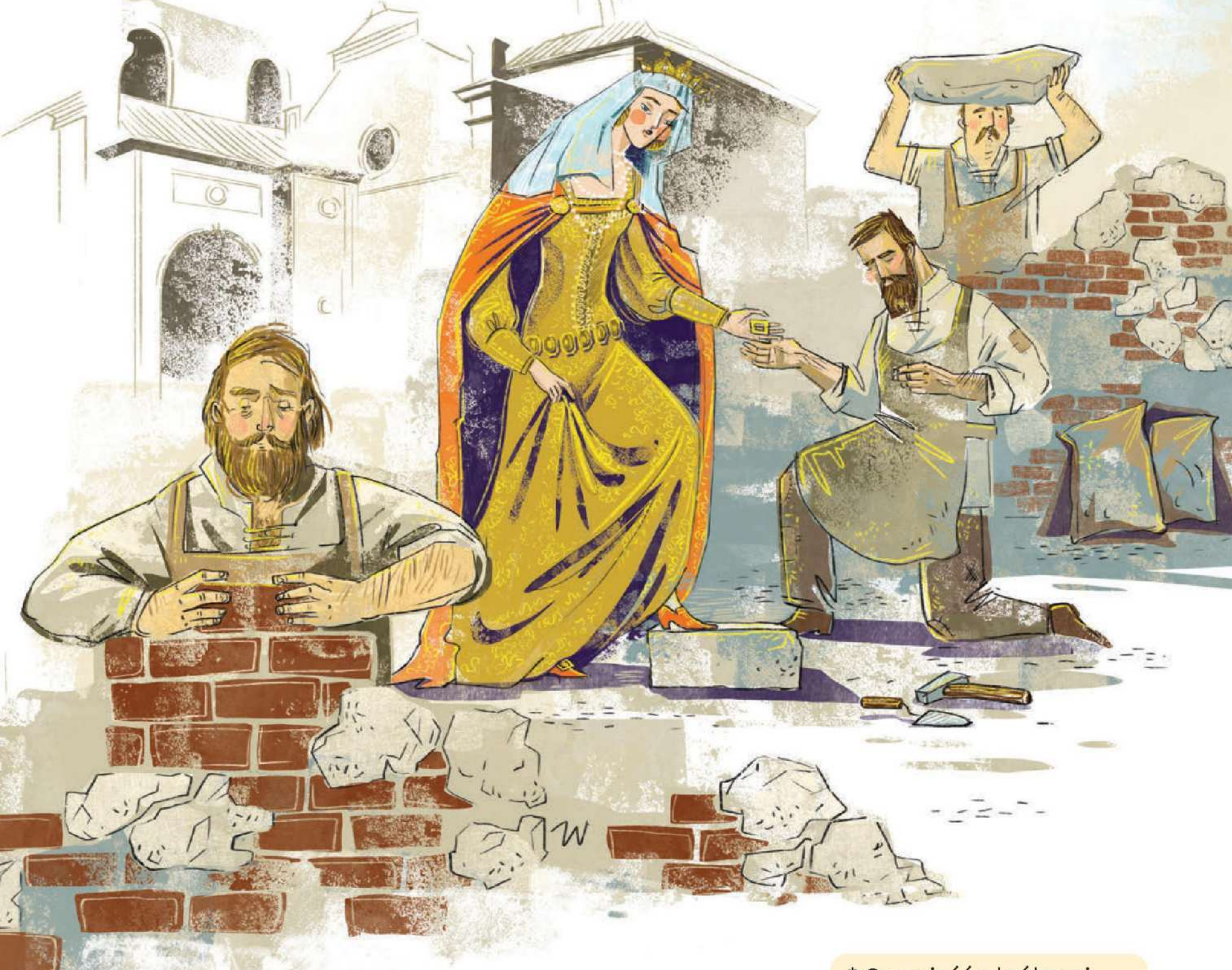

1. Co budowali murarze w Krakowie?
2. Dlaczego jeden z murarzy był smutny?
3. Jak królowa Jadwiga pomogła murarzowi?
4. Jaki ślad pozostawiła po sobie królowa?
5. Jaką osobą była królowa Jadwiga? Porozmawiajcie o tym.

* Opowieść o królowej Jadwidze dotyczy bardzo dawnych czasów, dlatego jest w niej dużo starych, niezrozumiałych dziś wyrazów. Wyjaśnijcie je wspólnie z nauczycielem.

dżem

dżem

dż Dż

dż Dż

Dżena

Dżena

dżungla

dżokej

dżudo

dżoker

dżentelmen

móżdżek

drożdże

jeżdżę

gwiżdżę

Brrrr… jak zimno i dżdżysto! – zawołała dżdżownica Dżena, wychodząc z ziemi. W taki dzień muszę założyć szalik i czapkę, bo będę miała katar i kaszel.
– Witaj, dżdżownico! Dlaczego jesteś tak ciepło ubrana? – gwiżdżą wesoło kosy.
– Boję się, że będę chora. Wiosną pogoda jest taka zmienna.

– Nie martw się, dżdżownico. Teraz pada deszcz, ale zaraz wiatr przegoni chmury. Wtedy, jak za dotknięciem czarodziejskiej pałeczki, zaświeci słońce i będzie ciepło – gwiżdżą kosy.

– Dobrze wiem, że w marcu pogoda szybko i często się zmienia. Wy macie piórka, więc przeziębienie wam nie grozi. Ale ja… ja muszę o siebie dbać i ubierać się odpowiednio do pogody. Będę jadła placek drożdżowy z dżemem malinowym lub miodem lipowym. Może nie zachoruję.

O marcu, o pannie Juliannie i o ptaszku

Całą historię tę mi powtórzył
ptak, co się pluskał w małej kałuży.
Zbudził raz marzec pannę Juliannę:
– Spójrz, jak słoneczko błyszczy poranne!
Idźże czym prędzej na spacer miły.
Już wszystkie panny to uczyniły.
Pyta Julianna tuż przed okienkiem:
– A jaką, marcu, wziąć mam sukienkę?
– Weź tę leciuchną, tę w kwiatki, zwiewną,
pogoda ładna będzie na pewno.
I kapelusik – ten z różyczkami.
I pantofelki – te z dziureczkami.
Biegnie Julisia wesoła taka,
zdejmuje lekką suknię z wieszaka.
Bierze kapelusz pełen różyczek.
Trrr… już wybiegła.
Mknie przez chodniczek
i myśli sobie: – Pójdę w aleję,
już się tam wiosna na drzewach śmieje.

Lecz marzec psotnik pannę dogania,
chmurkami szybko niebo zasłania.
Namieszał deszczu i chlusnął z cebra.
Biją biczyki śliczne ze srebra.
Panna Julianna narobi krzyku:
– Ej, psotny marcu, psotny deszczyku.
Mój kapelusik, on nie na deszcze!
I frrr… pobiegła przebrać się jeszcze.
Wzięła parasol, czapkę na słoty.
– Nic mi już teraz marcowe psoty.
Lecz marzec psotnik pannę dogania.
Szepnął coś słonku, to się wyłania
i tak przygrzewa, i tak przypieka…
Z panny pot spływa, panna narzeka:
– Ej, nie na słońce grube ubiory.
Ależ ten marzec do psoty skory!
Miesza jak w garncu słońce i deszcze.
Pójdę się chyba przebrać raz jeszcze.
Znów się przebrała, biegnie z podwórka.
Ujrzał ją ptaszek, ten w szarych piórkach,
i ćwierknął głośno: – Dziwię się pannie,
że piórka zmienia tak nieustannie.
Ja, kiedy deszczyk mam na ogonku,
wysycham sobie w marcowym słonku.
I mały ptaszek, siedząc w kałuży,
całą historię tę mi powtórzył.

Lucyna Krzemieniecka

1. Jak ubrała się na spacer panna Julianna i jak się przebierała? Dlaczego musiała to robić?
2. Dlaczego panna Julianna nazwała marzec psotnikiem?
3. Spróbujcie w parach przedstawić rozmowę marca z panną Julianną.
4. Jak powinniśmy się ubierać w wiosenne dni, żeby nie zachorować?

* Wyjaśnijcie wspólnie z nauczycielem wyrazy, których znaczenia nie rozumiecie.

Wiosenne kwiaty

Wiosną w Polsce zakwita wiele roślin. Rosną dziko w lasach, na łąkach, w zaroślach, w górach, a niektóre są też uprawiane w ogrodach. Część wiosennych kwiatów rzadko można spotkać w ich naturalnym środowisku. Są to przebiśnieg, sasanka, śnieżyca i krokus. Grozi im wyginięcie, dlatego są one pod ochroną.

przebiśnieg

Przebiśnieg to jeden z pierwszych zwiastunów wiosny. Zakwita już w lutym. Często „ucieka" z ogrodów i rozsiewa się w pobliskich lasach.

śnieżyca

Śnieżyca w naturze występuje głównie w lasach górskich. Zakwita bardzo wcześnie, podobnie jak przebiśnieg.

sasanka

Sasanka kwitnie wiosną na łąkach i w słonecznych lasach sosnowych. Łatwo ją rozpoznać po owłosionych łodygach, liściach i pąkach.

krokus

Krokus w naturze rośnie na górskich łąkach. Zakwita tam na fioletowo lub biało. W ogródkach są hodowane również krokusy w innych kolorach.

1. Przeczytaj nazwy kwiatów, które kwitną wiosną. Jakie te kwiaty mają kolory?
2. Gdzie można spotkać kwiaty w ich naturalnym środowisku?
3. Które kwiaty są pod ochroną? Dlaczego?

Całe „dywany” białych zawilców można zobaczyć w lasach liściastych i starych parkach. Są również żółte zawilce.

zawilec

Fiołek pojawia się w lasach, parkach i na trawnikach. Nie tylko pięknie wygląda, ale też słodko pachnie, dlatego jest często hodowany.

fiołek

Pierwiosnek rośnie na łąkach i w lasach. Jest rośliną leczniczą.

pierwiosnek

Język polski bez tajemnic !?

Przebiśnieg, śnieżyca, sasanka, krokus, zawilec, fiołek, pierwiosnek to nazwy roślin.

- Podaj przykłady innych nazw roślin.

Co wiosna do lasu przyniosła?

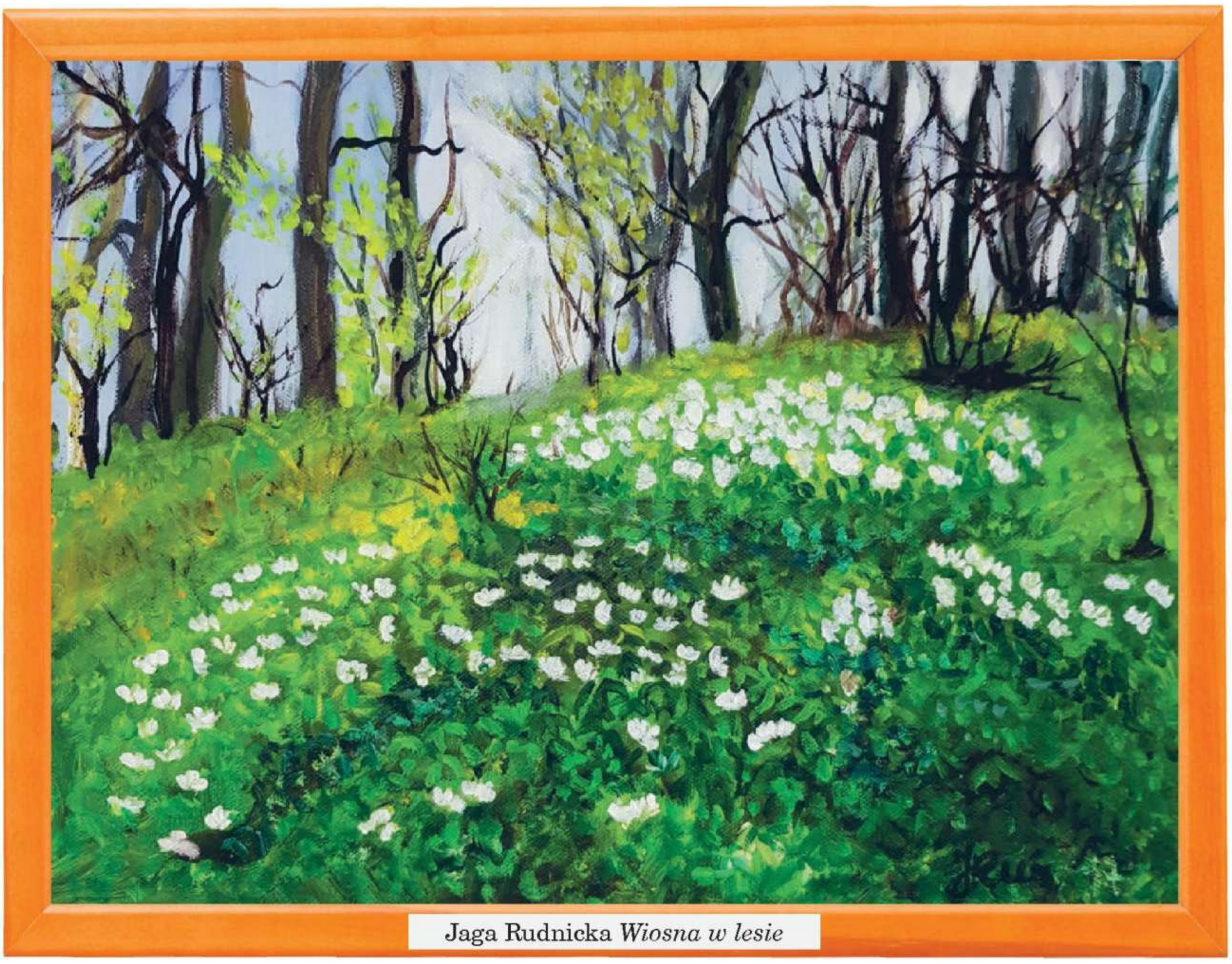

Jaga Rudnicka *Wiosna w lesie*

1. Jak wyglądają namalowane na obrazie kwiaty. Jakie to mogą być kwiaty?
2. Jakie kwiaty kwitną o tej porze roku w lesie?
3. Porozmawiajcie o tym, jak wygląda las wiosną. Zwróćcie uwagę nie tylko na kwiaty.
4. Narysuj w zeszycie kwiaty według instrukcji.

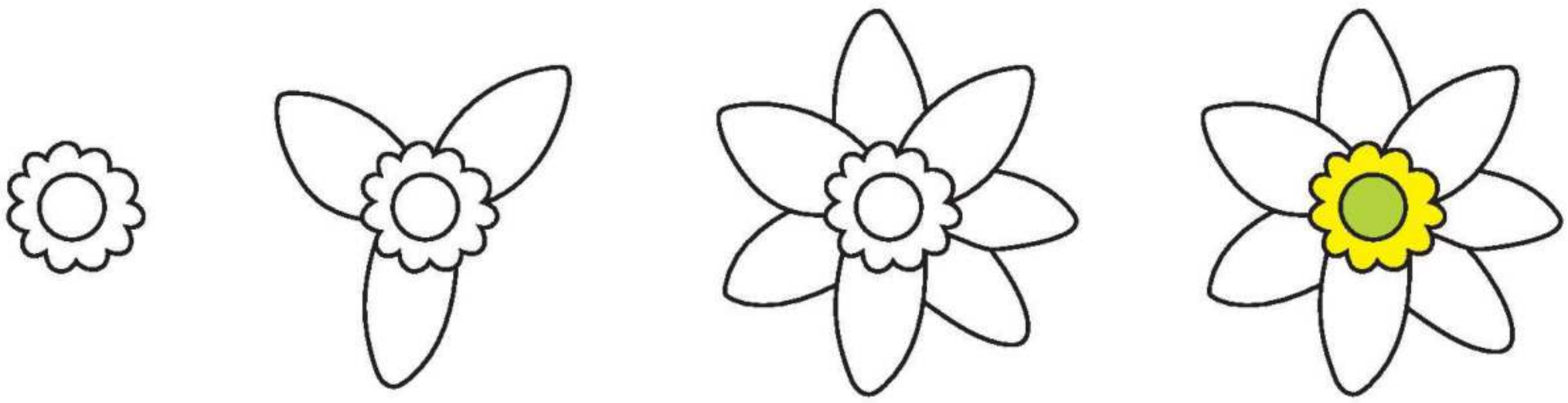

Już leci!

– Mamo, czy przylecą do nas bociany? – spytała Hania.
– Jest ciepło, stopniał śnieg, a bocianów nie widać.
– Nie wiem – odpowiedziała mama. – One muszą przebyć długą i trudną drogę z Afryki.
– A pamiętasz, jak rok temu przyleciał Maciek? – wspomniała Hania. – Usiadł na gnieździe i od razu zabrał się do porządków. Po kilku dniach przyleciała też Matylda. A ile było hałasu! Maciek głośno klekotał, a Matylda mu odpowiadała.
– Haniu, zobacz! To chyba leci Maciek! – zawołała mama.

1. Skąd wiosną przylatują do nas bociany?
2. Jak miały na imię bociany Hani? Jak się witały?

Pod d**rz**ewem obok sa**dz**awki
s**ch**owały wie**dź**mie **dż**em **szcz**ypawki.

- Przeczytaj zdanie. W tym zdaniu są wszystkie polskie dwuznaki.
- Naucz się zdania na pamięć i zapisz je w zeszycie. Podkreśl dwuznaki.
- Znajdź w tekście i zapisz w zeszycie przykłady wyrazów, w których są dwuznaki.

Język polski bez tajemnic !?

Dwie litery oznaczające jedną głoskę to dwuznak.
Dwuznaki to: sz, cz, rz, ch, dz, dź, dż.

Powróciły do nas na wiosnę

Gdy w Polsce dni są coraz dłuższe, a słońce coraz mocniej grzeje, z zimowisk zaczynają powracać ptaki. Robią to według stałego kalendarza powrotów.

skowronek

Skowronek jest jednym z najwcześniej przylatujących do nas ptaków. Pojawia się w połowie lutego. Już tak wcześnie możemy usłyszeć dźwięczny śpiew tego ptaka.

bocian biały

Bociany białe przylatują do nas od połowy marca do połowy kwietnia. Zwykle powracają do tego samego gniazda. Słychać wtedy ich głośny klekot. Wiele osób obserwuje w internecie przylot bocianów oraz ich gniazda.

bocian czarny

Bocian czarny jest dużo rzadziej spotykany od białego, poza tym jest płochliwy i unika ludzi. Z tego powodu trudno jest go zobaczyć.

czajka

Wczesnym zwiastunem wiosny jest także czajka. Można ją spotkać już pod koniec lutego.

żuraw

Żurawie przylatują do nas od połowy lutego do połowy marca. Łatwo zauważyć powrót żurawi, bo ptaki te latają w kluczach. Wydają też donośny głos, przypominający dźwięk trąby.

jaskółka

Jaskółki pojawiają się w połowie kwietnia, kiedy wiosna jest już w pełni. Są one zwiastunami prawdziwego wiosennego ocieplenia.

kukułka

Kukułka powraca do Polski na przełomie kwietnia i maja. Znana jest z podrzucania jaj do cudzych gniazd. Wydaje ona charakterystyczny dźwięk: kuku, kuku.

słowik

Słowik przylatuje do nas pod koniec kwietnia lub na początku maja. Jest nieduży, skromnie upierzony, niewiele większy od wróbla. Ptak ten słynie z pięknego śpiewu.

1. Przeczytaj nazwy ptaków, które powracają do nas wiosną.
2. Które ptaki przylatują do nas najwcześniej, a które najpóźniej?
3. Które ptaki są zwiastunami prawdziwego wiosennego ocieplenia?
4. Zaobserwuj przylot bocianów. Możesz to zrobić w internecie.

Przebiłam śnieg!

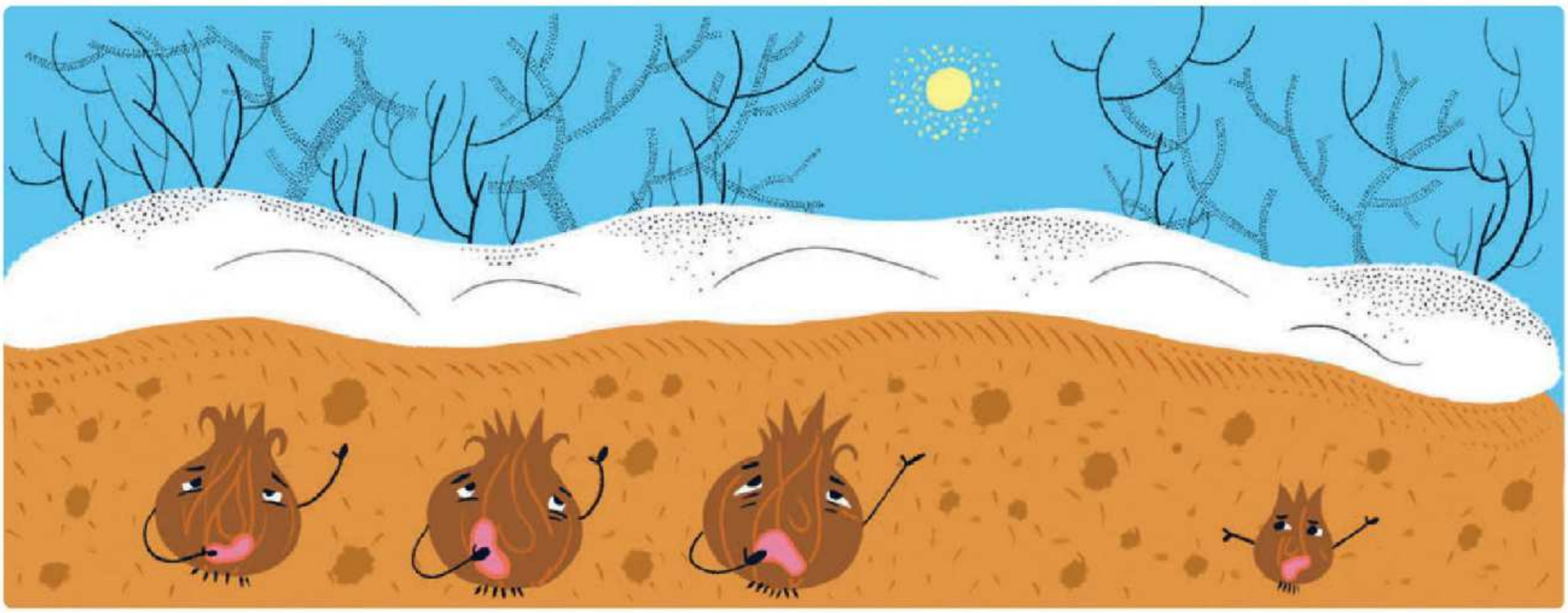

Postanowiły urządzić wyścigi, która szybciej wyjrzy na świat i zakwitnie.

Pewnego dnia cebulki obudziły się z zimowego snu.

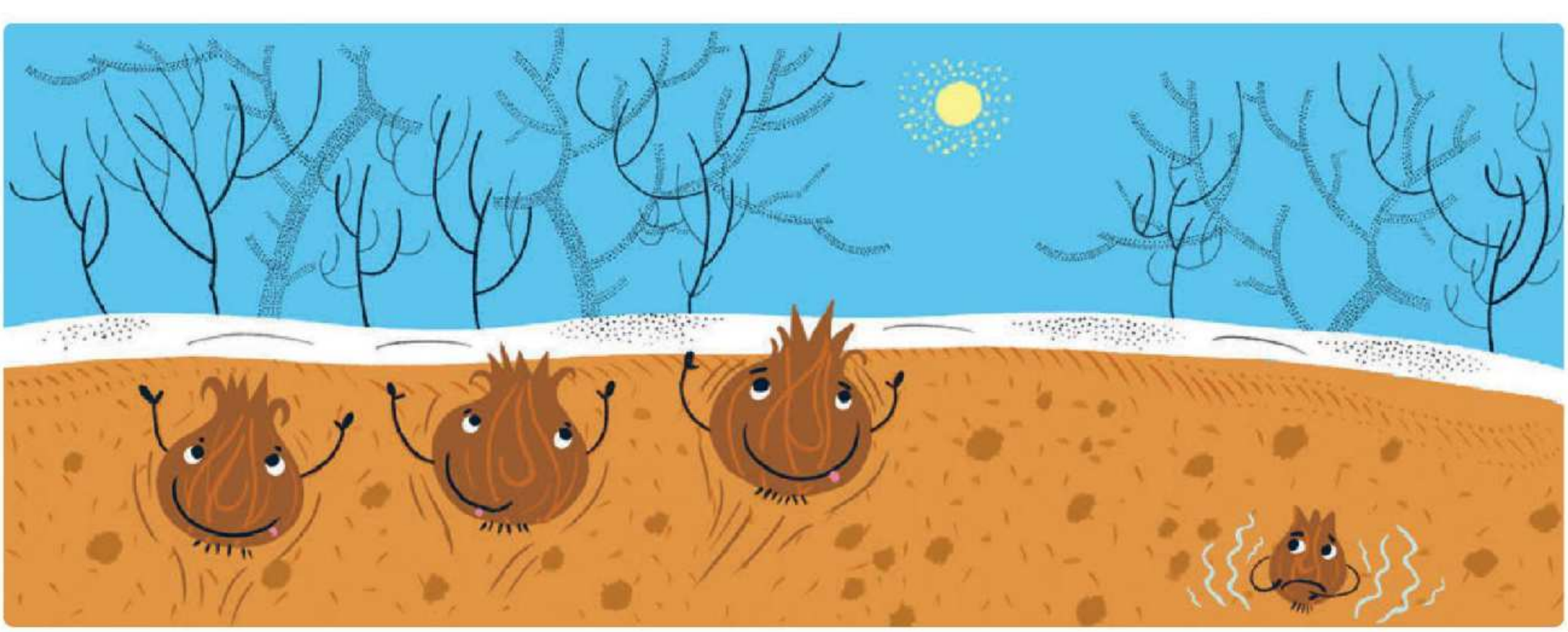

Czwarta cebulka nie ruszyła się, bo było jej zimno.

Trzy cebulki rozpoczęły wyścig.

1. Przyjrzyj się historyjce obrazkowej i przeczytaj zdania.
2. Ułóż zdania we właściwej kolejności i odczytaj je jeszcze raz.
3. Opowiedz historyjkę obrazkową. Możesz skorzystać z wyrazów z ramki Pomocne słowa.
4. Dlaczego kwiat, który zakwitł, nazywamy przebiśniegiem?

Duże cebulki trzęsły się z zimna.
Mała cebulka cieszyła się, że została głęboko w ziemi.

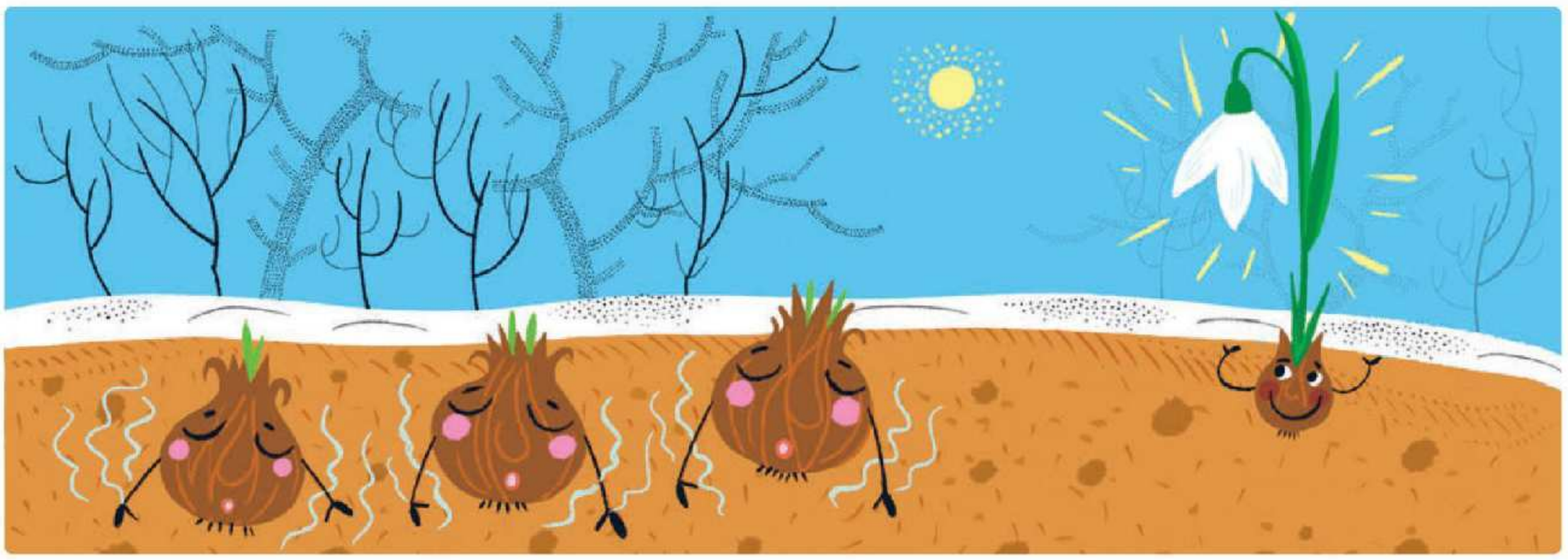

Zmarznięte cebulki zostały pod ziemią.
Mała cebulka szybko wyskoczyła w górę, przebiła śnieg i zakwitła.

Pomocne słowa

dzień: słoneczny, pogodny, mroźny, chłodny, pochmurny
cebulki: zmarzły, nie chciała się ścigać, rozpoczęły zawody, uśmiechnięta, szczęśliwa, dumna z siebie, niezadowolone, smutne

Instrumenty dawniej i dzisiaj

Nie wiemy, jak wyglądał najstarszy instrument na świecie. Wiemy natomiast, że w odległych czasach ludzie nauczyli się wykorzystywać kości i rogi zwierząt, muszle, listki i wydrążone gałązki jako gwizdki oraz piszczałki. Ich dźwięki odstraszały zwierzęta i ostrzegały przed niebezpieczeństwem.

Do porozumiewania się na odległość służyły bębny z wydrążonych pni drzew.

W poszukiwaniu dźwięków nasi przodkowie tworzyli proste instrumenty. Grali na nich do tańca i śpiewu. Tak powstały pierwsze bębny, grzechotki i harfy. Z czasem instrumenty udoskonalano, zmieniał się ich wygląd i dźwięk, powstawały też nowe, takie jak na przykład: bęben, flet, trąbka, skrzypce, harfa, fortepian.

Wraz z rozwojem techniki pojawiły się na świecie instrumenty elektryczne i elektroniczne, na przykład keyboard [*czytaj:* kibord] i gitara elektryczna.

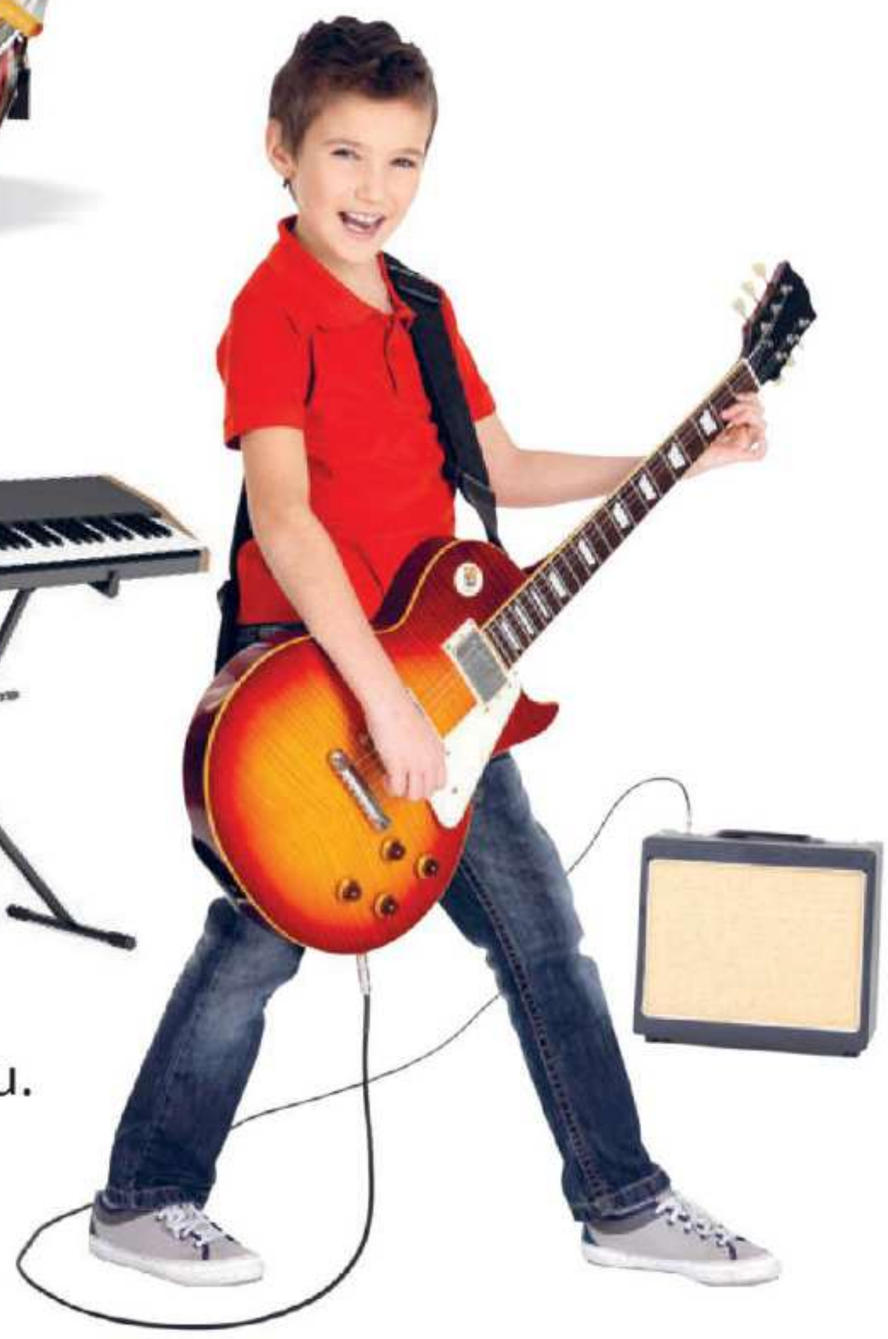

1. Z jakich materiałów były wykonywane pierwsze instrumenty? Do czego służyły?
2. Wymień nazwy kilku instrumentów, które znasz.
3. Wykonaj prosty instrument z butelki lub puszki po napoju. Napełnij go fasolą, grochem lub innymi nasionami. Spróbuj coś na nim zagrać.

Jerzyk zwyczajny

ptak w Polsce pod ochroną

Jerzyki żyją głównie w powietrzu. Potrafią spędzić w powietrzu bez lądowania nawet dwa lata! W locie zdobywają pokarm, materiał na gniazdo, piją krople deszczu, a nawet śpią, szybując z wiatrem. Lądują tylko po to, żeby założyć gniazda i wychować młode.

Jerzyk z łatwością utrzymuje się na ścianie, ale z trudem stąpa po ziemi. Dzieje się tak z powodu układu palców stopy ptaka.

Ptak wydaje ostre, krótkie, często powtarzane gwizdy.

pii....

pii....

Jerzyk w locie jest często mylony z jaskółką

- Spróbuj się dowiedzieć, gdzie jerzyki umieszczają swoje gniazda.*

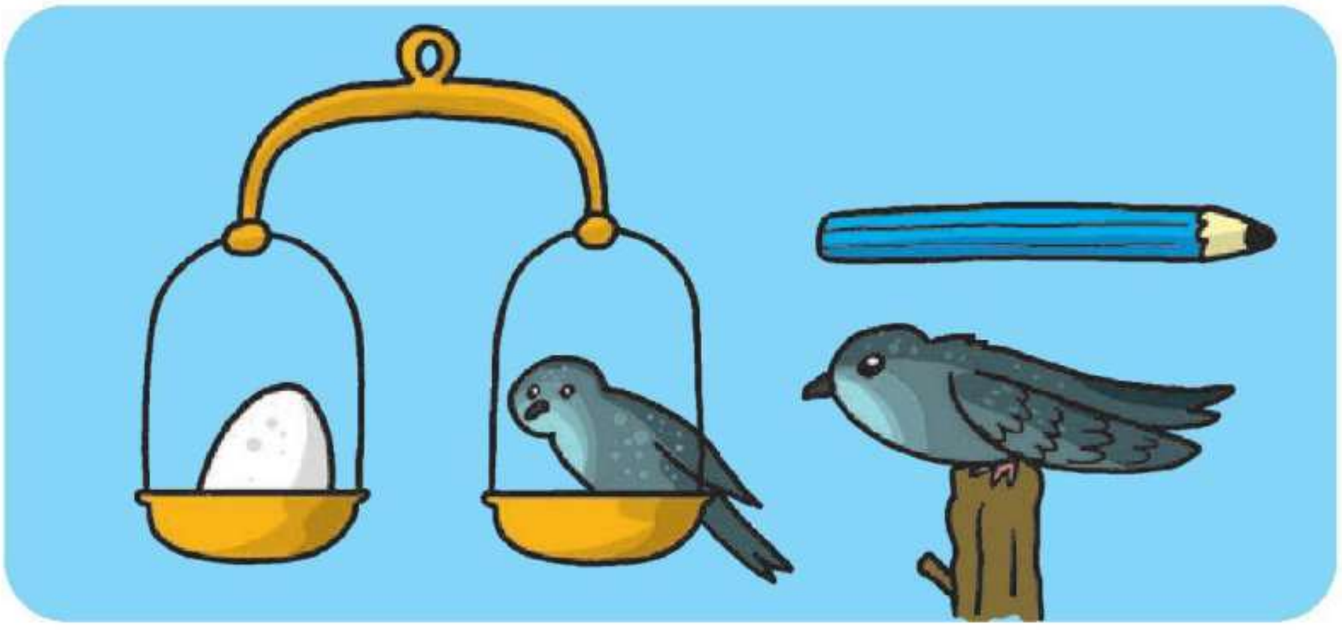

Dorosły jerzyk waży tyle co kurze jajko i ma długość około 18 centymetrów.

Jerzyk, polując na pożywienie, potrafi rozpędzić się nawet do 170 kilometrów na godzinę!

*Jerzyki umieszczają swoje gniazda w szczelinach ścian bloków lub w budkach lęgowych.

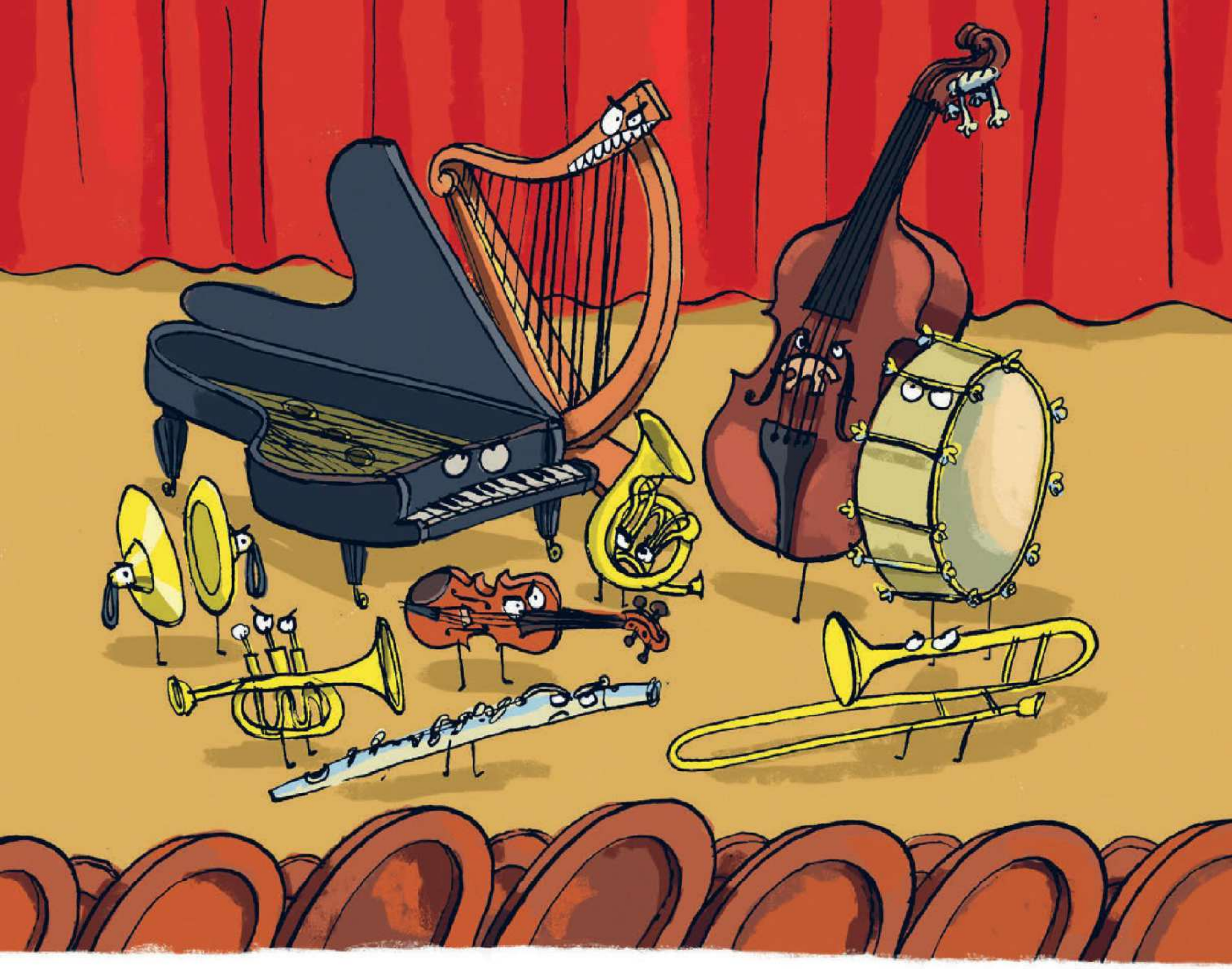

Najpiękniej gramy razem

Pokłóciły się instrumenty w orkiestrze o to, który gra najpiękniej.

– Niech ludzie rozstrzygną nasz spór – zatrąbiła trąbka.

– Ma rację! Ma rację! – zagrały inne instrumenty.

Postanowiły, że podczas koncertu każdy zagra solo, czyli sam. Wygra ten, który dostanie najgłośniejsze brawa. W dniu koncertu wszystkie instrumenty były zdenerwowane. Pierwsze zagrały skrzypce.

W sali rozległo się melodyjne ijjji-ijjji-ijjji.
Po występie dostały brawa. Drugi wystąpił bęben
– bu-bubu-bubum. Po występie dostał brawa.
Trzeci zagrał fortepian. Rozległo się dźwięczne
plim-plim-plum. Po występie dostał brawa. Później
zagrały flet, harfa, trąbka i talerze. Każdy występ
słuchacze nagradzali dużymi brawami. Po takich
oklaskach trudno było powiedzieć, kto zwyciężył.
Niezadowolone z tego instrumenty zaczęły wszystkie
grać jednocześnie. Popłynęła piękna melodia.
Ludzie oniemieli z zachwytu. A kiedy umilkły
ostatnie dźwięki, w sali rozległy się głośne brawa.
Słuchacze klaskali na stojąco.

1. Jakie instrumenty występowały po kolei?
2. Spróbujcie naśladować po kolei grę każdego instrumentu z orkiestry.
3. Dlaczego instrumenty dostały największe brawa, gdy zagrały razem?
4. Przypomnijcie sobie, jakie zadania wykonywaliście w grupach lub wszyscy razem. Czy w grupie pracowało się wam łatwiej czy trudniej, lepiej czy gorzej?

Nie to samo...

Perli, perli się
strumyk,
pstrąg się turla
w kamykach,
gruby perlik
z perliczką
dróżką drobno
pomyka.

Cirli-sirli…
świerszczyki
skrzydłem grają
na łące.
– I my grajmy
tak samo! –
krzyknął perlik
małżonce.

Szurlu-szurlu…
gorliwie
perlikostwo
furkoczą,
lecz się z piórek
perliczych
srebrne dźwięki
nie toczą.

Aż skowronek,
co wzleciał
nad głowami
perliczek,
tirli-firli…
perliście
się roześmiał
w błękicie.

Hanna Łochocka

1. Jakie ptaki występują w wierszu?
2. Spróbujcie naśladować dźwięki świerszcza i ptaków z wiersza.
3. Przeczytajcie głośno i wyraźnie podane odgłosy.

tliji-tliji pirli-pirli pofi-pofi blumi-blumi

4. Wymyślcie dźwięki naśladujące odgłosy różnych ptaków. Zapiszcie je na tablicy.

Gimnastyka rąk i języka

By łatwo wyraźnie wymawiać trudne słowa,
trzeba się do tego dobrze przygotować.

Wykonaj ćwiczenia znane z podręcznika,
bo to przed mówieniem dobra gimnastyka.

Przypomnij sobie dobrze tę znaną figurę,
przy **SZ** unoś szeroki język wysoko w górę.

Chcesz pomóc językowi w nabieraniu wprawy,
podnieś w górę też ręce dla dobrej zabawy.

Gdy przyjdzie ci ochota posyczeć z gąskami,
płasko ułóż język za dolnymi zębami.

Chcesz pomóc językowi w nabieraniu wprawy,
opuść na dół też ręce dla dobrej zabawy.

Gdy język w dół i ręce w dół opuszczamy,
to **sa, so, su, se, sy** głośno wymawiamy.

Język w górę, ręce w górę, to już wiemy,
sza, szo, szu, sze, szy starannie powiemy.

Ćwiczenia z mówienia

- Pobawcie się razem.

  Niech jedna osoba pokazuje ułożenie rąk, na przykład uniesione w górę, opuszczone w dół, opuszczone w dół i znów uniesione w górę, a wszyscy odpowiednio mówią: **sza, sa, sa, sza.**

- Powtórz układ pokazany za pomocą strzałek, wymawiając **szy** lub **sy**.

  ↑ ↑ ↓ ↓ ↑ ↓ ↑ ↓ ↑ ↑ ↑ ↓ ↓ ↓

- Starannie wymawiaj i powtarzaj.

  Wystraszył się spokojny sum,
  ↓ ↑ ↓ ↓

  gdy usłyszał wodospadu szum.
  ↓ ↑ ↓ ↑

Ucho na gazie

– Halo! To ty, Zośka?

– O, cześć Tośka. Jasne, że ja. A niby kto?

– No wiesz, ostatnio odebrała twoja siostra i przez pół godziny opowiadała mi o swoich nowych baletkach…

– O jakich paletkach?

– Nie paletkach, tylko baletkach. Ba-let-kach!

– Przepraszam, słabo cię słyszę. Coś trzeszczy.

– Wrzeszczy? Kto wrzeszczy?

– Trzeszczy! W telefonie!

– Aha. Słuchaj, wiesz może, co jest na jutro zadane?

– Trzeba się dowiedzieć, kto wynalazł telefon.

– Dzięki za pomoc. To na razie!

– Na gazie? Rety! Tośka, wyłącz gaz, bo wybuchnie!

– Tak, mi też już ucho puchnie! Paaa!

Rafał Witek

1. O czym rozmawiały dziewczynki? Dlaczego nie mogły się porozumieć?
2. Przeczytajcie tekst z podziałem na role.

- Poszukaj w tekście słowa zapisanego sylabami. Przeczytaj je.
- Zapiszcie w zeszytach kilka wyrazów z tekstu z podziałem na sylaby. Zaznaczcie samogłoski.

Język polski bez tajemnic !?

Wyrazy dzielimy na sylaby. W każdej sylabie jest samogłoska, na przykład: gł**o**s, dzw**o**-nek, t**e**-l**e**-f**o**n.

W świecie instrumentów

słuchać

muzycy

talerze

Henio

grzechotka

trójkąt

Grześ

trąbka

Marzena

Miles Davis

puzon

skrzypce

hałas

1. Przeczytajcie wyrazy i spróbujcie zapamiętać ich pisownię.
2. Napisz z pamięci w zeszycie kilka zapamiętanych wyrazów. Sprawdź w podręczniku ich pisownię.
3. Na których z podpisanych na ilustracji instrumentów chcielibyście umieć grać? Zapiszcie ich nazwy w zeszycie.

Kwoka

Proszę pana, pewna kwoka
Traktowała świat z wysoka

I mówiła z przekonaniem:
– Grunt – to dobre wychowanie!

Zaprosiła raz więc gości,
By nauczyć ich grzeczności.

Osioł pierwszy wszedł, lecz przy tym
W progu garnek stłukł kopytem.

Kwoka wielki krzyk podniosła:
– Widział kto takiego osła?!

Przyszła krowa. Tuż za progiem
Zbiła szybę lewym rogiem.

Kwoka gniewna i surowa
Zawołała: – A to krowa!

Przyszła świnia prosto z błota.
Kwoka złości się i miota:

– Co też pani tu wyczynia?
Tak nabłocić! A to świnia!

Przyszedł baran. Chciał na grzędzie
Siąść cichutko w drugim rzędzie.

Grzęda pękła. Kwoka, wściekła,
Coś o łbie baranim rzekła

I dodała: – Próżne słowa,
Takich nikt już nie wychowa.

Trudno… Wszyscy się wynoście!
No i poszli sobie goście.

Czy ta kwoka, proszę pana,
Była dobrze wychowana?

Jan Brzechwa

1. Po co kwoka zaprosiła gości?
2. Co rozzłościło kwokę? Jak się zachowała wobec swoich gości? Co oni mogli czuć?
3. Odpowiedz na pytanie postawione na końcu wiersza.

DOBRE RADY DLA ROZMÓWCÓW

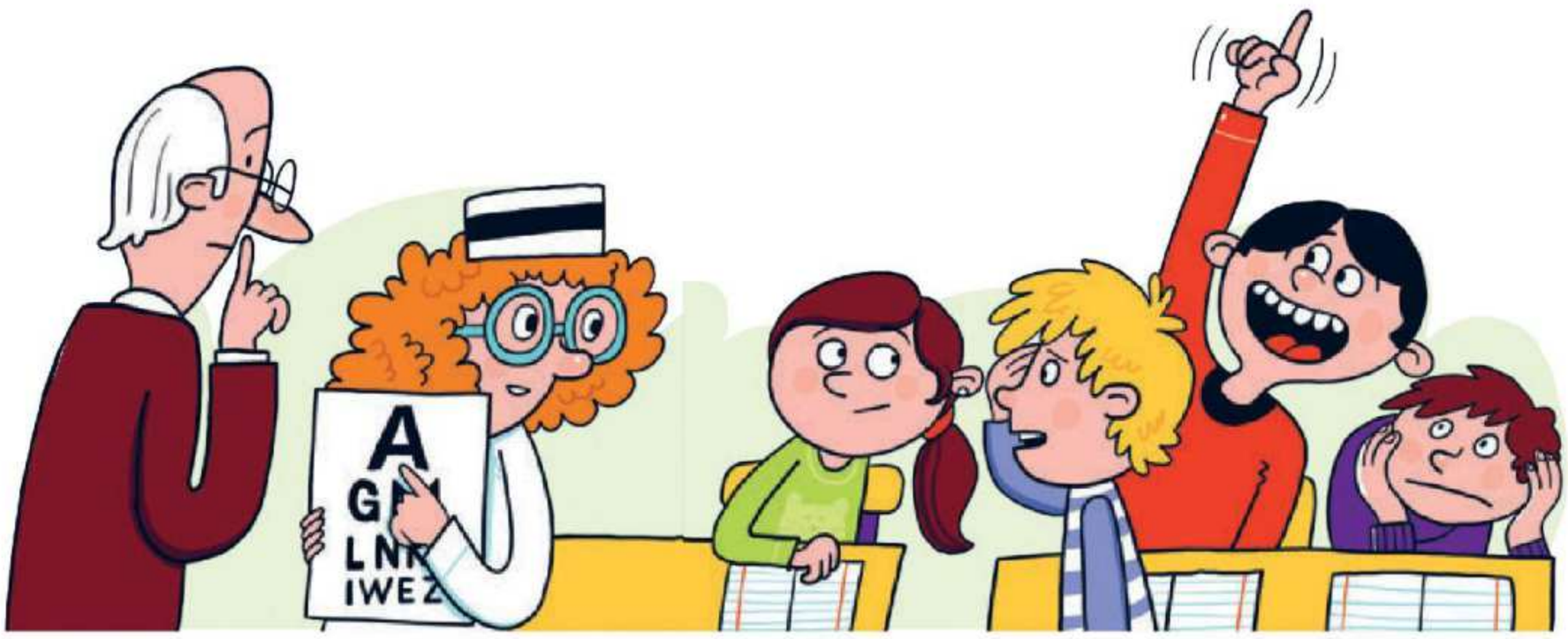

Nie przekrzykuj kolegów i gości,
bo to wszystkich bardzo złości.

Pamiętaj! Nie mów z buzią pełną jedzenia.
Taki widok może powodować omdlenia.

Mówiąc, unikaj nadmiernej gestykulacji.
Gdy robisz zbyt wiele gestów i znaków,
twoje ręce przypominają skrzydła wiatraków.

1. Przeczytaj rymowanki i powiedz, jak powinny rozmawiać ze sobą kulturalne osoby.
2. Na podstawie rymowanek dokończ w zeszycie pisanie rad dla rozmówców.

Mów spokojnie bez podnoszenia głosu!

Ważne słowa

Proszę!
Dziękuję!

Dzień dobry, przepraszam za spóźnienie!

Do widzenia!
Do widzenia!

1. Zastanówcie się, których „ważnych słów” dziś najczęściej używaliście. W jakich sytuacjach? Porozmawiajcie o tym.
2. Komu codziennie mówicie: dzień dobry, do widzenia?
3. Ułóżcie i przeprowadźcie w parach rozmowę, w której użyjecie „magicznych słów”: proszę, przepraszam, dziękuję. Najpierw ustalcie, jaką sytuację chcecie przedstawić w tej rozmowie.
4. Spróbujcie odbyć podobną rozmowę bez używania „magicznych słów”. Powiedzcie, co czuliście.
5. Dlaczego warto używać „magicznych słów”? Podajcie jak najwięcej powodów.

Co poszło nie tak?

– Nie mamy kleju – powiedział Bartek do Jaśka.
– To jak zrobicie album? – zmartwiła się mama Bartka.
– Ja to załatwię – zawołał Bartek i po chwili wpadł jak burza do sklepu w pobliżu jego domu.
– Klej! Potrzebuję kleju! Jest klej? – wyrzucił z siebie jednym tchem. Pani Maria podała to, o co poprosił.
– Ojej! Mamy jeszcze za mało żółtego kartonu! – zauważył po powrocie chłopiec.
– To ja pobiegnę do sklepu – zaoferował się Jasiek.
– Dzień dobry! Poproszę żółty karton.
– Dzień dobry! Proszę! – odpowiedziała pani Maria.
– Dziękuję, do widzenia – dodał jeszcze Jaś.
Gdy album był gotowy, po Jaśka przyjechał tata. Pani Maria akurat wracała z pracy i ich spotkała.
– Ma pan bardzo grzecznego syna! – pochwaliła Jaśka. – Inni mogliby się wiele od niego nauczyć.

Jak się rozwija roślina?

Potrzebne będą:
ziarna fasoli, słoik, gaza, gumka recepturka, woda

- Przygotuj hodowlę i obserwuj wzrost fasoli przez 2 tygodnie.

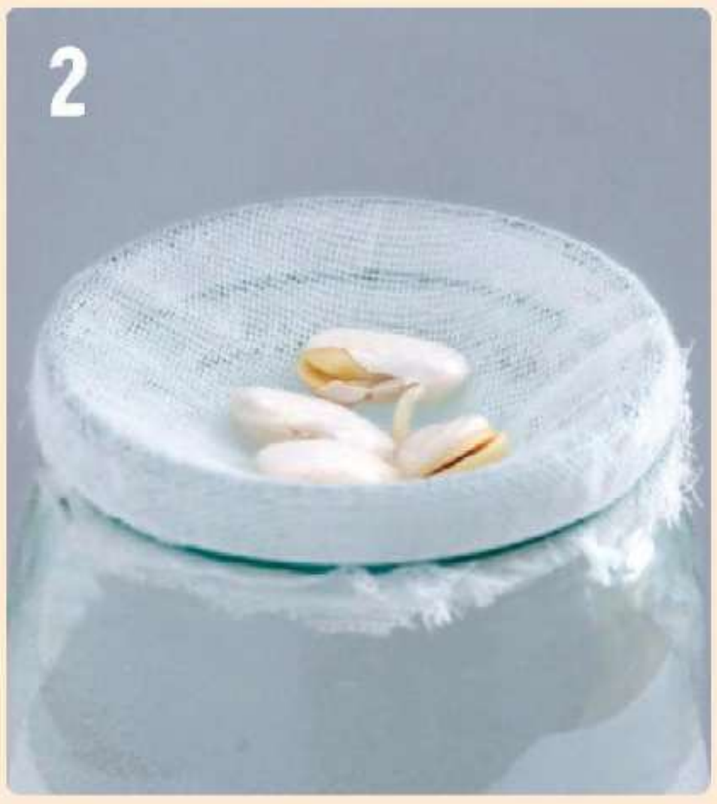

- Które etapy rozwoju fasoli udało ci się zaobserwować?

Ten etap rozwoju rośliny to kiełkowanie. Jeśli chcesz zaobserwować, kiedy pojawią się kwiaty i stręki, musisz przesadzić roślinę do ziemi.

Wniosek

Najpierw nasiona pobierają wodę i pęcznieją. Później przez łupiny przedostają się korzenie. Na końcu wydostają się łodygi, z których wyrastają liście.

Kania

Krysia i Ewka tupały nogami po wiosennych kałużach. Niebo było niebieskie i z kałuż leciały niebieskie bryzgi. W zielonych gałązkach ptaki kręciły się, wierciły, wrzeszczały na cały głos, budowały gniazda.

– Lazł pies przez owies, suka przez tatarkę, niósł pies bębenek, a suka piszczałkę!!! – darła się Ewka, a Krysia zaśmiewała się jak wariatka i rzucała w Ewkę patykami.

– Hop, hop! – zawołał ktoś nagle.

Dziewczynki obejrzały się. Na drodze stała jakaś pani. Miała długie jasne włosy, bardzo kolorowy kapelusz i ponczo. Z ramienia zwisała jej ciężka, czarna torba.

„Jaka ładna! – pomyślała Krysia. – Zupełnie jak wróżka z bajki!"

– Cześć! – powiedziała pani i uśmiechnęła się. – Chyba zabłądziłam. Kto mi pokaże drogę, dostanie kawałek czekolady!

„Ja!" – chciała krzyknąć Krysia, ale nie zdążyła, bo Ewka złapała ją za rękę i pociągnęła w krzaki. Chwilę później stały już na ganku Niedźwiedziówki.

– Zwariowałaś?! – sapała Ewka. – Czy ty wiesz, kto to był? KANIA!

– Kto? – Krysia szeroko otworzyła oczy.

– Nigdy nie słyszałaś o Kani? – To najstraszniejsza czarownica! Przylatuje do lasu na chmurze, częstuje dzieci czekoladą i potem zabiera ze sobą. Nikt nie wie dokąd. Naprawdę nie słyszałaś, jak krzyczą: „Dzieci, dzieci, Kania leci"?

– Nie – powiedziała Krysia i westchnęła – Szkoda. Taka była ładna. Jak wróżka.

– Właśnie dlatego jest taka straszna. – Ewka, tupiąc kaloszami, wbiegła na werandę.

– Chodź, opowiemy wszystko babci! Jejku, czym tu tak fajnie pachnie?

W kuchni krzątała się uśmiechnięta babcia. Na stole stał wielki półmisek rumianych racuchów, a Kania – już bez kapelusza i poncza, siedziała nad nimi i zajadała, aż jej się uszy trzęsły.

– O, jesteście – rozpromieniła się babcia. – To jest Krychna, moja wnuczka, a to jej przyjaciółka, Ewcia. A to pani Kasia z Warszawy. Przyjechała, żeby fotografować leśne zwierzęta.

– My się już chyba znamy – uśmiechnęła się pani Kasia. – No, kto ze mną pójdzie do lasu? I kto ma ochotę na czekoladę?

– Ja! – zawołały jednocześnie Krysia i Ewka.

Danuta Wawiłow

1. Kogo Krysia i Ewa spotkały na drodze do leśniczówki? Jak wyglądała ta osoba?
2. Dlaczego Ewa nie pozwoliła Krysi przyjąć czekolady od napotkanej kobiety?
3. Co wydarzyło się później? Opowiedz o tym.
4. Czy dziewczynki w lesie zachowały się rozsądnie? Dlaczego?
5. Powiedzcie, w jakich sytuacjach należy zachować ostrożność wobec nieznajomych.

A a

Aa

ą

ą

B b

Bb

C c

Cc

F f

Ff

G g

Gg

H h

Hh

I i

Ii

M m

Mm

N n

Nn

ń

ń

O o

Oo

Ś ś

Śś

T t

Tt

U u

Uu

W w

Ww

a ą b c ć d e ę f g h i j k l ł

a ą b c ć d e ę f g h i j k l ł

Ć ć

Ć ć

D d

D d

E e

E e

ę

ę

J j

J j

K k

K k

L l

L l

Ł ł

Ł ł

Ó ó

Ó ó

P p

P p

R r

R r

S s

S s

y

y

Z z

Z z

Ź ź

Ź ź

Ż ż

Ż ż

m n ń o ó p r s ś t u w y z ź ż

m n ń o ó p r s ś t u w y z ź ż

To są **litery**.

m a m a m a m a

Litery widzę i piszę.

To są **głoski**.

Głoski słyszę i mówię.

To są **sylaby**.

ma-ma

pa-ra-sol

czap-ka

śla-dy

Litera to zapisana głoska.
Polski alfabet składa się z 32 liter.

Sylaba składa się z głosek.
W każdej sylabie jest jedna samogłoska.

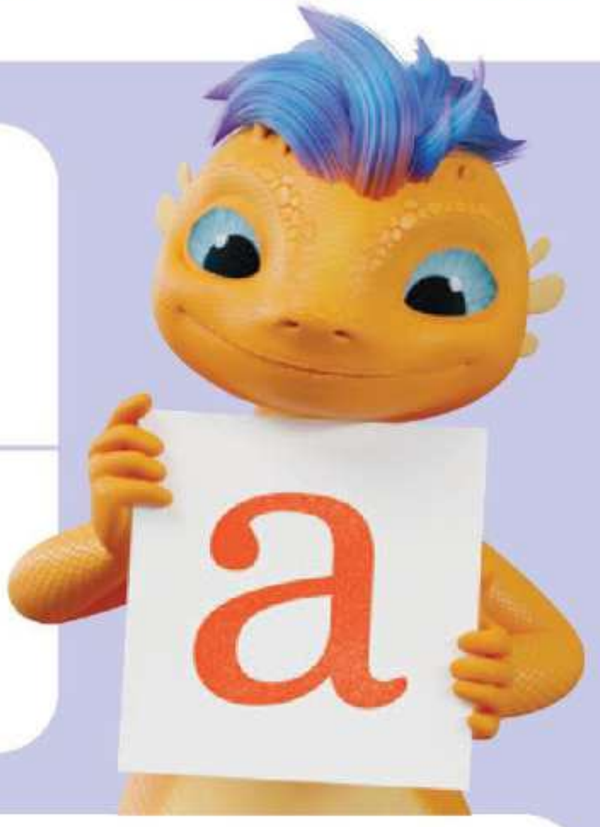

To są **samogłoski**:

a	ą	e	ę	i
o	u	(ó)	y	

To są niektóre **spółgłoski**:

m	p	k	l	r	s	d
n	c	z	ń	ś	ć	ź

To są **dwuznaki**: cz sz rz ch dz dź dż

Edukacja matematyczna

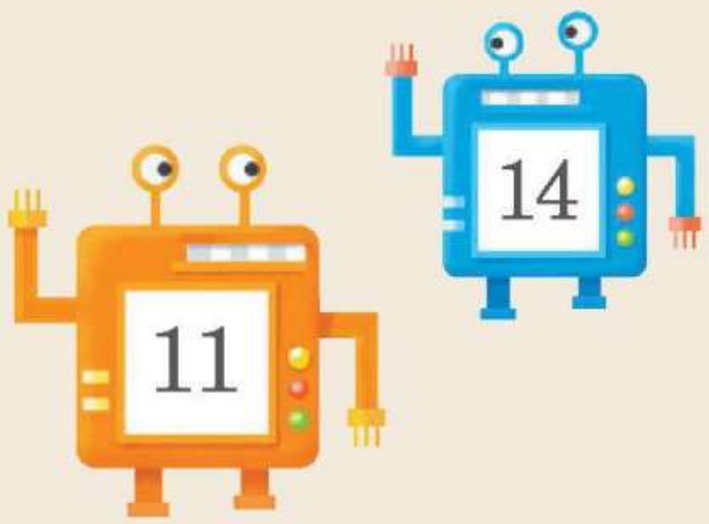

1 Przeczytaj lub posłuchaj.

Tu jest dziesięć: =

Tu jest więcej niż dziesięć:

dziesięć i jeden

jedna dziesiątka
i jedna jedność

11

dziesięć i dwa

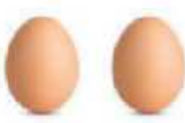

jedna dziesiątka
i dwie jedności

12

- Co w zapisie liczby 11 oznacza pierwsza cyfra 1, a co druga cyfra 1?
- Co w zapisie liczby 12 oznacza cyfra 1, a co cyfra 2?

2 Przeczytaj kolejne liczby. Jakie liczby będą dalej?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1 Przeczytaj liczby.

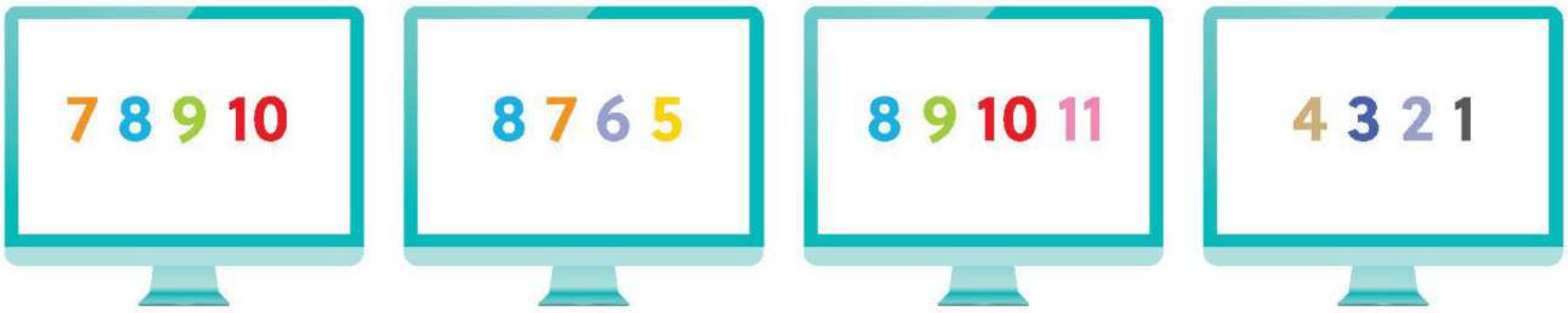

- Na których ekranach liczby są zapisane od najmniejszej do największej?
- Wymień głośno kilka liczb w zakresie 12. Koleżanki i koledzy z klasy niech powiedzą, jaką najmniejszą liczbę usłyszeli. Powtórzcie ćwiczenie kilka razy.
- Rozejrzyj się po klasie i powiedz, które przedmioty są do siebie podobne i jest ich więcej niż 10. Policz te przedmioty.

2 Przygotujcie zegar do ćwiczeń.
Olga ustawiła na swoim zegarze godzinę 8.00.
O tej porze rozpoczynają się lekcje w jej szkole.
Ustawcie tę godzinę na swoim zegarze.

- Powiedz, jak jest ustawiona mała wskazówka. Jak jest ustawiona duża wskazówka?
- Pokaż na swoim zegarze godzinę 12.00. Jak się zmieniło ustawienie wskazówek?
- Ustawiajcie różne godziny i je odczytujcie. Mówcie, jak są ustawione wskazówki.

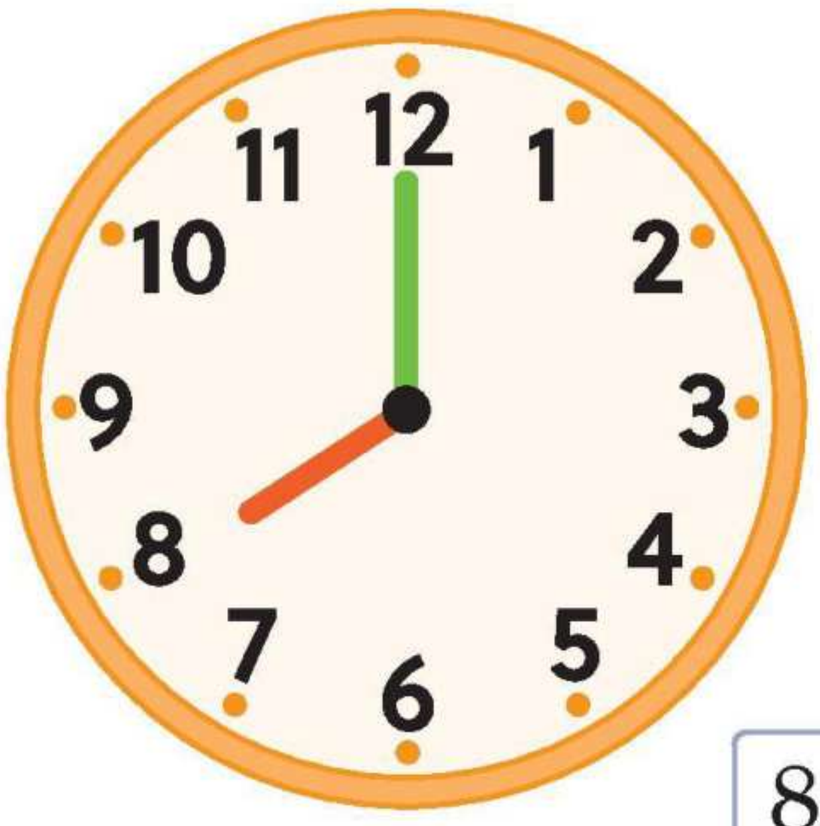

8.00

3 Wiktor ogląda u zegarmistrza różne zegary. Kupi zegar, który wskazuje godzinę 9.00.
Czy wiesz, który to może być zegar?

- Które godziny wskazują pozostałe zegary? Czy wśród pozostałych zegarów są takie, które wskazują tę samą godzinę?

4 Tata Justynki rozpoczyna pracę o godzinie 7.00 rano. Mama musi być w pracy o godzinie 9.00 rano. Które zegary wskazują te godziny?

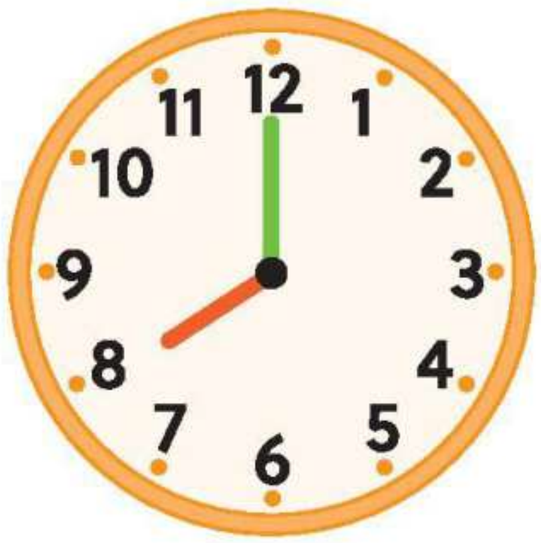

- Jeden zegar wskazuje, o której godzinie Justynka rozpoczyna lekcje w szkole. Którą godzinę wskazuje ten zegar?
- Kto pierwszy musi wyjść z domu, aby zdążyć na czas? Porozmawiajcie o tym w klasie.

5 Dzieci w klasie narysowały dużą tarczę zegarową. Przy każdej godzinie położyły guzik. Pokazywały upływ czasu, chodząc po brzegu tarczy i zbierając guziki.

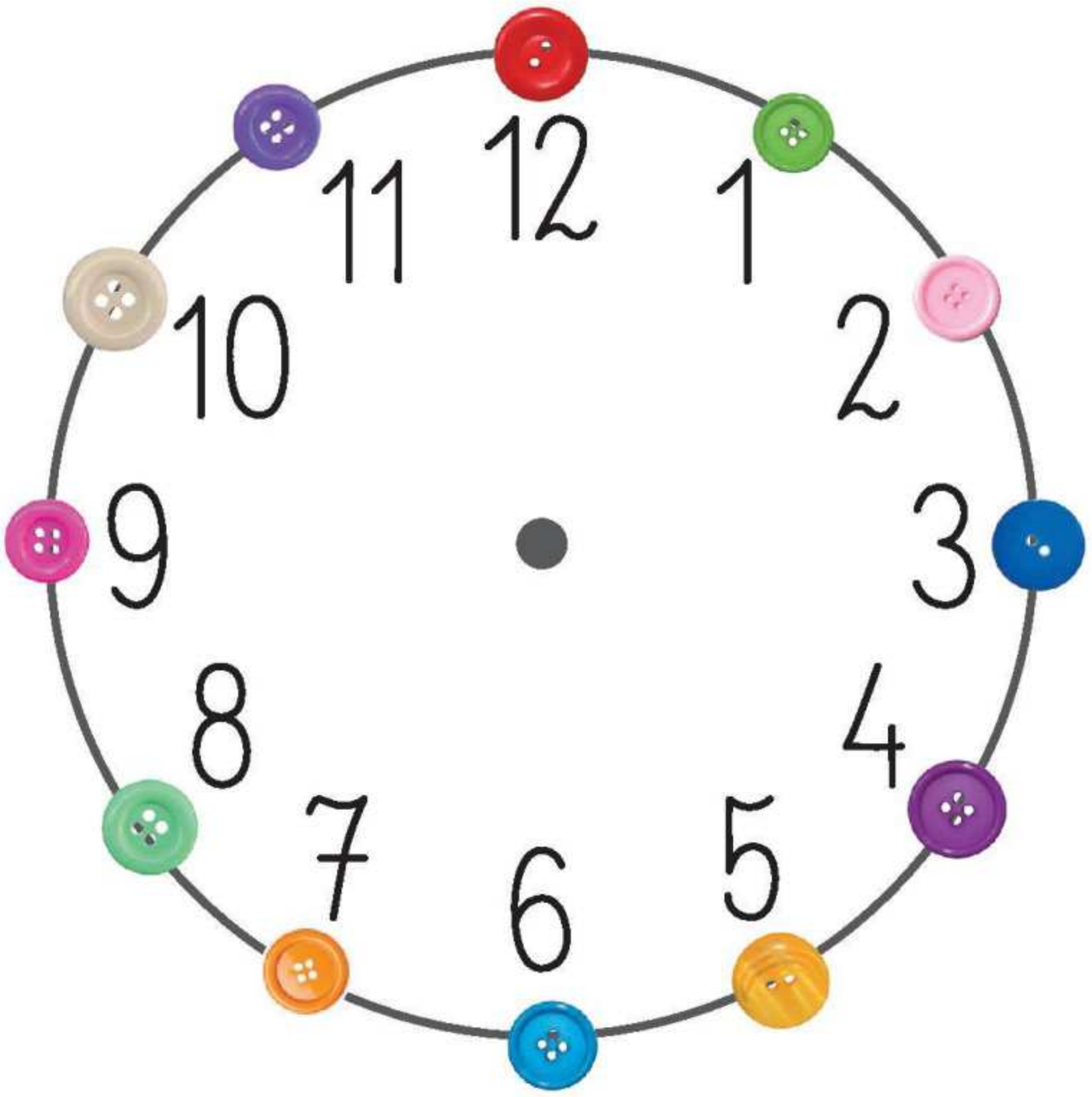

Jarek startował z godziny 1.00 po południu. Gdy doszedł do godziny 3.00 po południu, miał 2 guziki. Ile godzin minęło?

Magda startowała z godziny 7.00 rano. Gdy doszła do godziny 11.00, miała 4 guziki. Ile godzin minęło?

- Pobawcie się podobnie w klasie, startując z dowolnej godziny na zegarze. Zamiast chodzić, możecie po tarczy przesuwać palcem, a na guzikach położyć fasolki i je zbierać.

6 Pociąg z Torunia do Warszawy jedzie 3 godziny. Magda wyjechała z Torunia o godzinie 8.00 rano. O której godzinie będzie w Warszawie?

- Pokaż na swoim zegarze godzinę 8.00. Przesuwaj małą wskazówkę tak, by pokazać, że upływają 3 godziny. Na której godzinie zatrzymasz małą wskazówkę?

1 Ile jest miesięcy w roku? Posłuchaj lub przeczytaj, jak te miesiące się nazywają. Wybierz jeden rysunek i o nim opowiedz.

styczeń

luty

marzec

kwiecień

maj

czerwiec

lipiec

sierpień

wrzesień

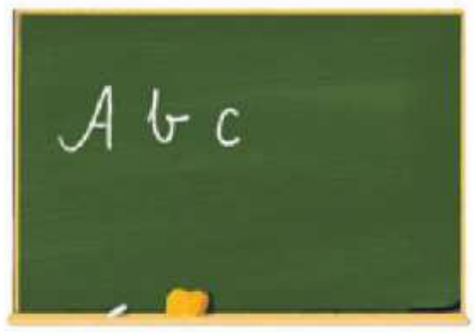

październik

listopad

grudzień

- Którym z kolei miesiącem roku jest marzec?
- Którym z kolei miesiącem roku jest czerwiec? Jaki miesiąc jest po wrześniu?
- O jaki miesiąc ty zapytasz? Zadawajcie sobie nawzajem inne zagadki.

2 Teraz plansza z kalendarza z zadania 1. będzie planszą do gry. Razem z koleżanką lub kolegą z ławki przygotujcie dwa pionki i kostkę. Ustawcie pionki na polu z nazwą obecnego miesiąca. Jedna osoba rzuca kostką i przesuwa się o tyle miesięcy do przodu, ile wskazuje kostka. Wygrywa gracz, który jako pierwszy stanie na polu z nazwą „czerwiec". Może się zdarzyć, że trzeba będzie kilka razy przejść przez całą planszę z kalendarzem.

3 Jaki miesiąc roku może przedstawiać ta ilustracja? Czy każdy wybrał ten sam miesiąc?

- Odszukaj na ilustracji fragmenty pokazane w kółkach. Których fragmentów nie można znaleźć? Dlaczego?

4 Podaj nazwę miesiąca, w którym masz urodziny. Który to miesiąc roku?

- Opowiedzcie w klasie o wydarzeniach, które pamiętacie z różnych miesięcy. Nie muszą to być wydarzenia szkolne. Z czym kojarzą się wam poszczególne miesiące?

1 Odszukaj na rysunku jak najwięcej trójkątów. Ile udało ci się znaleźć?

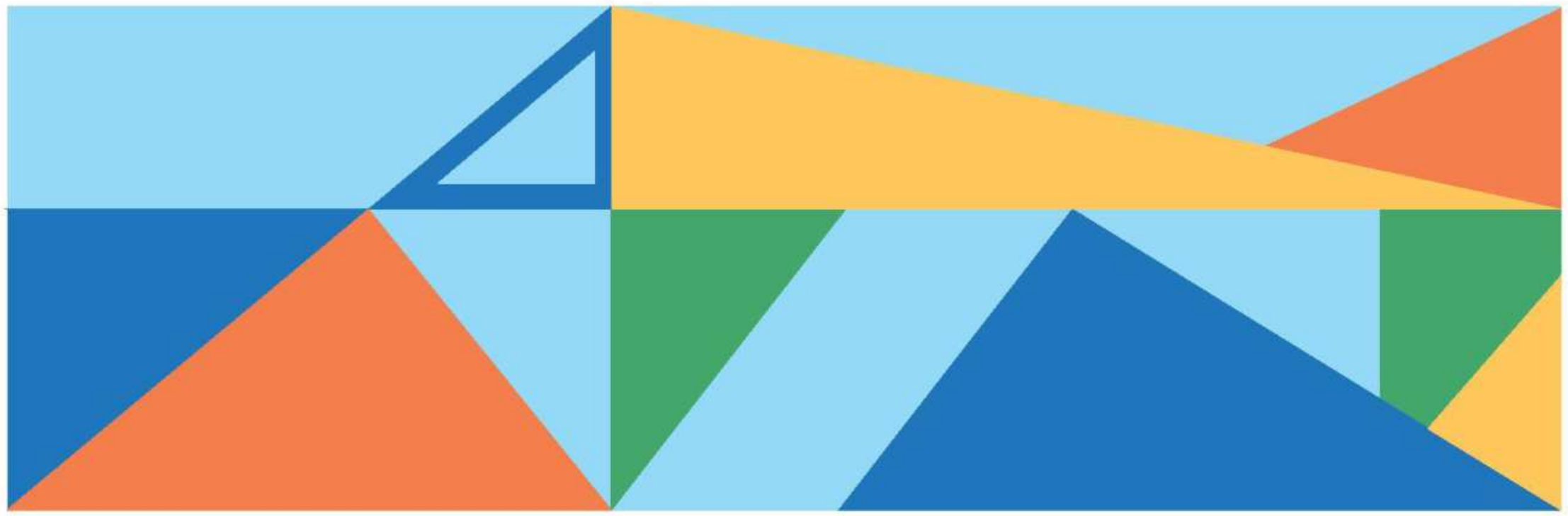

2 Znajdź dwie figury takie jak ta, która jest w czerwonym kółku. Jakimi numerami są one oznaczone?

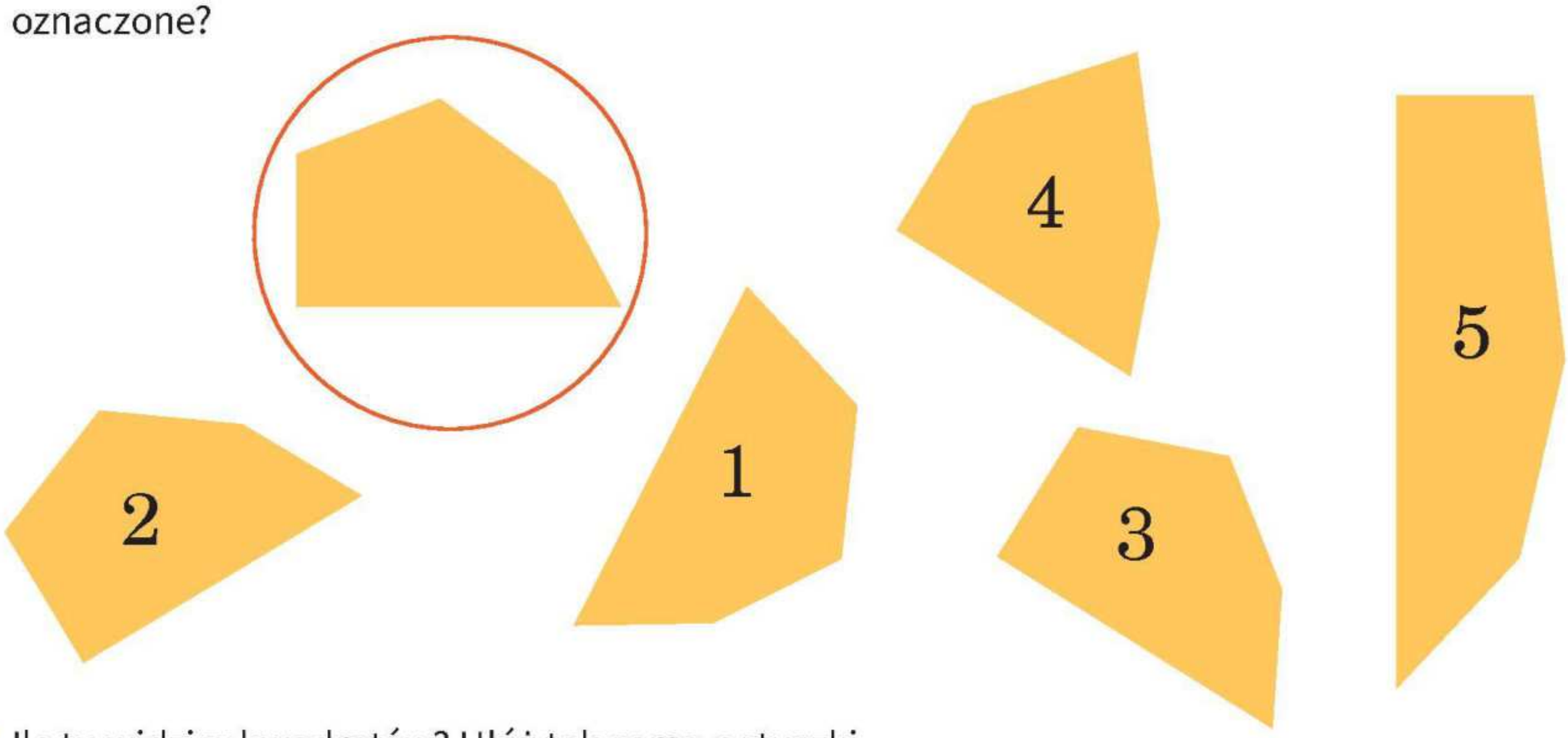

3 Ile tu widzisz kwadratów? Ułóż tak samo patyczki.

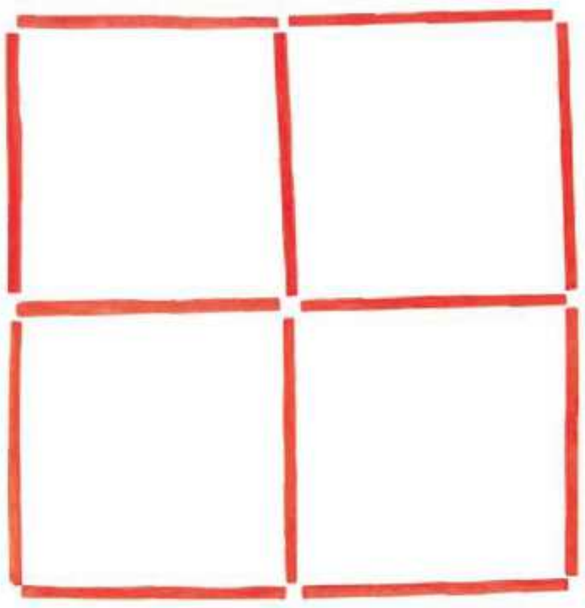

- Zabierz cztery patyczki tak, aby zostały dwa kwadraty.
- Zabierz dwa patyczki tak, aby zostały dwa kwadraty. Czy potrafisz zabrać inną liczbę patyczków tak, aby zostały dwa kwadraty?
- Ułóż inną zagadkę o zabieraniu patyczków.

1 Popatrz, jak są ułożone patyczki. Układaj swoje patyczki tak samo. Mów głośno, ile to jest.

dziesięć

10

10 i 1 to jedenaście

11

10 i 2 to dwanaście

12

10 i 3 to trzynaście

13

10 i 4 to czternaście

14

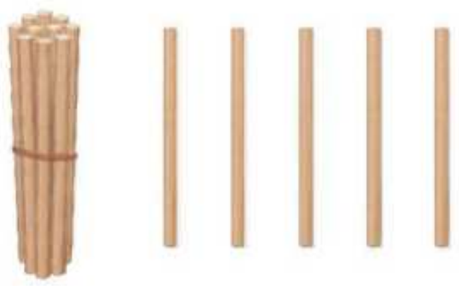

10 i 5 to piętnaście

15

Zapisujemy:

$10 + 0 = 10$ $10 + 1 = 11$ $10 + 2 = 12$

$10 + 3 = 13$ $10 + 4 = 14$ $10 + 5 = 15$

- Co w zapisie liczby 13 oznacza cyfra 1, a co cyfra 3?
- Co w zapisie liczby 14 oznacza cyfra 1, a co cyfra 4?
- Co w zapisie liczby 15 oznacza cyfra 1, a co cyfra 5?

2 Przygotuj liczby w kolorach. Ułóż liczby: 11, 12, 13, 14 i 15 z dwóch klocków – jeden klocek powinien przedstawiać liczbę 10, a drugi liczbę jedności. Powiedz, które klocki wykorzystasz do ułożenia każdej z tych liczb.

3 Leon ćwiczy odejmowanie na patyczkach. Ma 15 patyczków. Część patyczków odsunął. Ile zostało? Czy działania pod obrazkami pasują do tych sytuacji?

$15 - 5 = 10$

$15 - 10 = 5$

4 Przepisz działania do zeszytu i je oblicz.

$10 + 2$	$12 - 2$	$12 - 10$
$10 + 3$	$13 - 3$	$13 - 10$
$10 + 4$	$14 - 4$	$14 - 10$

5 Na lodowisku ślizgało się 10 dzieci. Potem przyszli jeszcze Ola i Wojtek. Ile dzieci bawi się teraz na lodowisku? Zapisz działanie w zeszycie.

6 Przeczytaj, co mówi Igor. Odpowiedz na pytanie.

Mam tyle:

.

Za bilet na lodowisko zapłacę 4 złote. Ile będę wtedy miał?

Karolinka pojedzie jutro z klasą na wycieczkę do teatru. Tytuł sztuki, którą obejrzą, brzmi „Dokąd płyniesz, delfinku". Pani opowiadała, że jest to historia młodego delfinka, który chce dorosnąć. Wszyscy z klasy bardzo się cieszą z tego wyjazdu. W teatrze każdy kupi sobie bilet. Jeden bilet kosztuje 10 złotych.

– Masz tutaj pieniądze na bilet i soczek – powiedziała mama i dała Karolince 10 złotych i 5 złotych.

– Nie będę kupowała nic do picia. Mam jeszcze swoje kieszonkowe: 6 złotych od dziadka i 4 złote od taty. Może razem wystarczy mi na książeczkę o delfinku – odpowiedziała Karolinka. – Pani mówiła, że ta sztuka powstała na podstawie opowiadania...

1 Posłuchaj opowiadania i odpowiedz na pytania. Możesz zapisywać obliczenia w zeszycie.

- Czy dzieci mają już bilety do teatru?
- Ile kosztuje bilet do teatru?
- Czy Karolince wystarczy pieniędzy na książkę, która kosztuje 15 zł?
- Jeżeli Karolinka kupi książkę, to czy wystarczy jej pieniędzy na soczek?

2 Jacek oglądał w księgarni różne książki. Powiedz, która jest najtańsza, a która najdroższa.

10 zł

12 zł

14 zł

15 zł

13 zł

- Czy za pieniądze, które ma Jacek, można kupić którąś z tych książek? Którą?

- Jaki jest twój pomysł na zadanie o kupowaniu książek? Powiedz swoje zadanie. Możesz je zapisać albo narysować w zeszycie. Wykonaj do niego obliczenia.

1 Ten kalendarz jest narysowany na kole. Jak myślisz, dlaczego?

- Przypomnij, ile miesięcy ma jeden rok.
- Dlaczego niektóre miesiące na tym kalendarzu są oznaczone tym samym kolorem? Wybór kolorów na tym kalendarzu nie jest przypadkowy. Jak myślisz, dlaczego?
- Powiedz, jakie są pory roku. Wymień miesiące należące do każdej pory roku.
- Henio ma urodziny w maju. Ile miesięcy będzie czekał na swoje urodziny od stycznia?

2 Odczytaj daty na kartkach z kalendarza. Na której kartce jest data dnia, który był najwcześniej w roku? Porozmawiajcie o tym w klasie.

3 maja

11 listopada

8 marca

1 Joasia ułożyła taką budowlę:

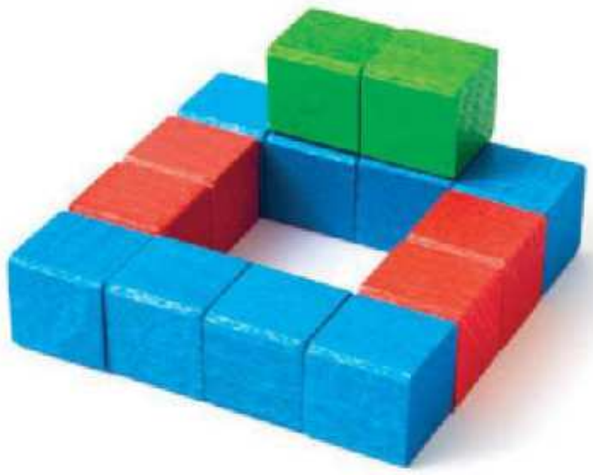

Potem narysowała, jak ta budowla wygląda z trzech stron.

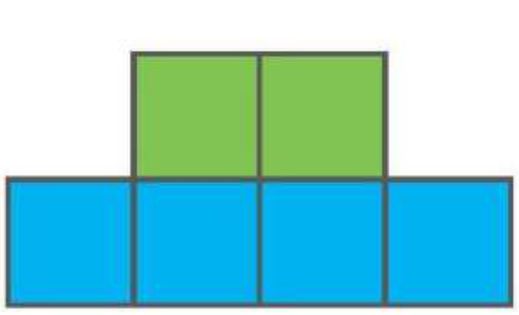

z przodu

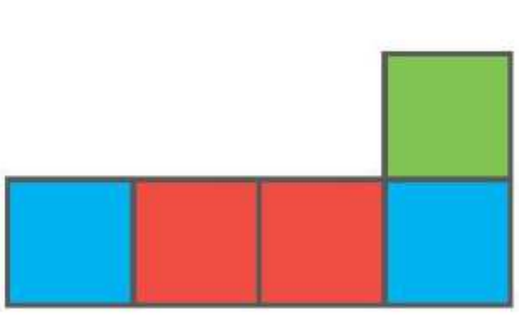

z prawej strony

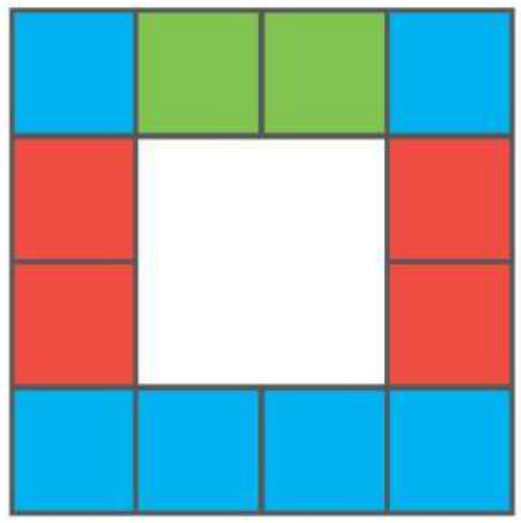

z góry

Zbuduj taką samą budowlę i sprawdź, czy Joasia dobrze narysowała widok swojej budowli z trzech stron. Porozmawiajcie o tym w klasie.

2 Dziadek postanowił sprawdzić, czy Mikołaj dobrze pamięta, jak są oznaczone pola na planszy do gry. Wcześniej rozmawiali o tym, że linia na planszy oznacza wszystkie pola leżące poziomo lub pionowo.

linie poziome to rzędy

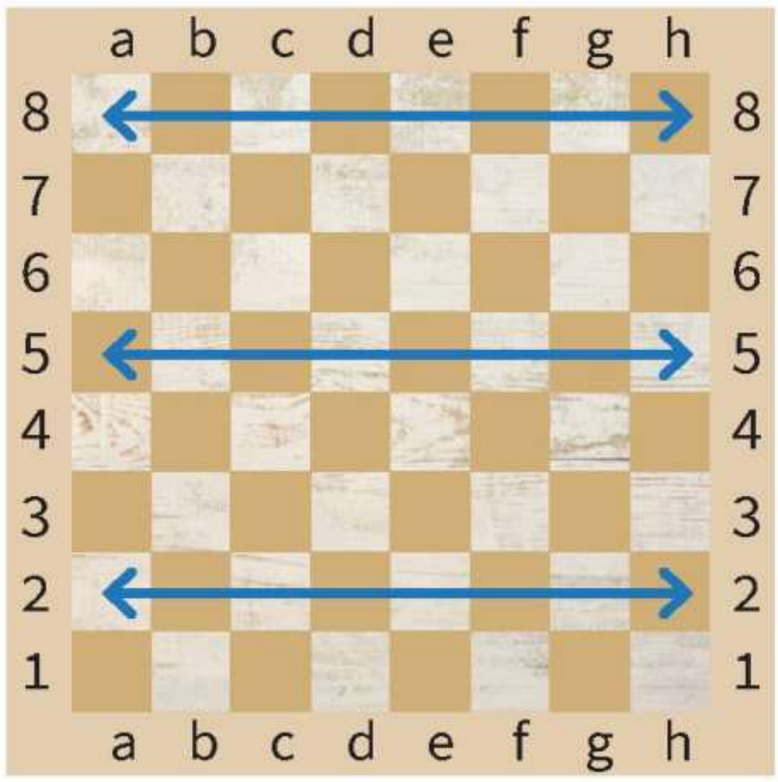

linie pionowe to kolumny

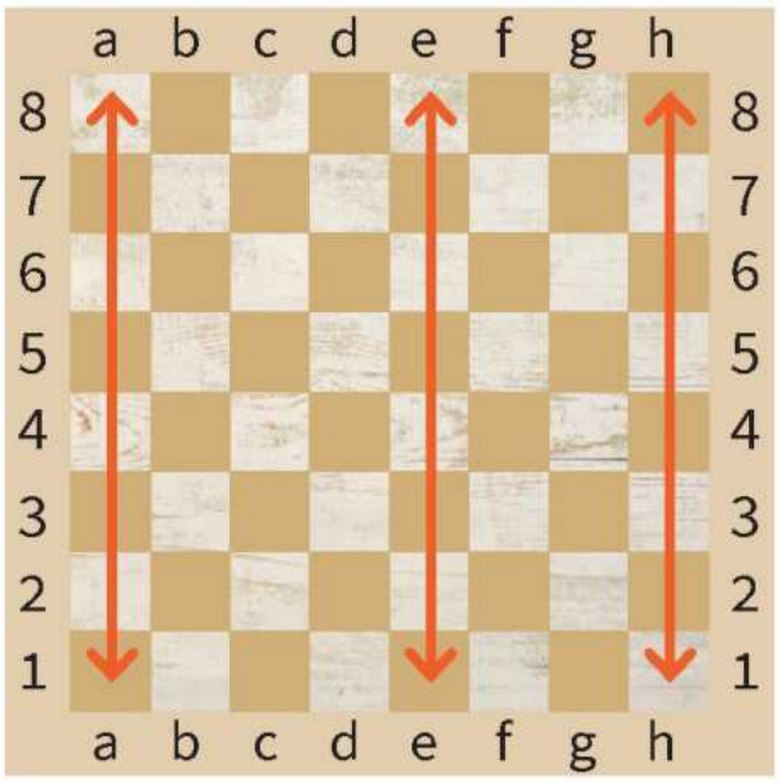

Odpowiedz na pytania dziadka.

- Jak się nazywają pola leżące na linii d?
- Jak się nazywają pola leżące na linii 3?
- Ile jest ciemnych pól na linii f? Jak się nazywają?
- Ile jest ciemnych pól na linii g? Jak się nazywają?
- Na której linii jest więcej pól ciemnych niż jasnych?

1 Sprawdź, czy obliczenia są dobrze zapisane.

Ile jest tu?

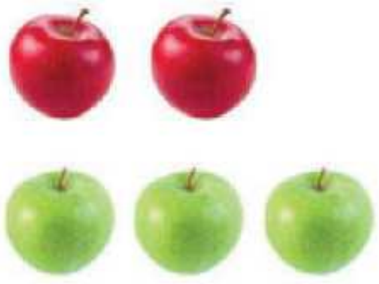

$2 + 3 = 5$

Ile jest tu?

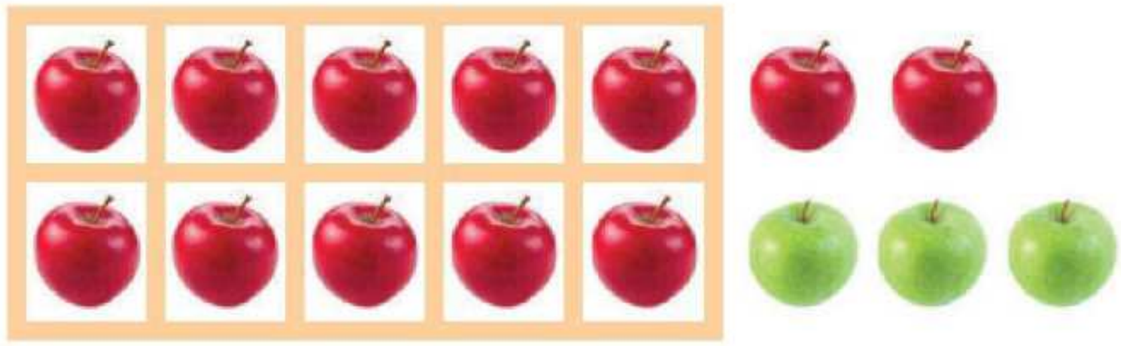

$12 + 3 = 15$

2 Sprawdź, czy te działania są dobrze obliczone. Co zauważasz? Przedstaw te działania na liczydle lub na patyczkach. Wymyśl podobne przykłady.

$3 + 1 = 4$	$13 + 1 = 14$
$5 - 2 = 3$	$15 - 2 = 13$
$4 - 3 = 1$	$14 - 3 = 11$

3 Weź karteczki w trzech kolorach, tak by razem było ich 15. Zdecyduj, ile karteczek każdego koloru weźmiesz. Zobacz, jak zrobili to inni.

- Bartek wybrał takie karteczki:

Zapisał działanie: $15 = 10 + 2 + 3$.

Jakie karteczki tworzą twoją liczbę? Zapisz w zeszycie działanie, które pasuje do twoich karteczek.

4 Klasy Ia, Ib i Ic brały udział w zimowej olimpiadzie. Policz punkty, które zdobyła każda klasa. Która klasa zwyciężyła?

konkurencja	Ia	Ib	Ic
	5	3	4
	5	7	6
	5	3	4

5 Ułóż z kartoników pokazane działania. Zwróć uwagę na kierunek strzałek.

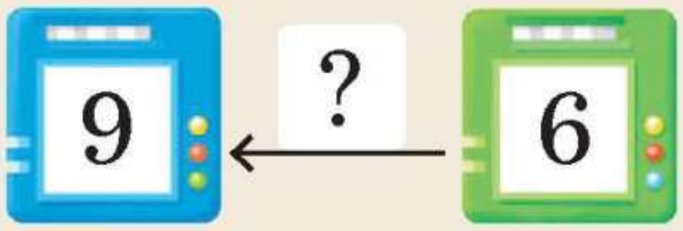

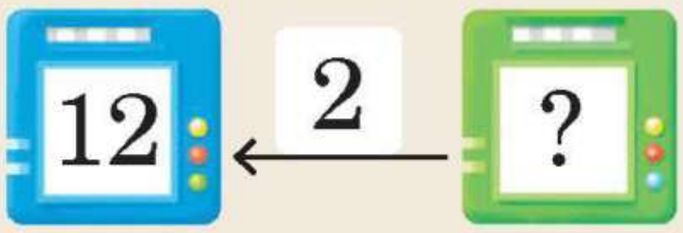

6 Przepisz działania do zeszytu i je oblicz.

$11 + 2$	$12 + 2$	$13 - 1$
$12 + 1$	$10 + 4$	$14 - 4$
$10 + 3$	$13 - 3$	$14 - 2$
$11 + 3$	$13 - 2$	$14 - 3$

7 Jakie działania można ułożyć do tych układów liczb w kolorach? Zapisz je w zeszycie.

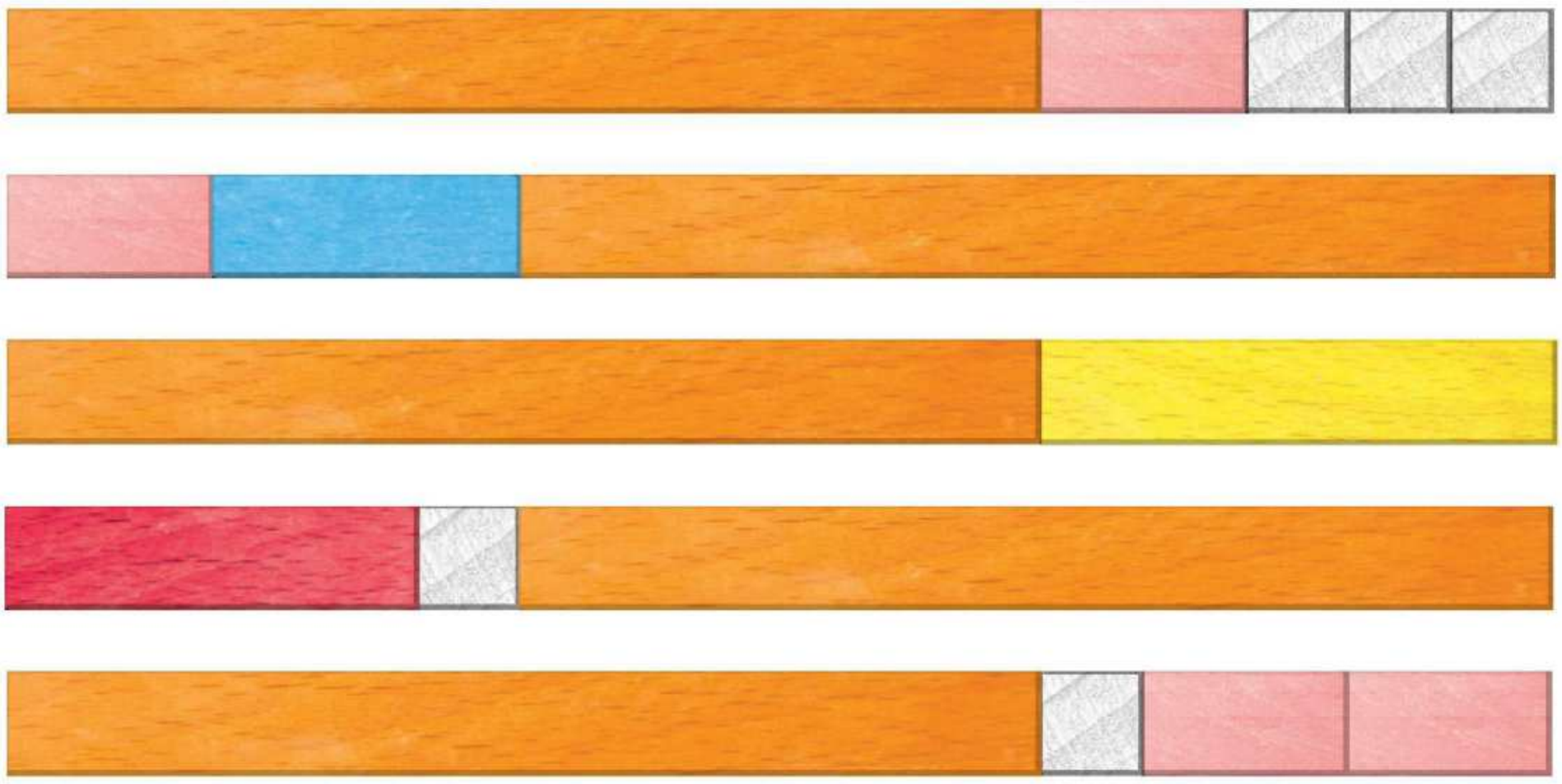

1 Na Antarktydzie 15 pingwinów bawi się w chowanego. Niektóre już się schowały, ale 10 pingwinów jeszcze szuka kryjówki. Ile pingwinów już się schowało?

Można obliczać tak: $10 + \boxed{?} = 15$.

- Przepisz działanie do zeszytu i wpisz brakującą liczbę.
- Jak inaczej można obliczyć to zadanie?

2 Zobacz, jakie działanie można zapisać do rysunku poniżej.

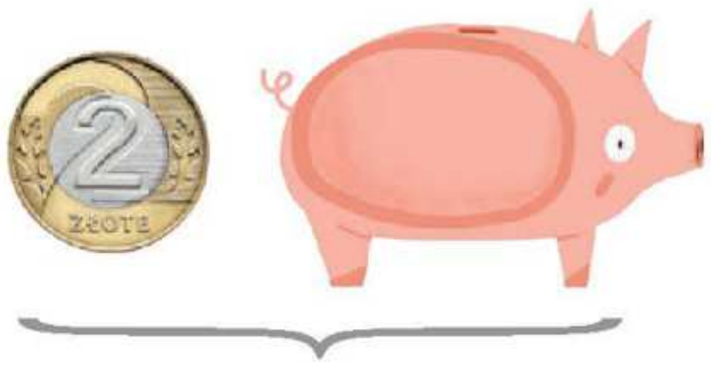

$2 \text{ zł} + \boxed{?} = 12 \text{ zł}$

12 zł

- Zapisz w zeszycie działania pasujące do tych rysunków.

15 zł

11 zł

14 zł

3 W pierwszym semestrze Kacper wypożyczył 12 książek, a po feriach zimowych 3 książki. Marysia w pierwszym semestrze wypożyczyła 13 książek, a po feriach zimowych 2 książki. Kto wypożyczył więcej książek – Kacper czy Marysia? Zapisz obliczenia w zeszycie.

1 Zbuduj taką samą figurę na swoim geoplanie. Zauważ, że ta figura jest zbudowana z 6 kwadratów. Znajdź je. Jaką długość ma bok jednego kwadratu?

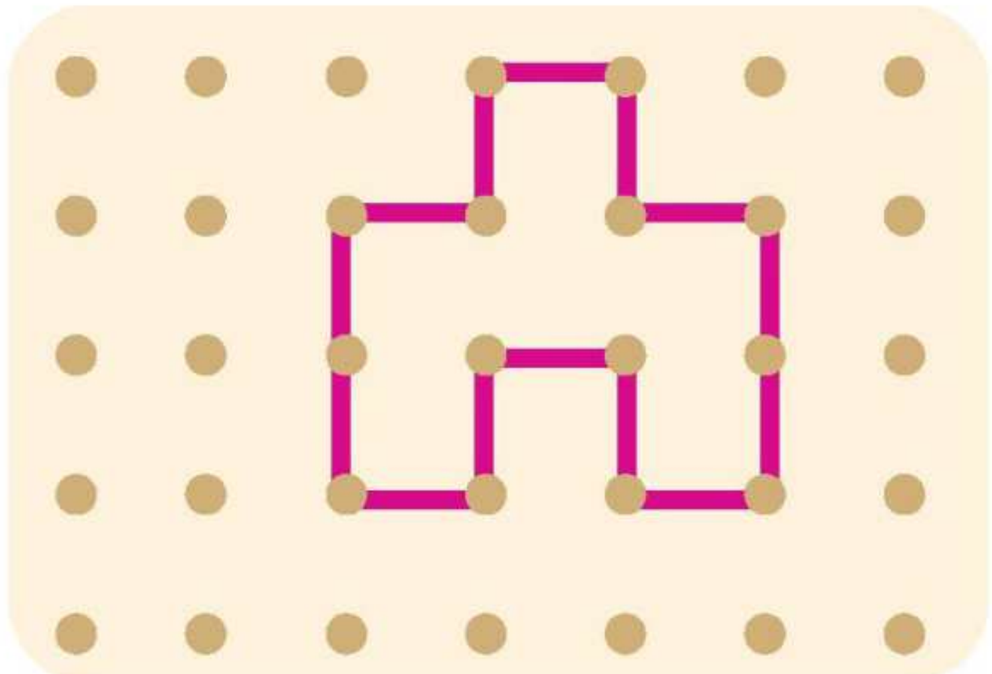

- Zbuduj na geoplanie inną figurę składającą się z 6 kwadratów. Narysuj ją potem w zeszycie. Zaznacz kwadraty.

2 Marysia zbudowała na geoplanie figurę pokazaną obok. Czy to jest kwadrat? Opowiedz o tej figurze.

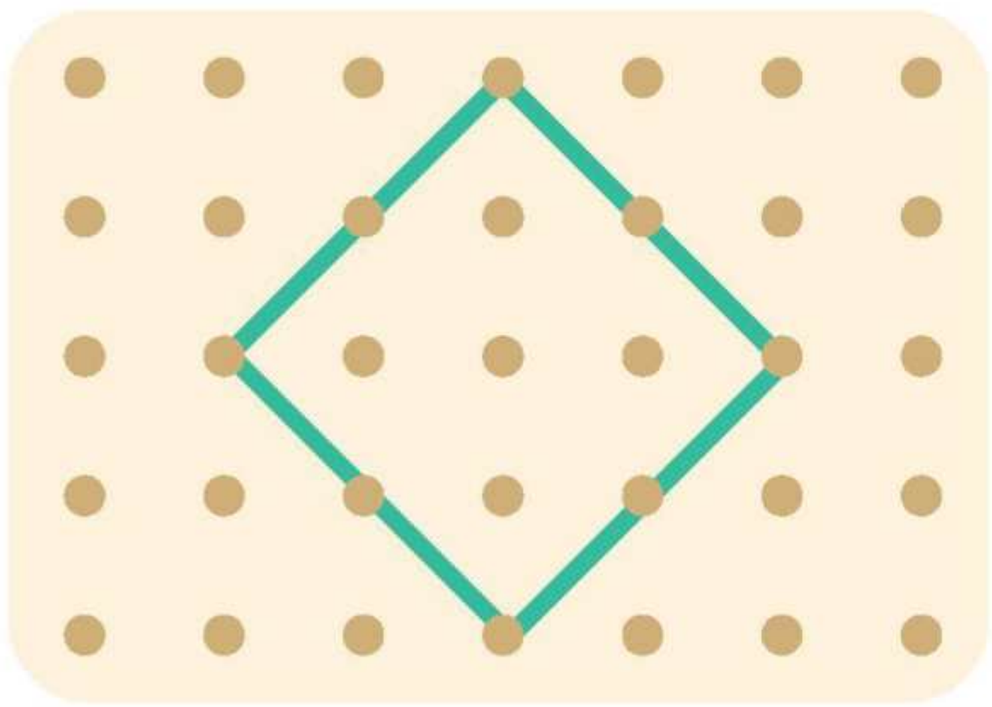

- Jak inaczej można ułożyć kwadrat na geoplanie?

3 Janek zbudował na geoplanie trójkąt i tak go opisał:

Ten trójkąt ma każdy bok innej długości.
Jeden bok ma długość dwa.
Drugi bok ma długość cztery.
Trzeci bok jest najdłuższy.

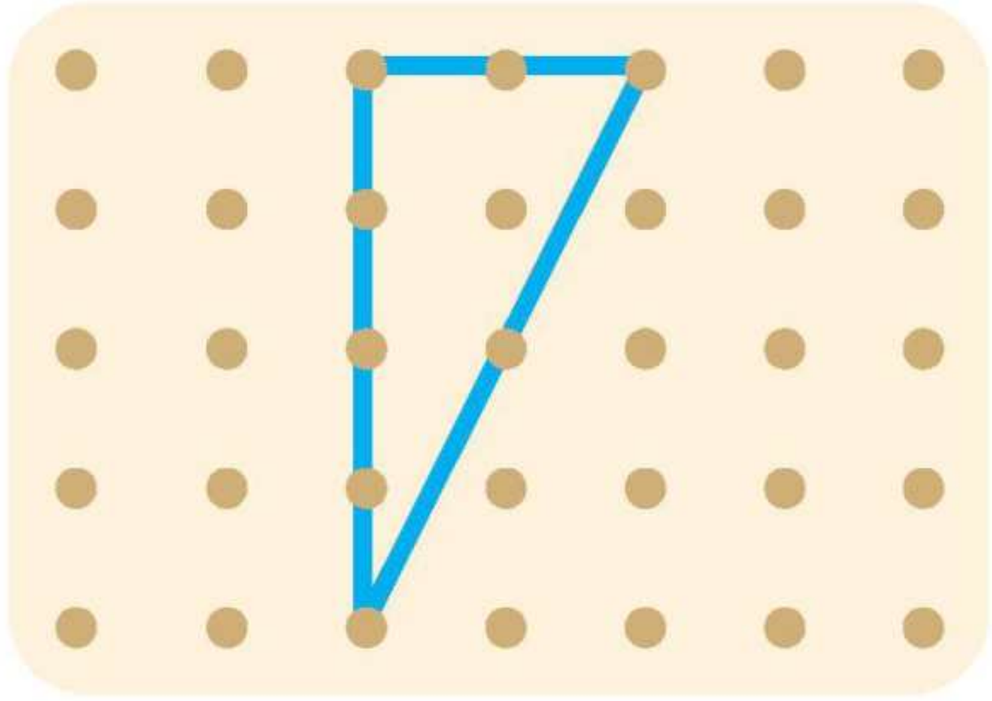

- Zbuduj na swoim geoplanie jak najwięcej różnych trójkątów, których jeden bok ma długość dwa.

4 Z kolorowych karteczek zbudujcie w parach szlaczek składający się z takich elementów. Szlaczek może mieć dowolną długość.

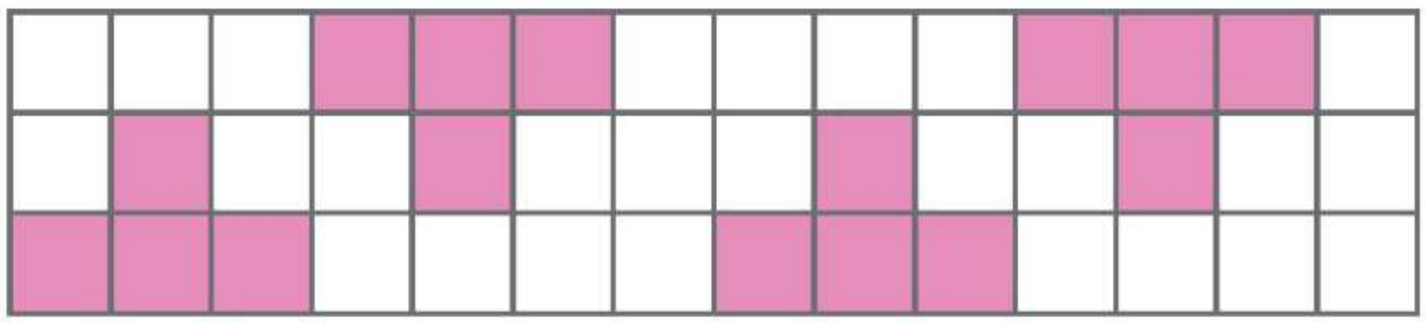

1 W grze w warcaby ustawiamy pionki tylko na ciemnych polach. Jeden gracz ma pionki białe, drugi – czarne. Każdy gracz ustawia na planszy 12 swoich pionków – po 4 pionki w trzech kolejnych rzędach, tak jak na rysunku poniżej. Przyjrzyj się uważnie planszy. Powiedz, jak się nazywają pola, na których stoją pionki białe, a jak pola, na których stoją pionki czarne.

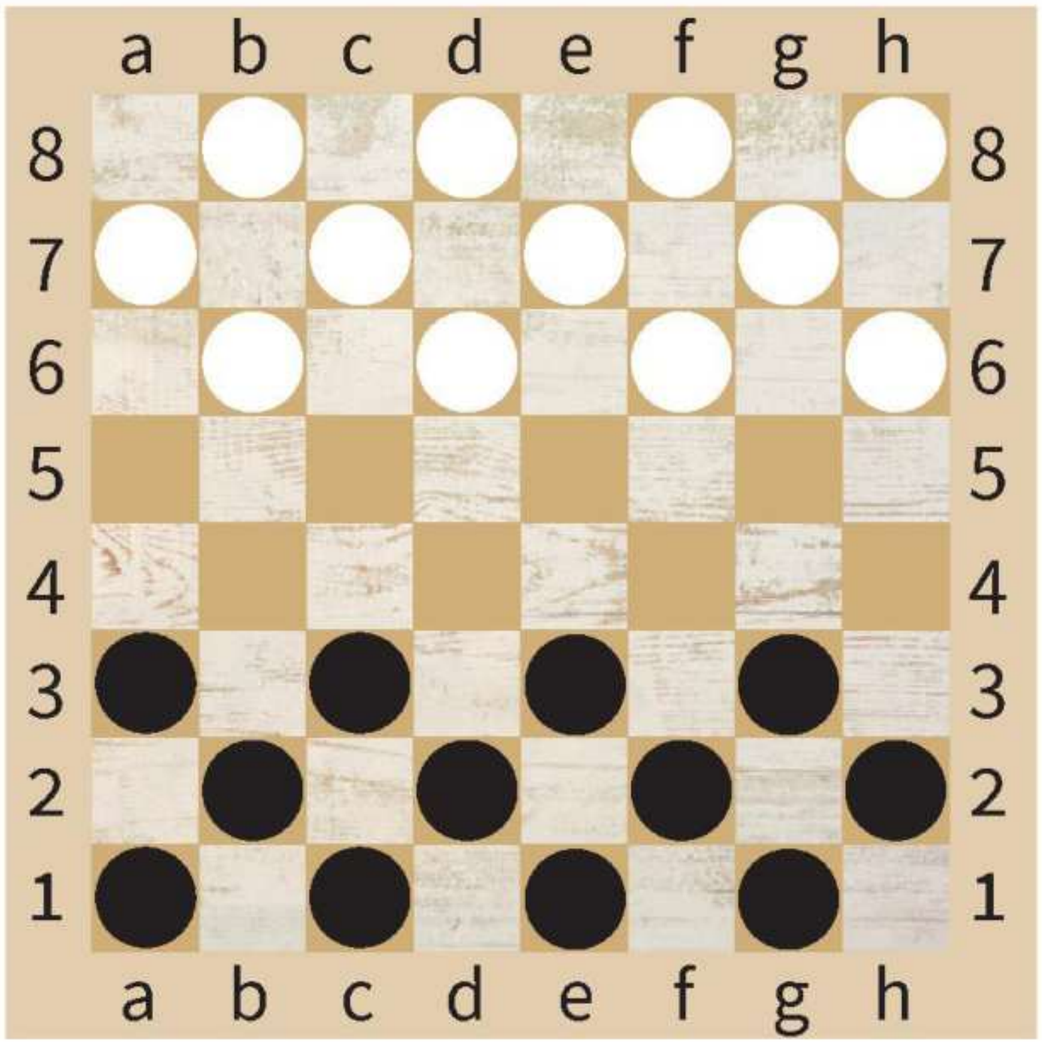

Pionki można przesuwać tylko po ciemnych polach szachownicy, o jedno pole na skos do przodu na wolne pole. Wykonanie ruchu jest obowiązkowe.

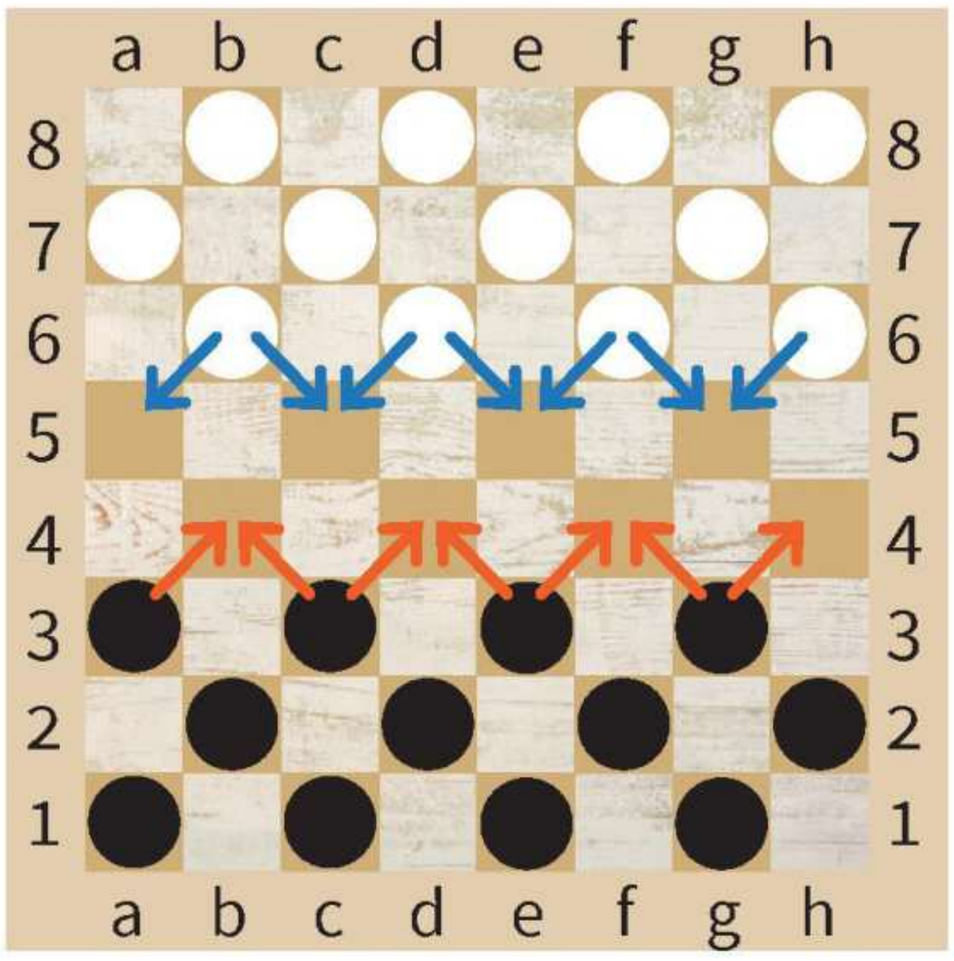

Aby zbić pionek przeciwnika, należy przeskoczyć przez niego swoim pionkiem i stanąć na wolnym polu. Wykonanie bicia jest obowiązkowe. Zbity pionek usuwa się z planszy.

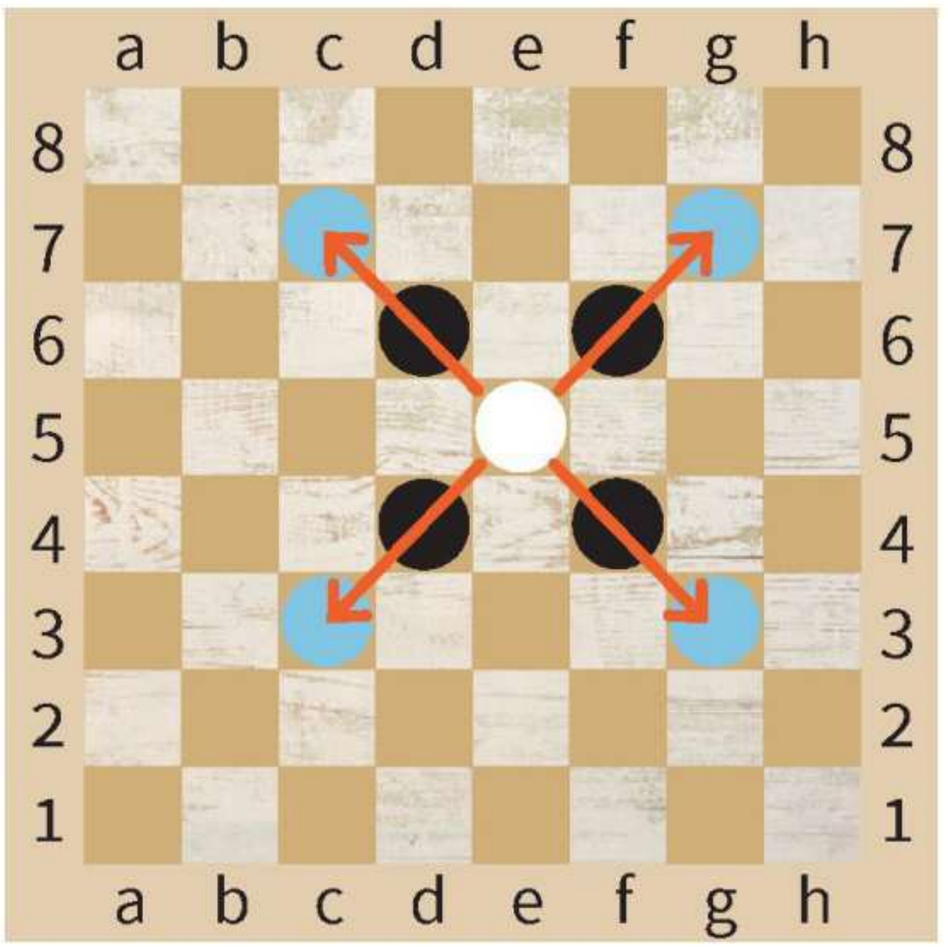

- Dowiedzcie się, jakie są pozostałe zasady gry w warcaby. A może ktoś w klasie je zna? Porozmawiajcie o tym.

1 Układaj patyczki. Policz i powiedz, ile ich jest.

10 i 6 to szesnaście

16

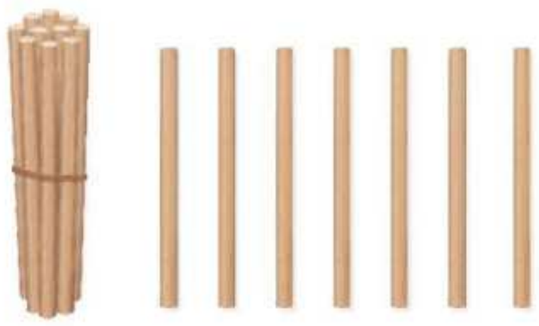

10 i 7 to siedemnaście

17

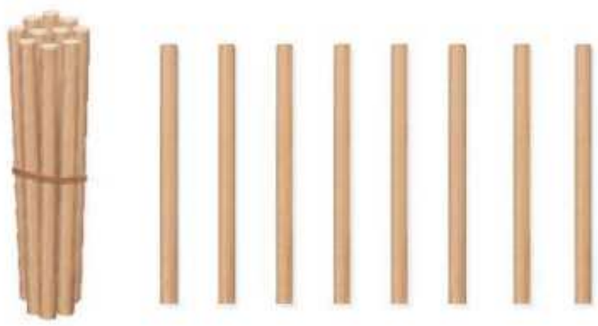

10 i 8 to osiemnaście

18

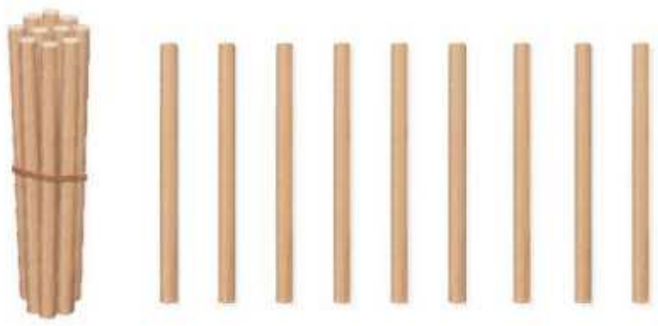

10 i 9 to dziewiętnaście

19

Zapisujemy:

$10 + 6 = 16$ $10 + 7 = 17$

$10 + 8 = 18$ $10 + 9 = 19$

- W zapisie każdej liczby wskaż cyfrę oznaczającą dziesiątkę i cyfrę oznaczającą jedność.

2 Przygotuj liczby w kolorach. Ułóż liczby: 16, 17, 18, 19. Powiedz, które klocki wykorzystasz. Które liczby można ułożyć z dwóch jednakowych klocków?

3 Przeczytaj liczby w takiej kolejności, w jakiej są zapisane. Potem przeczytaj liczby od 19 do 1. Ile tu jest liczb dwucyfrowych?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	

4 Zobacz, jak są liczone krokusy. Ile ich jest w każdym rzędzie?

10 + 6

10 + 7

10 + 8

10 + 9

5 Podaj wyniki działań. Zakrywaj palcem tyle tulipanów, ile odejmujesz.

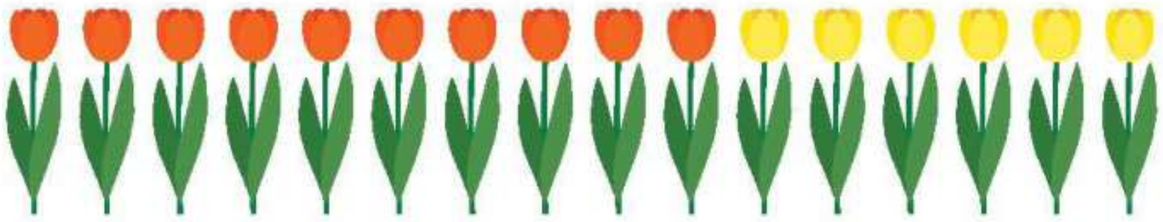

16 – 6 | 16 – 10

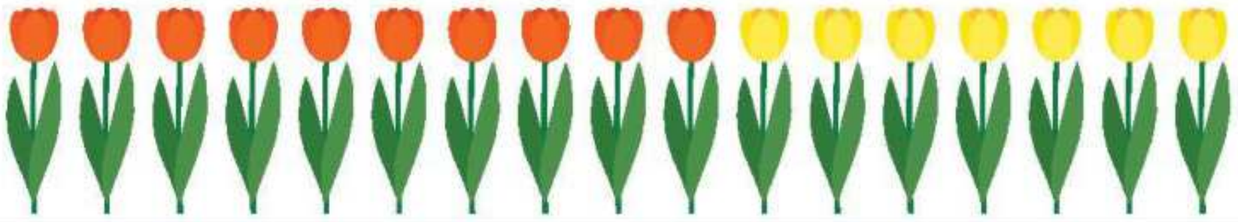

17 – 7 | 17 – 10

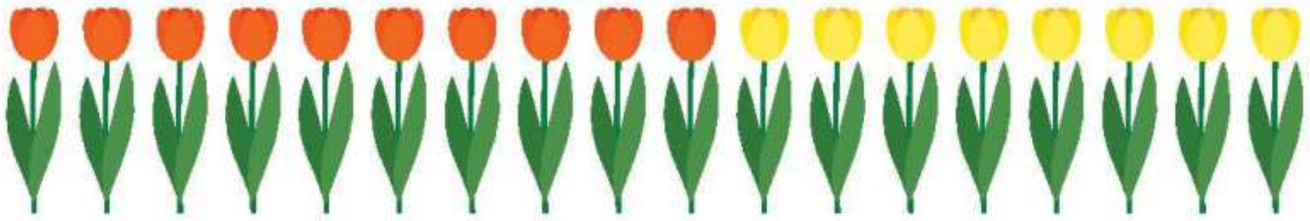

18 – 8 | 18 – 10

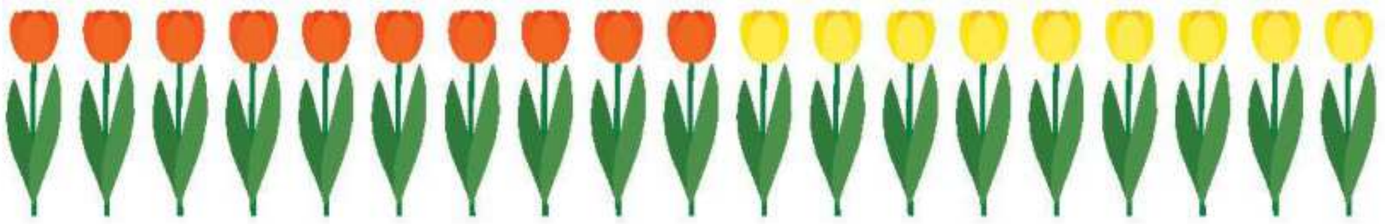

19 – 9 | 19 – 10

6 Popatrz na obliczenia w pierwszym rzędzie. Sprawdź, czy są poprawnie wykonane. Jak skorzystać z tych obliczeń, aby podać wyniki działań z drugiego rzędu?

1 + 4 = 5	2 + 3 = 5	5 + 2 = 7	6 + 2 = 8	8 + 1 = 9
11 + 4	12 + 3	15 + 2	16 + 2	18 + 1

7 Powiedz, jakich liczb brakuje w żółtych okienkach. Ułóż własny chodniczek z kartoników liczbowych.

		9			12			15				19

1 Pokazuj na liczmanach sytuacje pokazane na rysunkach. Potem układaj z kartoników odpowiednie działania. Zapisz wybrane rozwiązanie w zeszycie.

W sklepie było 10 pączków lukrowanych i 3 pączki posypane cukrem pudrem. Ile pączków było razem?

Na półce stało 17 kubków. Rozbiły się 3 kubki. Ile kubków zostało?

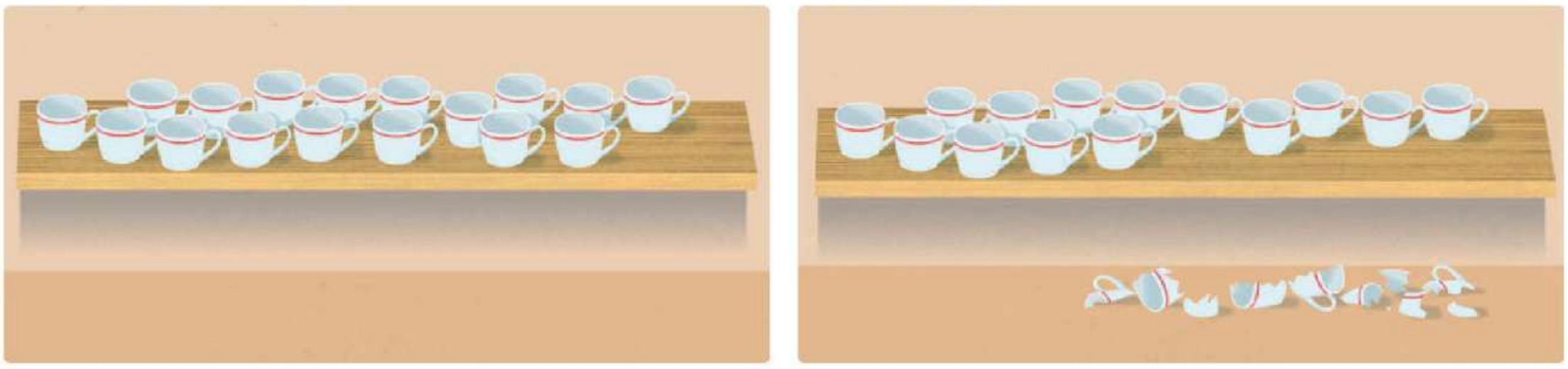

2 Przeczytaj treść zadania i zapisz w zeszycie odpowiednie działanie.

Mam

.
Książka kosztuje 13 zł.
Ile muszę pożyczyć od mamy?

3 Wykonaj w zeszycie rysunek do zadania. Zapisz obliczenie.

W autobusie jechało 12 osób.
Na przystanku wsiadło jeszcze 5 osób.
Ile osób jechało dalej autobusem?

1 Dziadek mówi, że niedługo będzie wiosna i czas przygotować się do zajęć w ogródku. Jakie to będą zajęcia? Wybierz odpowiedni rysunek.

- Jakie znasz nazwy wiosennych miesięcy? Możesz sprawdzić w kalendarzu.

2 Karol i Dominika zadają sobie kalendarzowe zagadki. Przeczytaj je i sprawdź, czy odpowiedzieli poprawnie. Możesz skorzystać z kalendarza.

Teraz jest marzec. Jak nazywa się miesiąc, który będzie za dwa miesiące?

To będzie maj. A jaki miesiąc jest trzy miesiące przed majem?

Luty. A jaki miesiąc będzie pół roku później niż luty?

Pół roku to sześć miesięcy, więc będzie to sierpień.

- Zadawajcie sobie w parach podobne zagadki.

3 Rysunki poniżej przedstawiają ogród o godzinie 9 rano. Powiedz, jakie to mogą być miesiące.

1 Powiedz, który plan pasuje do tej budowli.

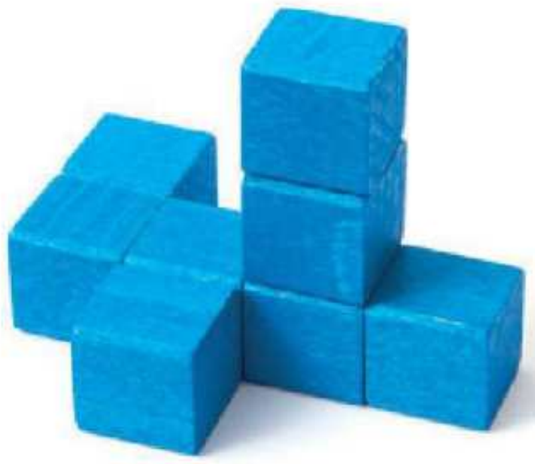

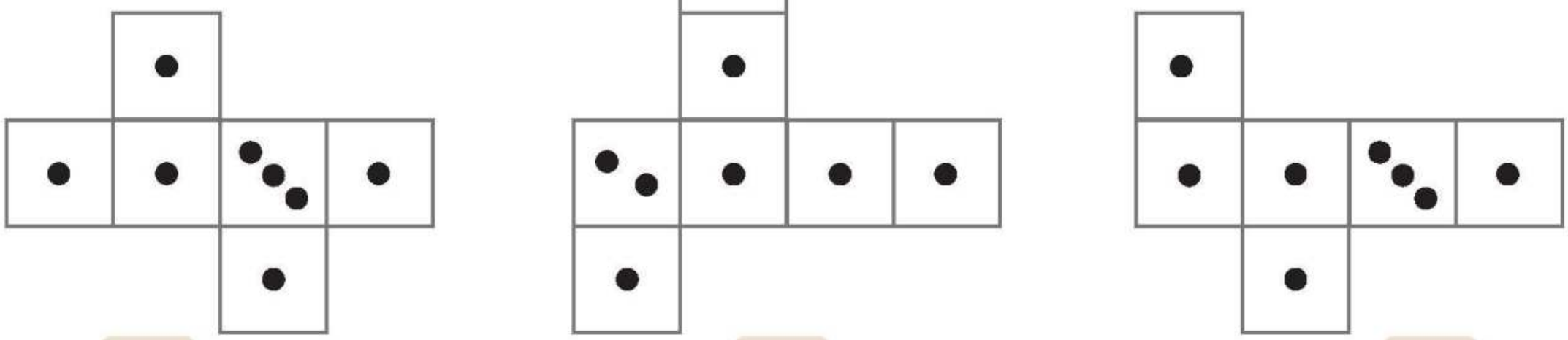

1

2

3

2 Krzyś robił zdjęcia podczas tworzenia budowli z klocków. Ustal, w jakiej kolejności powstawały te zdjęcia. Połóż na obrazkach odpowiednie kartoniki liczbowe.

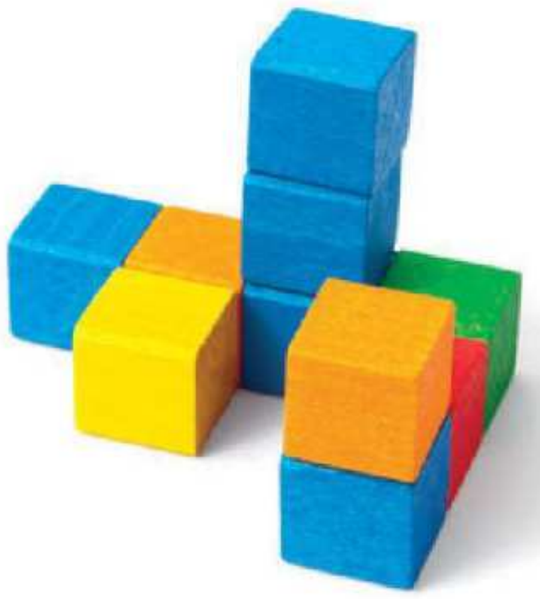

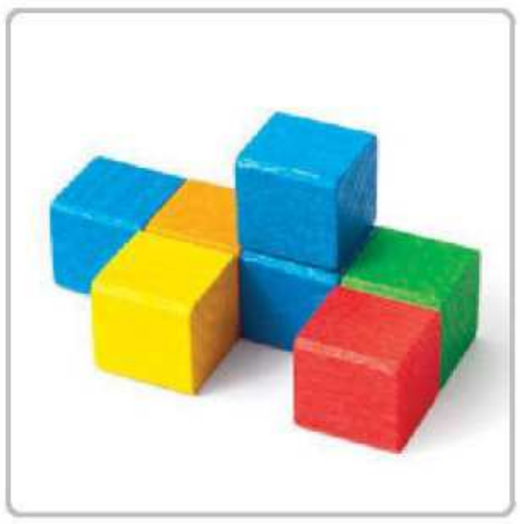

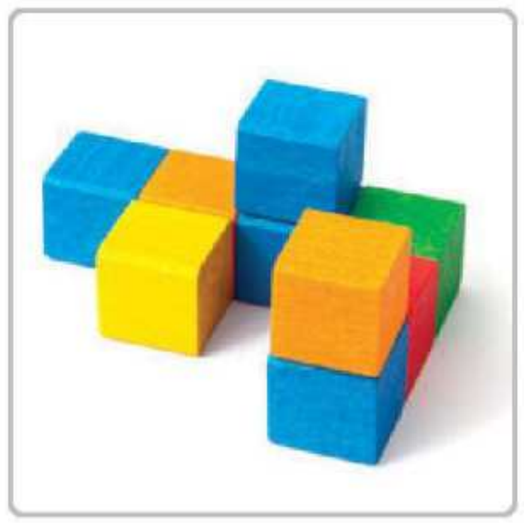

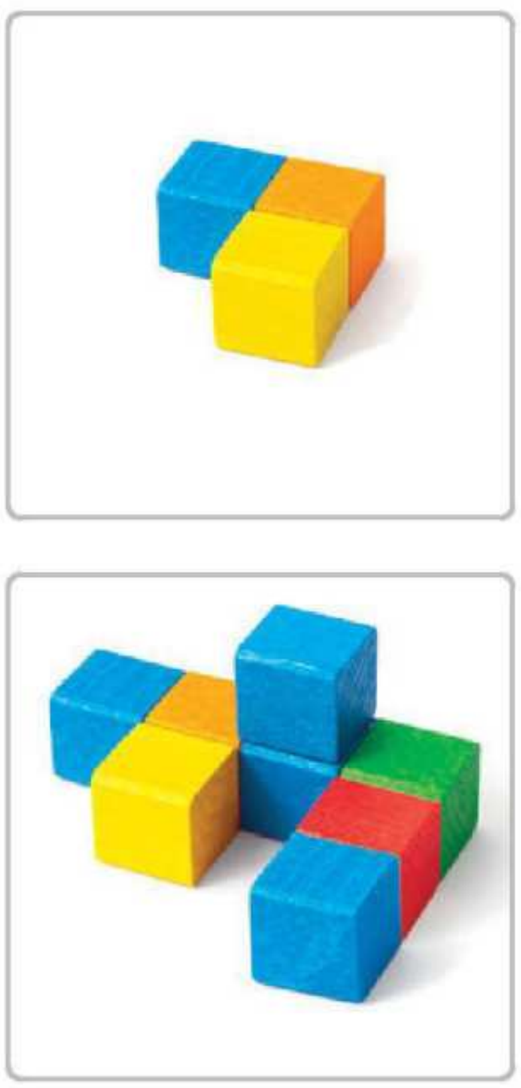

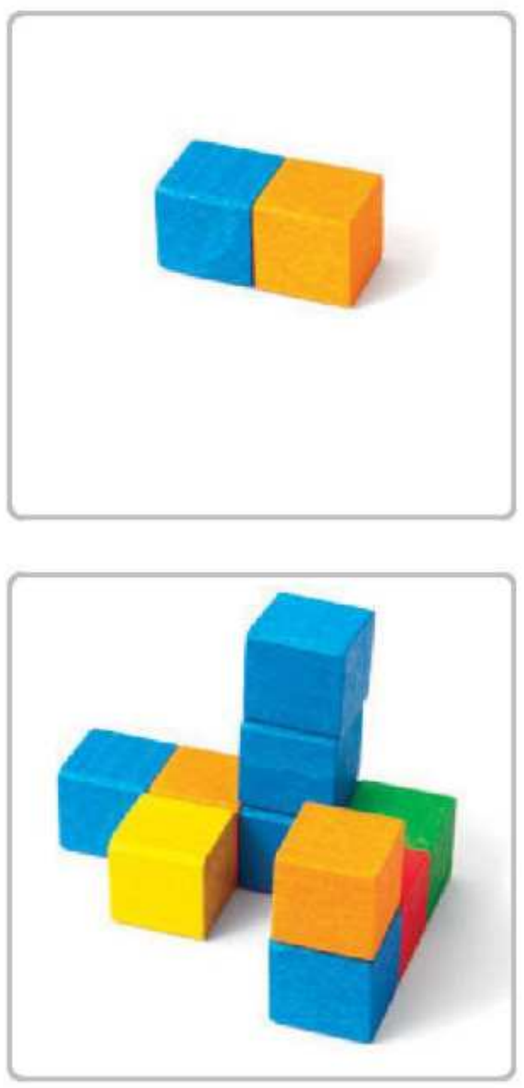

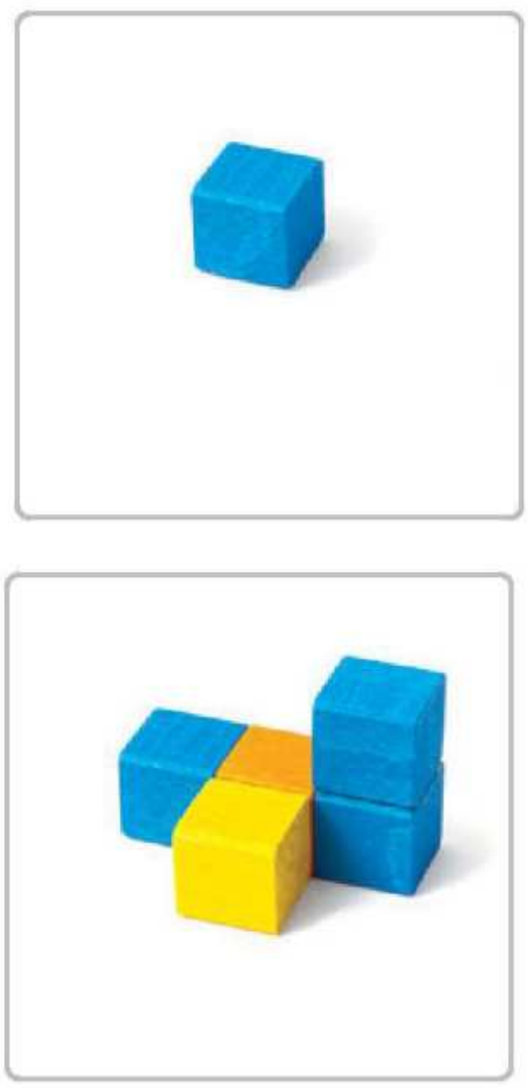

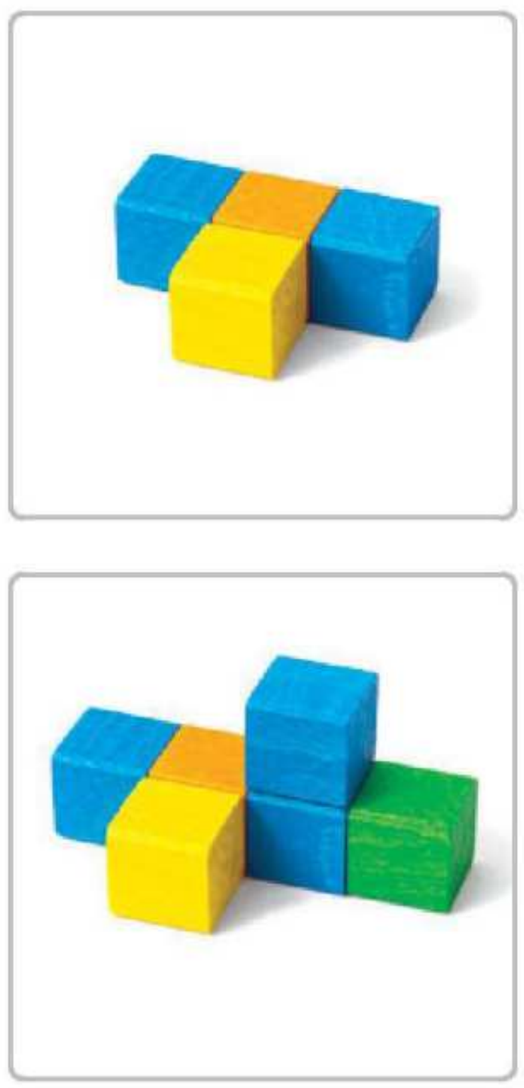

1 Weź 19 patyczków i ułóż je tak jak na rysunku.

Teraz dołóż jeszcze jeden patyczek.
Razem jest dwadzieścia patyczków.

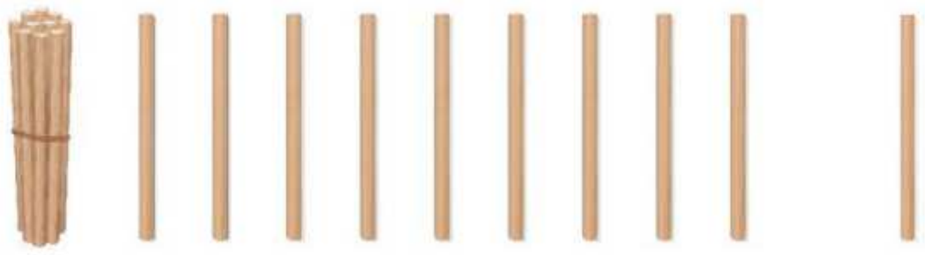

Wolne patyczki można związać w drugą wiązkę.

Zapisujemy 20, bo są dwie dziesiątki.

$$10 + 10 = 20$$

- Co w zapisie liczby 20 oznacza cyfra 2, a co cyfra 0?

2 To są zestawy odzieży ochronnej na budowę: kamizelki i kaski. Ile ich jest?

zestaw 1

zestaw 2

- Ile jest pomarańczowych kamizelek? Ile jest zielonych kamizelek?
- Co jeszcze można policzyć?

3 Przygotuj liczby w kolorach i układaj liczbę 20 na różne sposoby. Zapisz w zeszycie jeden ze sposobów w postaci dodawania.

4 Układaj kolejne kartoniki liczbowe. Można ich miejsca zaznaczać wzdłuż jednej osi, tak jak na rysunku poniżej.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

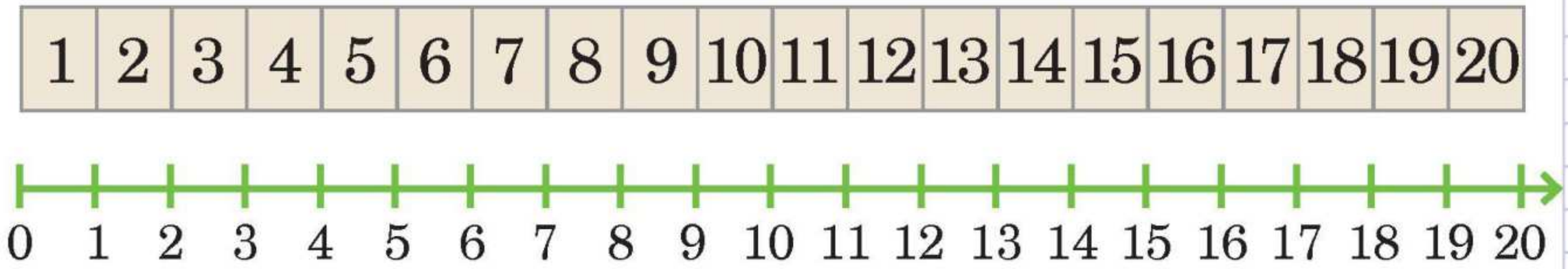

1 Opowiedz, co się dzieje na ilustracji.

- Które działanie pasuje do sytuacji przedstawionej na ilustracji? Powiedz dlaczego.

$2 + 5 + 2$ $\quad$ $14 - 2$ $\quad$ $7 - 2$ $\quad$ $5 + 2$

- Czy wszyscy wybrali to samo działanie? Porozmawiajcie o tym w klasie.

2 Babcia przyniosła ze sklepu 17 gruszek. Dała swoim wnukom 3 gruszki. Ile gruszek jej zostało? Zobacz, jak to zadanie rozwiązywali Basia, Krzyś i Michał. Kto zrobił dobry rysunek do zadania? Dlaczego?

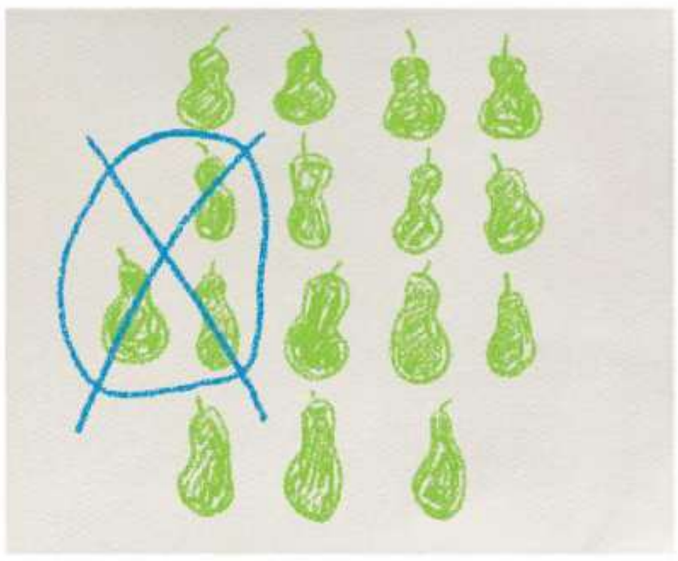

Basia

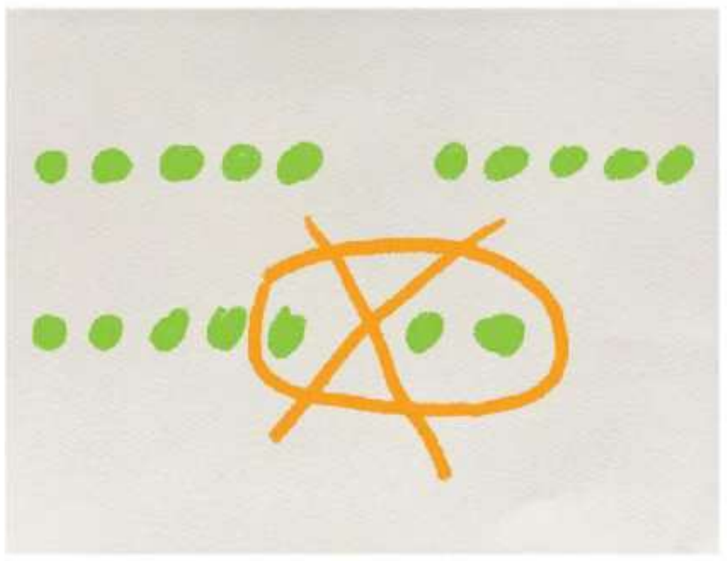

Krzyś

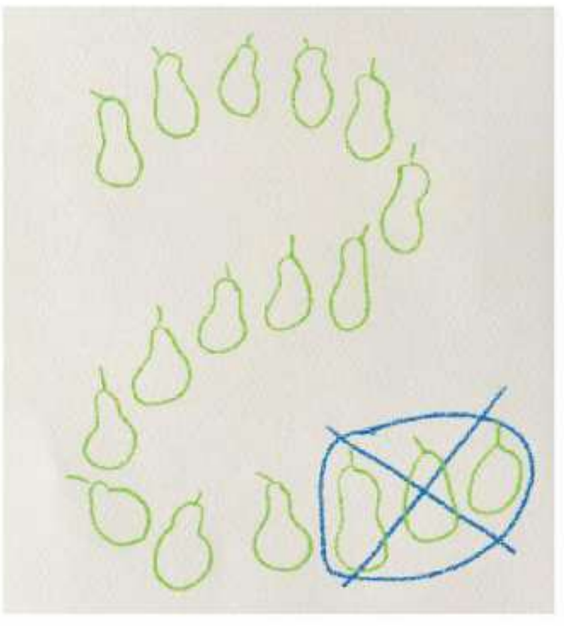

Michał

3 Tata chciał położyć kafelki w łazience. Miał 17 kafelków, ale okazało się, że 4 są uszkodzone. Ile kafelków może wykorzystać?
Narysuj w zeszycie rysunek do zadania. Potem zobacz, jaki rysunek wykonała koleżanka lub wykonał kolega z ławki. Porozmawiajcie o swoich rysunkach.

1 Powiedz, ile pieniędzy jest w każdym rzędzie. Możesz skorzystać z banknotów i monet do ćwiczeń.

2 Jaś ma 20 zł w monetach. Jakie monety są przykryte?

3 Odczytaj, ile kosztują bilety.

- Odpowiedz na pytania. Przy obliczeniach pomagaj sobie monetami i banknotami do ćwiczeń.

  Ile biletów dla dorosłych można kupić za 20 zł?

  Ile biletów dla dzieci można kupić za 20 zł?

  Ile kosztują bilety dla jednej osoby dorosłej i jednego dziecka?

4 Powiedz, których liczb brakuje na linijce.

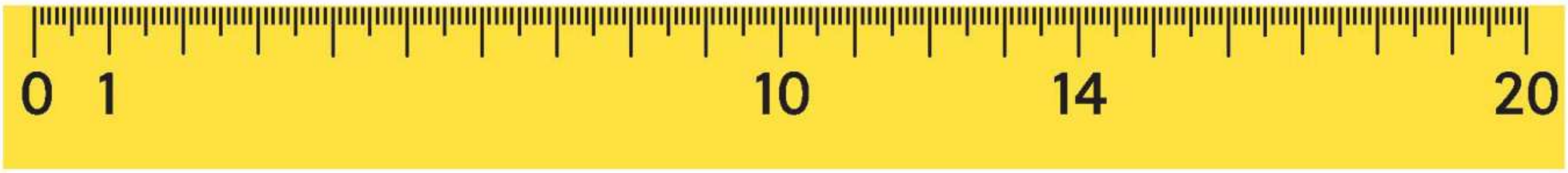

5 Policz głośno od 20 do 11, następnie od 9 do 2. Zapisz w zeszycie kolejne liczby od 11 do 20.

1 Weź po cztery klocki w czterech różnych kolorach. Zbuduj takie budowle jak poniżej.

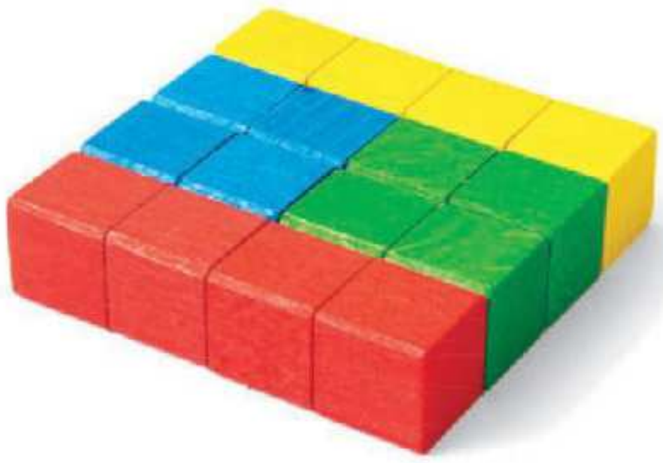

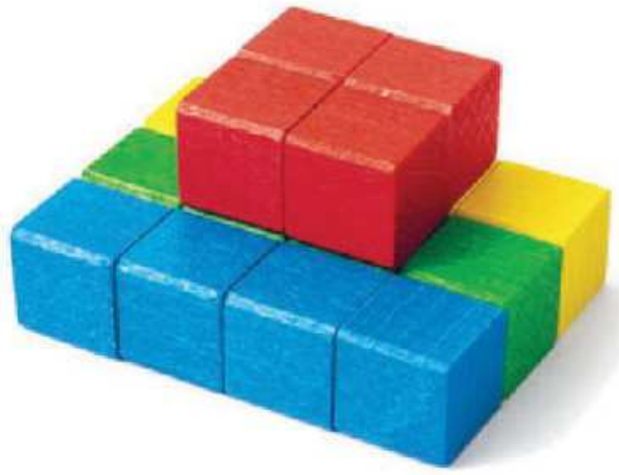

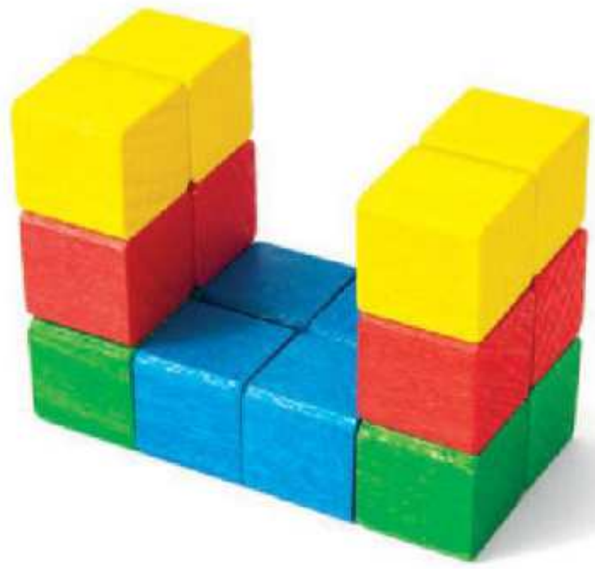

- Wymyśl inną budowlę, w której klocki tego samego koloru będą stykały się przynajmniej jednym bokiem. Przyjrzyj się pracom innych dzieci.

2 Narysuj w swoim zeszycie taką łódkę.

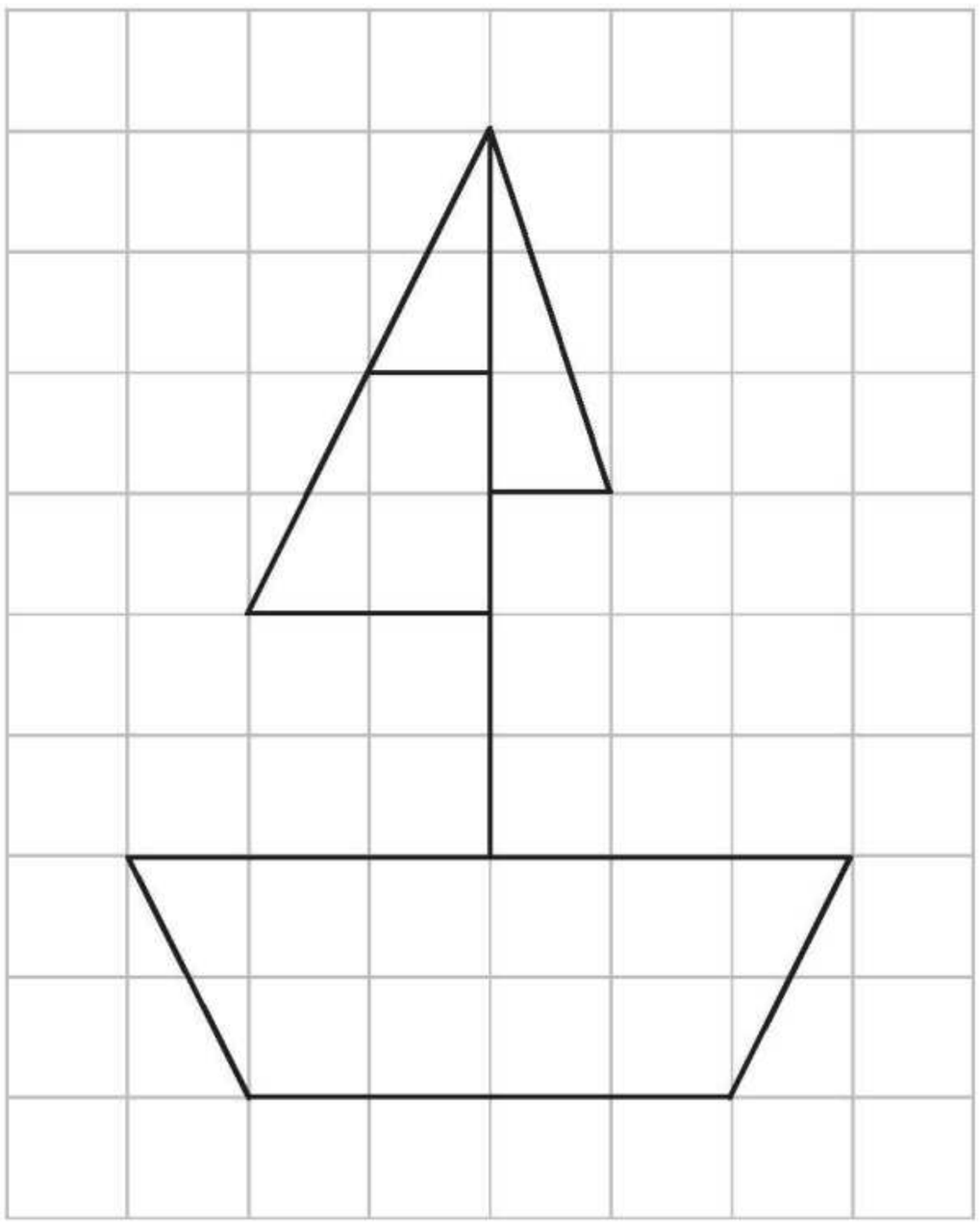

Odcinki o długości:
1 cm pokoloruj na niebiesko,
2 cm pokoloruj na zielono,
4 cm pokoloruj na czerwono.
Pozostałe pokoloruj tak,
aby odcinki o jednakowej
długości miały ten sam kolor.

3 Zbuduj budowle zgodnie z przedstawionymi planami.

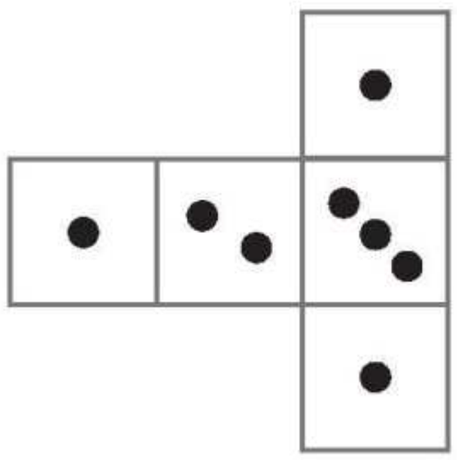

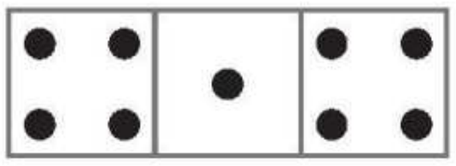

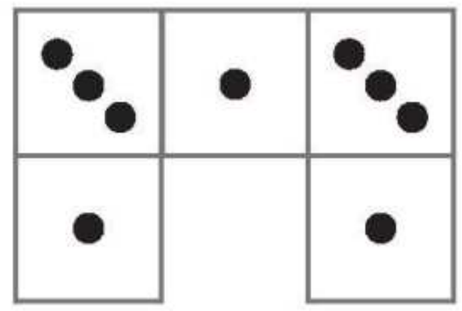

- Która budowla ma najwięcej pięter? Czy któreś budowle są zbudowane z takiej samej liczby klocków? Wskaż ich plany. Która budowla najbardziej ci się podoba?

1 Posłuchaj informacji i powiedz, jak dziewczynki powinny się ubrać do szkoły.

Hania mieszka w Lublinie.
Właśnie szykuje się do szkoły.
Odczytała na termometrze za oknem,
że na zewnątrz jest 8 stopni.

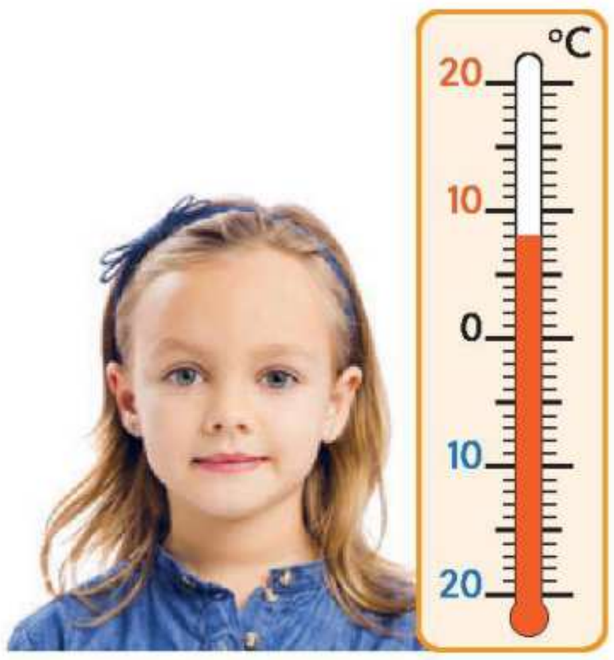

Kasia mieszka w Tarnowie
i też wybiera się do szkoły.
Jej termometr wskazuje,
że na zewnątrz jest 14 stopni.

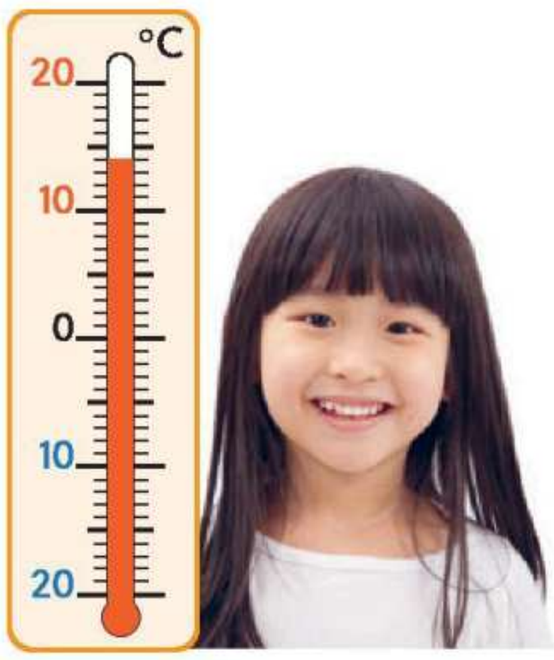

- Czy wiesz, w którym mieście jest cieplej?

2 Pierwszy termometr wskazuje 0 stopni. Odczytaj wskazania pozostałych termometrów.

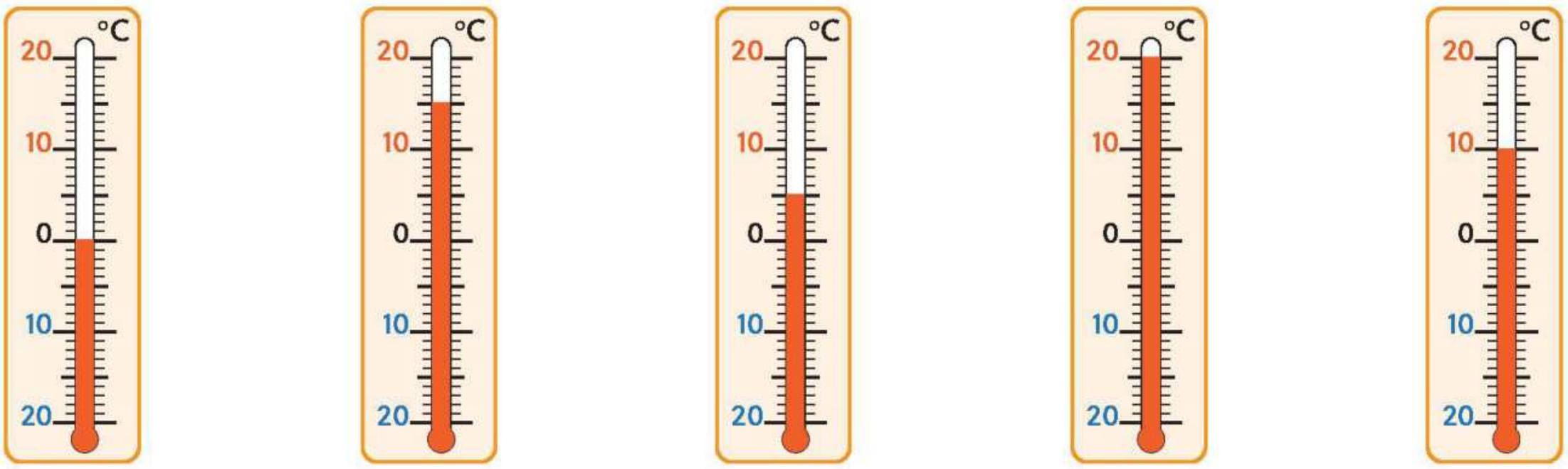

- Czy wiesz, który termometr wskazuje, że jest najcieplej?

3 Powiedz, czy wskazania na tych termometrach pasują do rysunków.

- Odczytajcie na termometrze za oknem, jaka temperatura jest teraz na zewnątrz. Który rysunek najbardziej pasuje do dzisiejszej pogody?

1 Powiedz, ile tu jest.

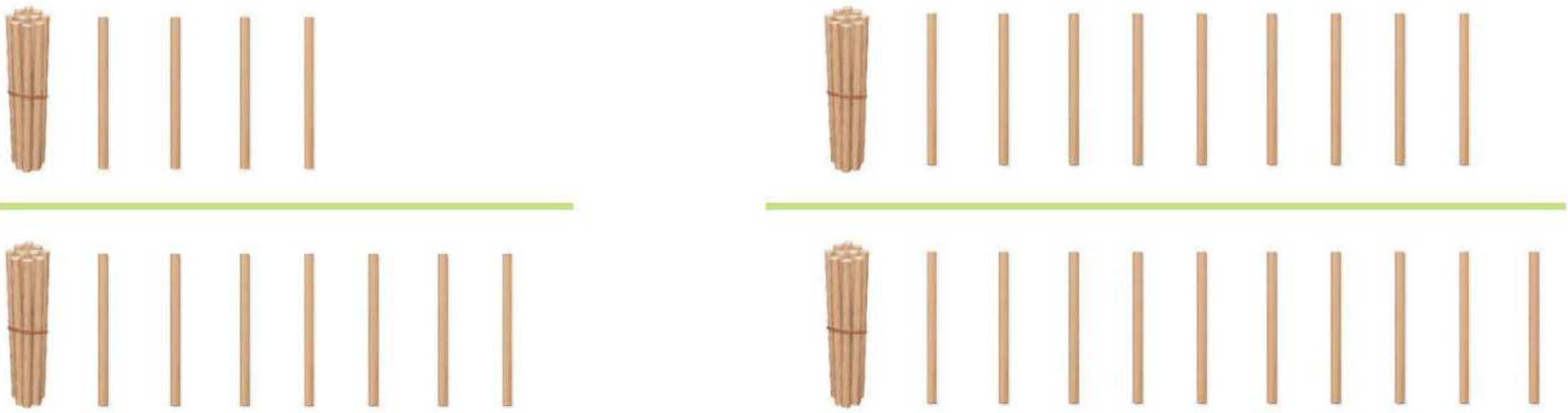

- Pokaż te liczby na kartonikach liczbowych. Ile w każdej liczbie jest dziesiątek i ile jedności? Układaj te liczby w dowolne pary i je porównuj za pomocą znaków < lub >.

2 Jaki znak należy wstawić w miejsce znaku zapytania w każdej ramce? Popatrz na przykład.

12 < 17	15 ? 11	8 ? 12	16 ? 6

3 Przyjrzyj się liczbom. Co zauważasz? Wymyśl podobne przykłady.

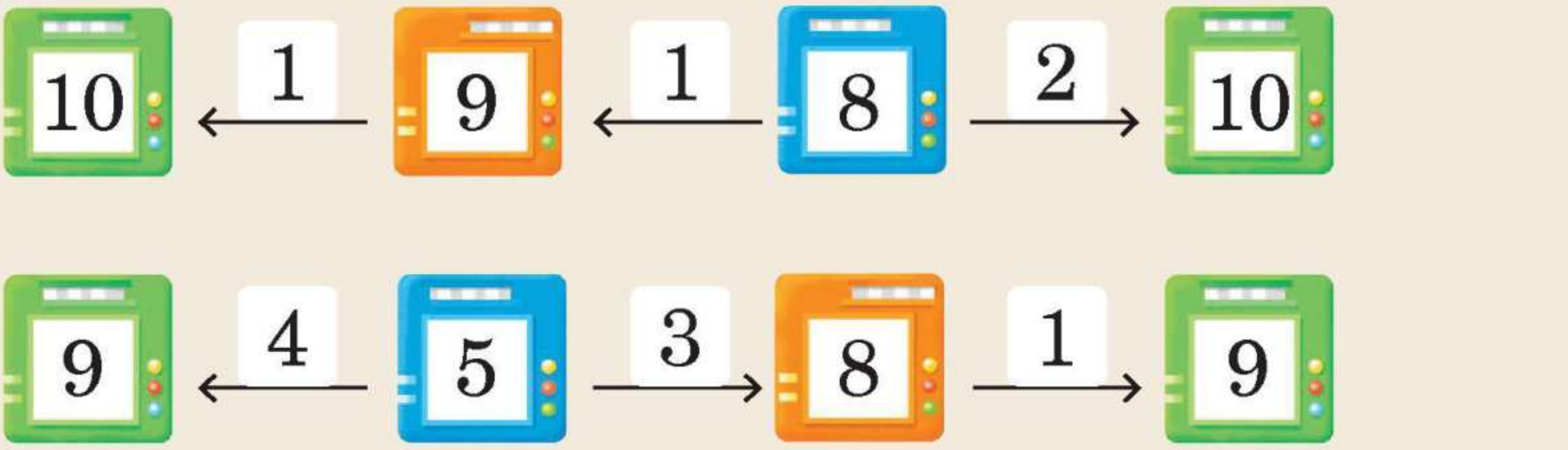

4 Basia narysowała uśmiechy przy woreczkach, w których jest więcej niż 15 cukierków. Sprawdź, czy dobrze policzyła cukierki.

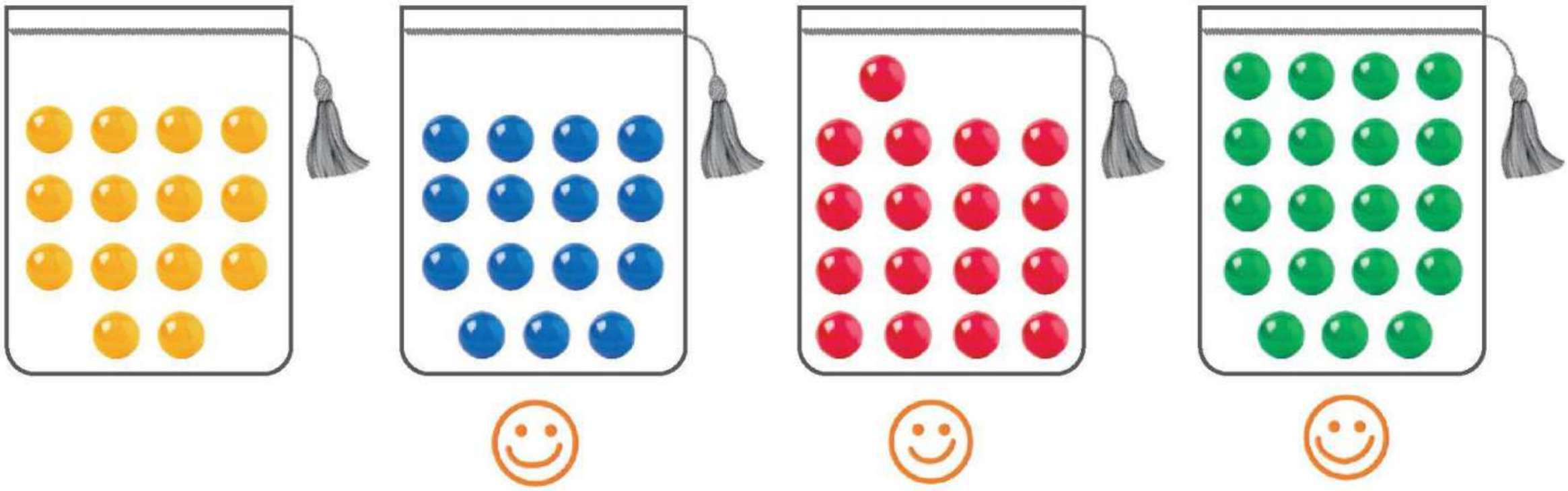

1 Zapisz w zeszycie działania do tych rysunków.

Tu tyle 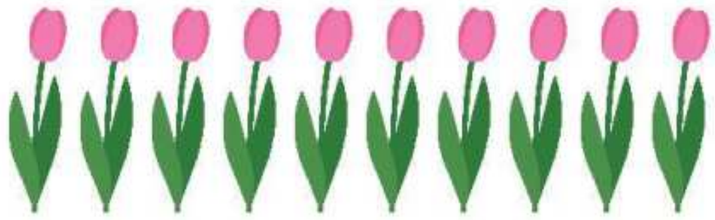 , a tu tyle 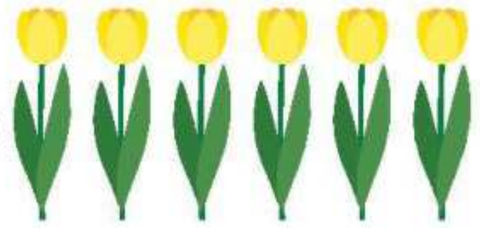 .

Tu tyle 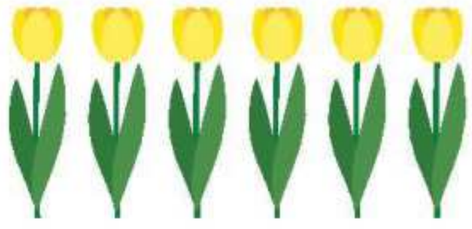 , a tu tyle 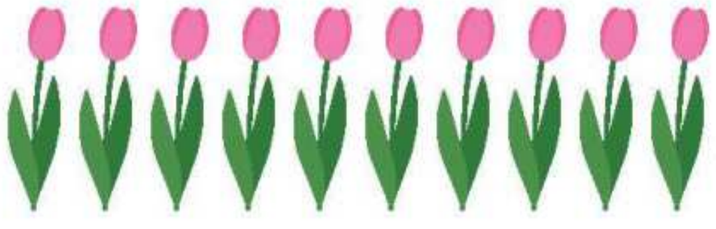 .

- Jakie pytania można ułożyć do tych działań? Porozmawiajcie o tym w klasie.

2 Gdzie jest po tyle samo koralików?

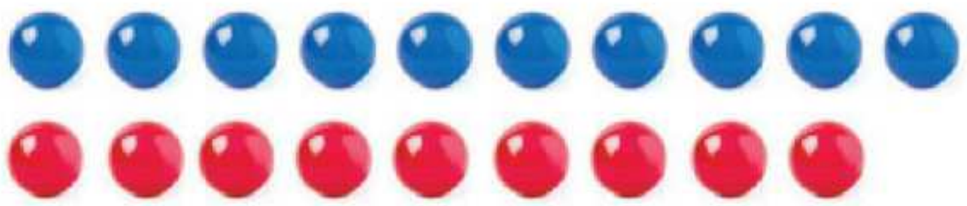

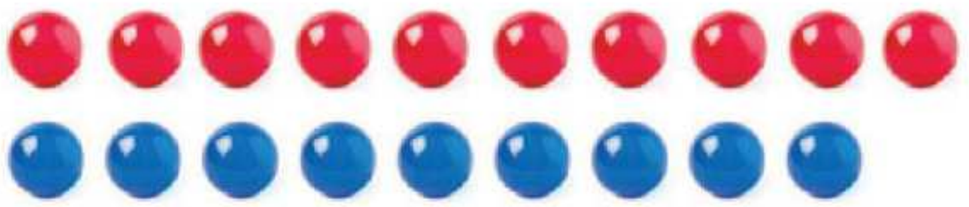

3 Babcia zasadziła cebulki żonkili w dwóch doniczkach. Zobacz, ile kwiatów wyrosło.

Wybierz pytanie do zadania i na nie odpowiedz.

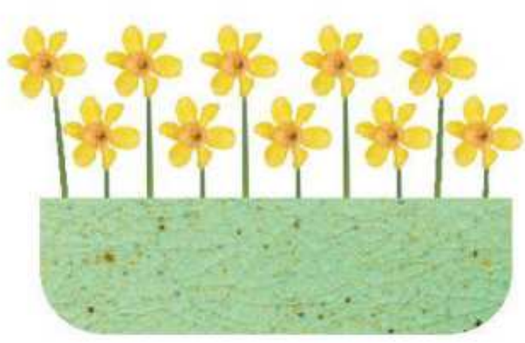

Ile żonkili jest w drugiej doniczce?

Ile żonkili jest razem?

- Jakie działania można ułożyć do pytań poniżej? Zapisz je w zeszycie.

  O ile więcej żonkili jest w pierwszej doniczce niż w drugiej?

  O ile mniej żonkili jest w drugiej doniczce niż w pierwszej?

4 Sprawdź na liczydle, czy te działania są poprawnie wykonane. Dlaczego w każdym słupku wyniki działań są takie same?

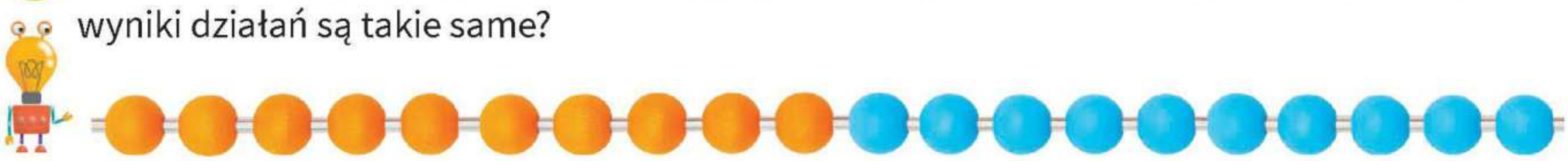

$10 - 1 = 9$
$11 - 2 = 9$
$12 - 3 = 9$

$10 + 5 = 15$
$9 + 6 = 15$
$8 + 7 = 15$

$15 - 5 = 10$
$14 - 4 = 10$
$13 - 3 = 10$

1 Babcia Hela ma ogródek w kształcie prostokąta. Zaplanowała takie rabatki kwiatowe.
Jak inaczej można rozplanować rabatki w ogródku babci Heli? Skorzystaj z dostępnych figur.

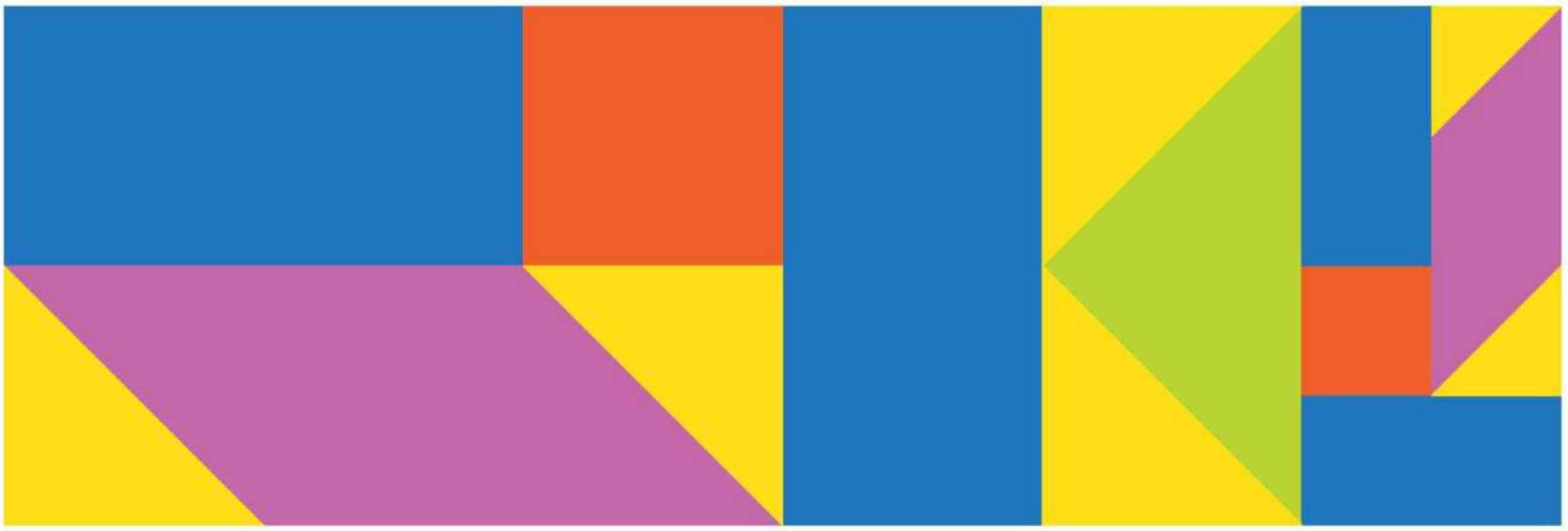

2 Zmierz linijką i powiedz, jaką wysokość mają wiosenne kwiaty.
Możesz używać określeń: prawie, około,
trochę więcej niż, trochę mniej niż.

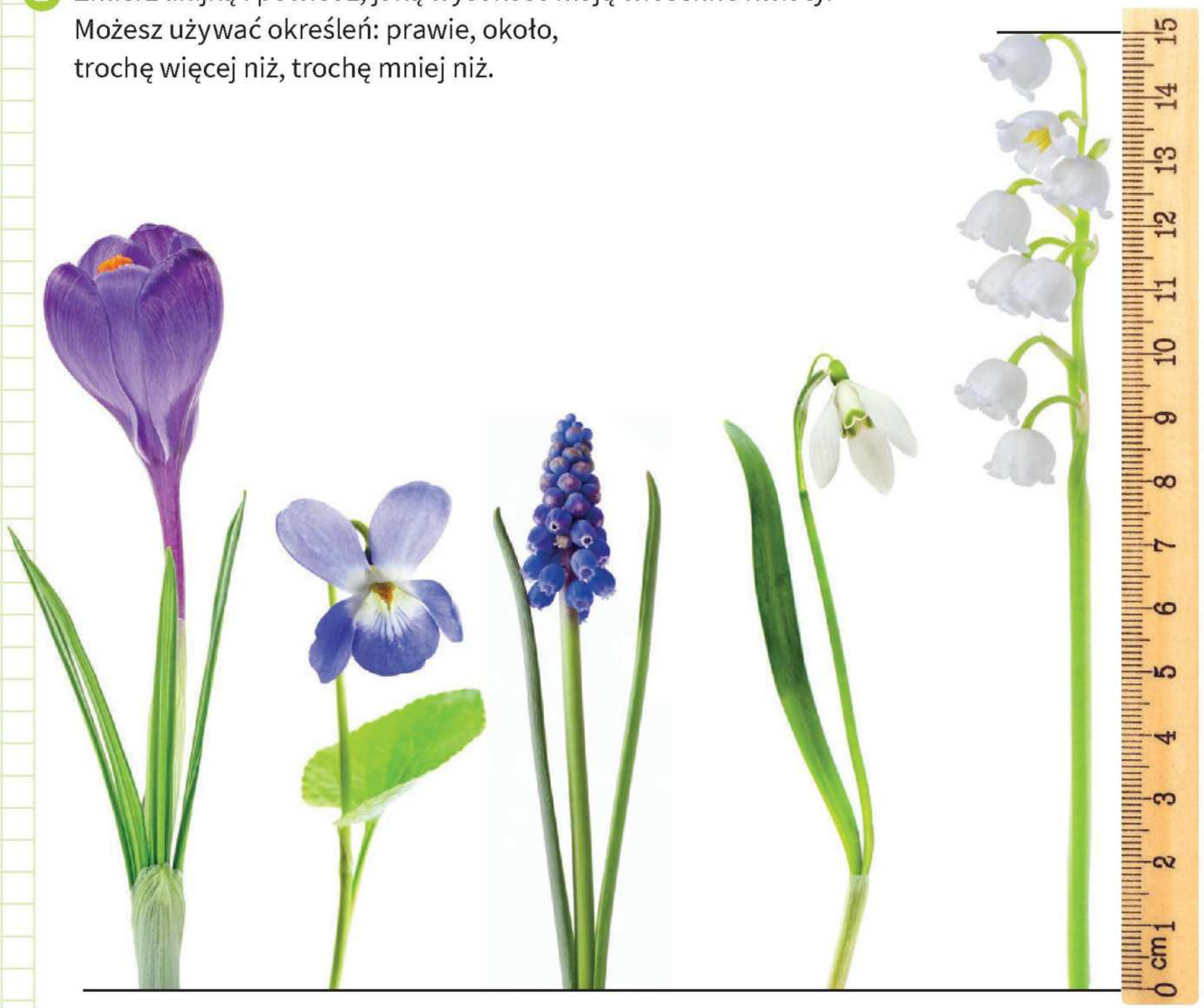

1 Pod każdą liczbą z górnego rzędu tabeli powinna być liczba o dwa większa. Sprawdź, czy tak jest.

3	4	6	10	11	15	16	17
5	6	8	12	13	17	18	19

- Czy wiesz, ile trzeba dodać do każdej liczby z dolnego rzędu, aby otrzymać 20?

2 Podaj wyniki tych działań. Czy za każdym razem musisz osobno liczyć?

$10 + 2$	$15 - 2$	$20 - 1$
$12 + 2$	$14 - 2$	$19 - 1$
$14 + 2$	$13 - 2$	$18 - 1$
$16 + 2$	$12 - 2$	$17 - 1$

3 Przepisz działania do zeszytu i je oblicz. Możesz liczyć na patyczkach lub na liczydle.

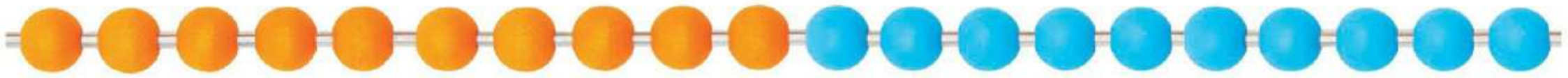

$9 + 1 + 2$	$8 + 2 + 3$	$7 + 3 + 4$
$5 + 5 + 6$	$4 + 6 + 7$	$3 + 7 + 8$
$8 + 2 + 1$	$6 + 4 + 5$	$2 + 8 + 9$

4 Ile tu jest much? Wskaż właściwą liczbę.

20 10 17 5

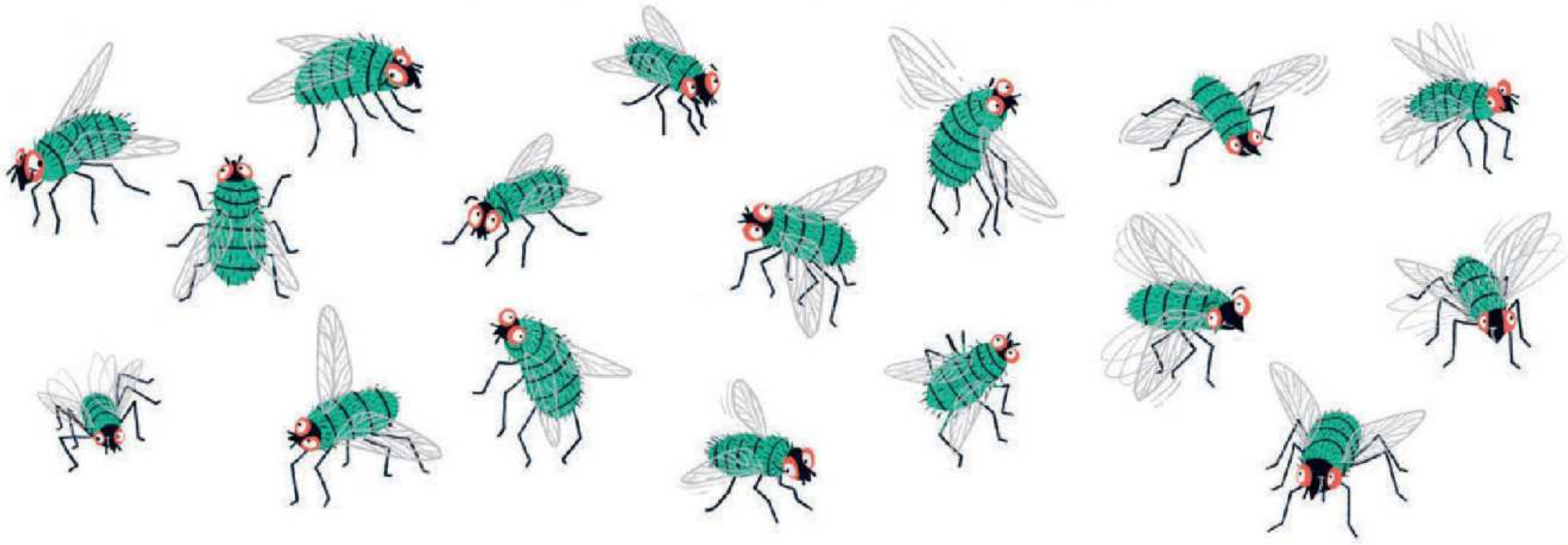

1 Zobacz, jak dzieci rozwiązywały zadanie.

W konkursie muzycznym wzięło udział 7 uczniów z klasy Ia i 5 uczniów z klasy Ib. Ilu uczniów z obu pierwszych klas brało udział w tym konkursie?

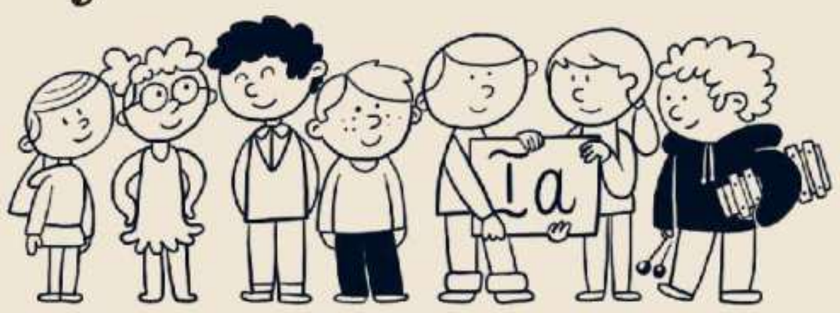

Obliczamy: $7 + 5$

Zosia liczyła na liczydle koralikowym. Odliczyła 7 koralików pomarańczowych i zaznaczyła patyczkiem. Potem odliczyła 5 koralików: 3 pomarańczowe i 2 niebieskie.

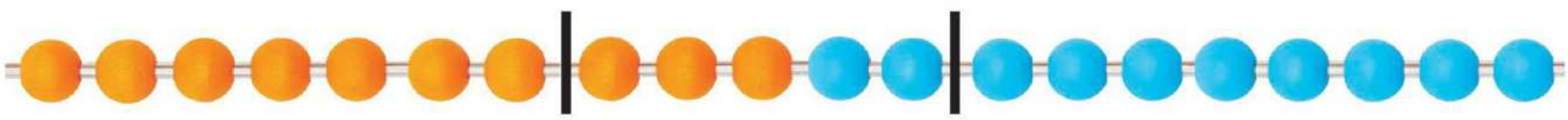

$$7 + 5 = 7 + 3 + 2 = 10 + 2 = 12$$

Ignaś liczył, układając żetony na liczydle.

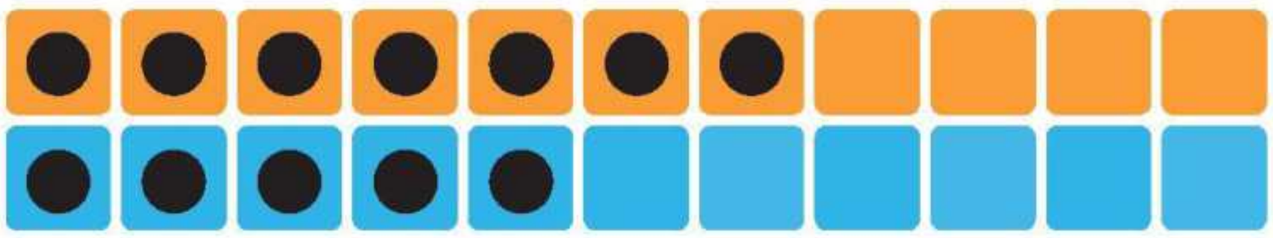

$$7 + 5 = 5 + 5 + 2 = 10 + 2 = 12$$

Tomek liczył na patyczkach.
Najpierw odliczył 7 patyczków, a potem 5.
Do 7 patyczków dołożył 3 patyczki i związał dziesiątkę.

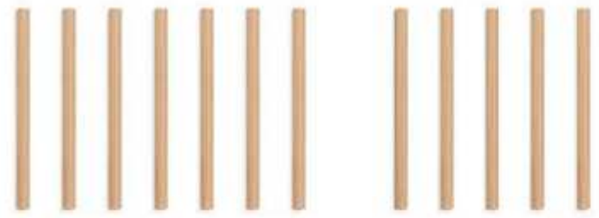

$$7 + 5 = 7 + 3 + 2 = 10 + 2 = 12$$

Kinga układała nakrętki. Położyła 7 nakrętek żółtych i 5 nakrętek w innych kolorach.
Potem głośno doliczała: 8, 9, 10, 11, 12.

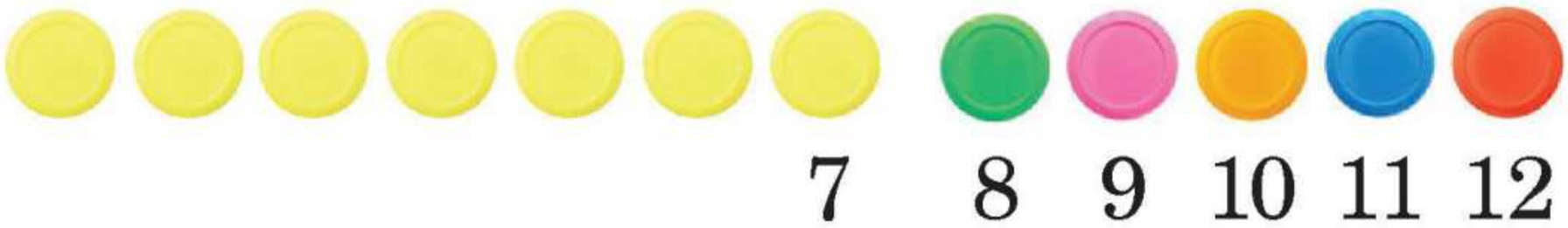

- Oblicz $8 + 5$ sposobem, który jest dla ciebie najbardziej zrozumiały.

2 Zobacz, jak dzieci rozwiązywały zadanie.

Na scenę wyszło 12 dzieci, które chciały zaśpiewać piosenkę. Potem 3 dzieci zeszło ze sceny.
Ile dzieci zostało?

Obliczamy: $12 - 3$

Zosia najpierw zaznaczyła 12 na liczydle, a potem odsunęła 3 koraliki: 2 niebieskie i 1 pomarańczowy.

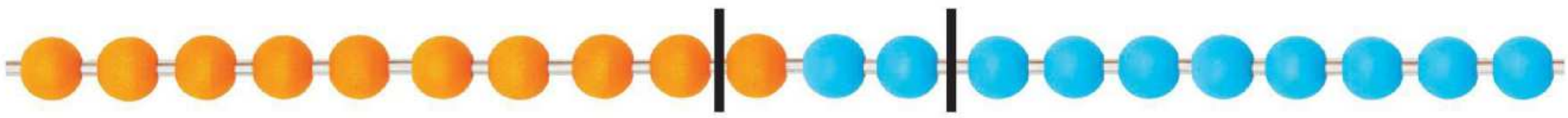

$$12 - 3 = 12 - 2 - 1 = 10 - 1 = 9$$

Ignaś najpierw ułożył liczbę 12 jako $5 + 5 + 2$. Potem skreślił 2 żetony w górnym rzędzie i 1 w rzędzie dolnym.

$$12 - 3 = 12 - 2 - 1 = 10 - 1 = 9$$

Tomek ułożył 12 patyczków: jedną wiązkę, czyli dziesiątkę, i 2 luźne patyczki. Odsunął 2 patyczki, rozwiązał dziesiątkę i zabrał jeszcze jeden patyczek.

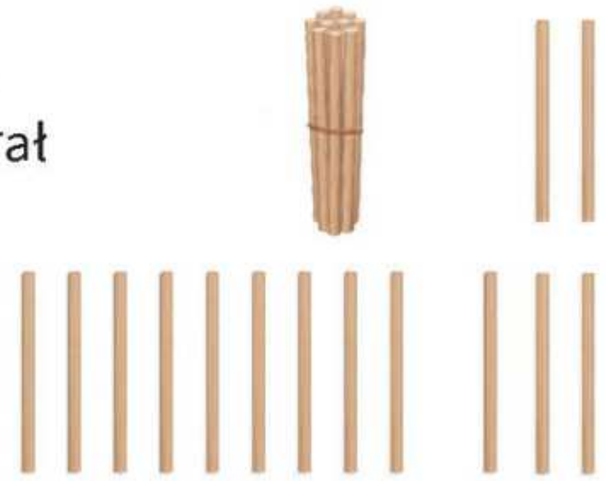

$$12 - 3 = 12 - 2 - 1 = 9$$

- Jeżeli masz swój sposób liczenia, pokaż go koleżankom i kolegom.

3 Zapisz w zeszycie działania do rysunków.

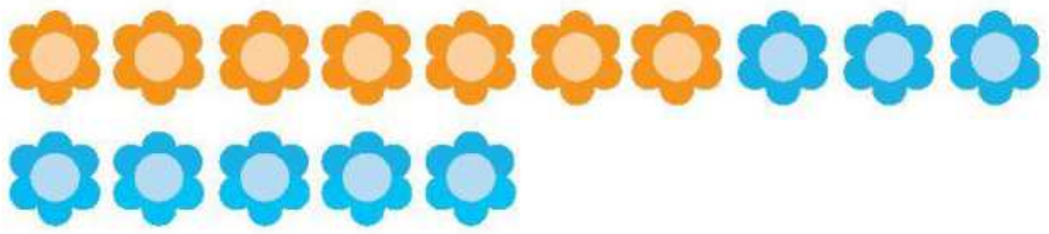

1 Popatrz na rysunki. Jakie pytanie możesz do nich zadać? Zapisz obliczenie w zeszycie.

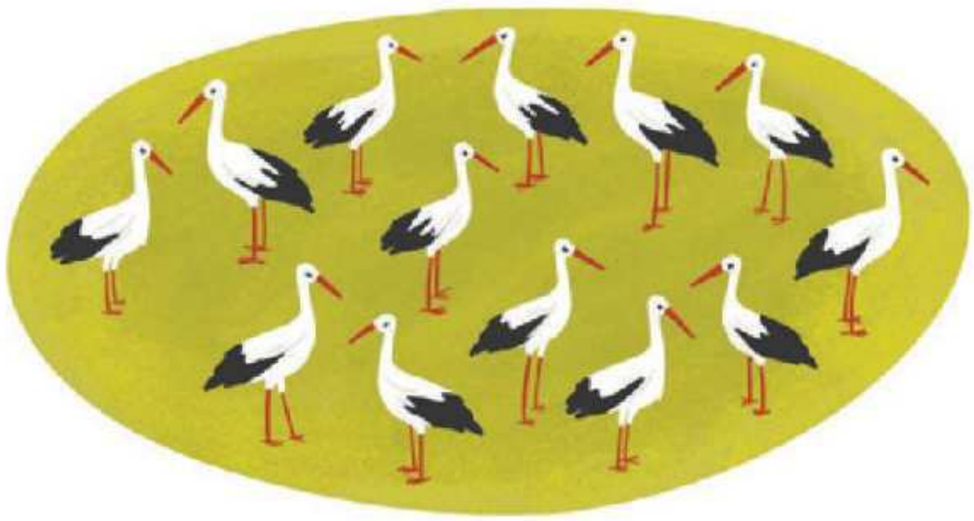

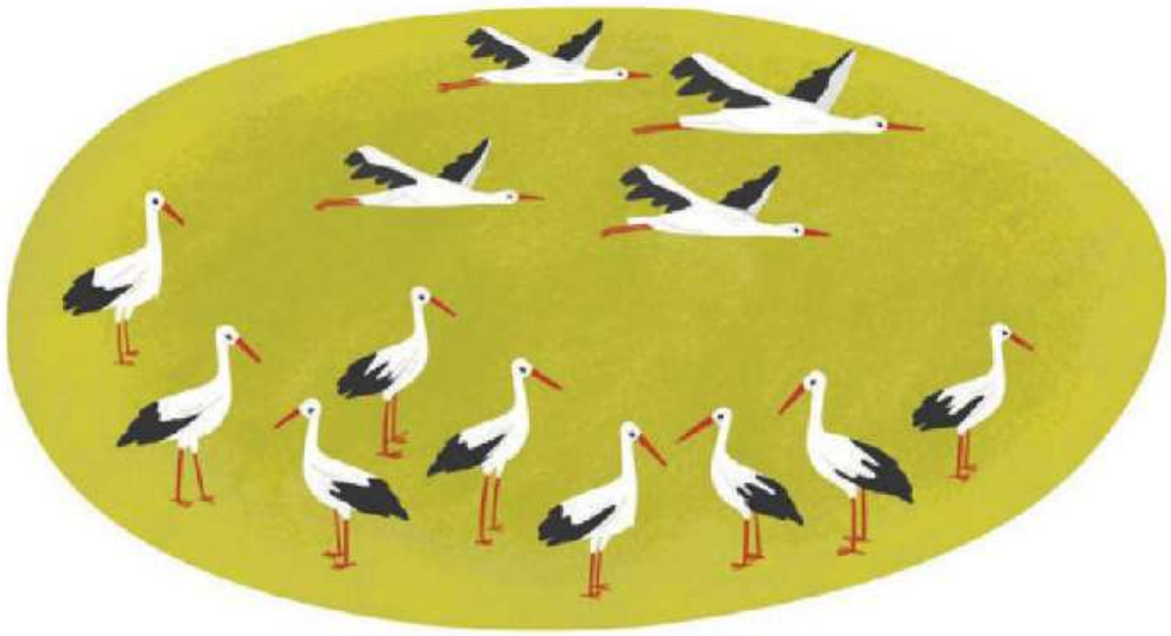

2 Popatrz na rysunki i zadaj pytanie. Zapisz obliczenie w zeszycie.

3 Dziadek Jurek ma w swoim gospodarstwie kolorowe kury. Ile jest kur czerwonych, ile brązowych, a ile żółtych?

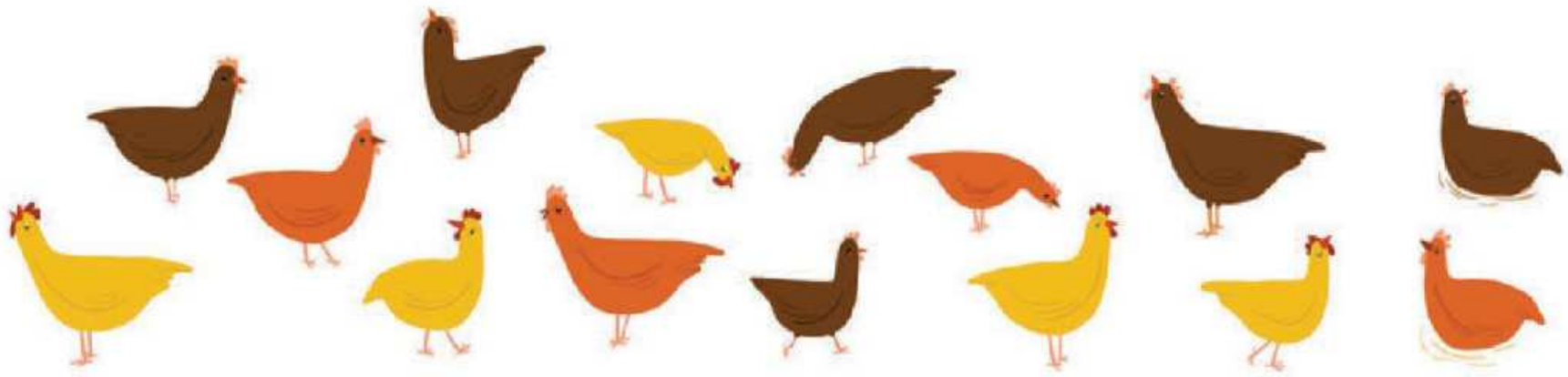

- Oblicz i zapisz w zeszycie, ile kur jest razem.
- Których kur jest najwięcej, a których najmniej? Porównaj liczby, układając kartoniki z liczbami i znakami: $<$, $>$.

4 Kacper uważa, że takie rachunki są łatwe. Jak myślisz, dlaczego?

$$13 - 3 = 10$$
$$13 - 4 = 9$$
$$13 - 5 = 8$$

$$16 - 6 = 10$$
$$16 - 7 = 9$$
$$16 - 8 = 8$$

$$11 - 1 = 10$$
$$11 - 2 = 9$$
$$11 - 3 = 8$$

- Wymyśl podobne przykłady.

1 Na początku kwietnia dzieci wspominały swoje wycieczki i planowały, co będą robić podczas nadchodzących wakacji.

Ala powiedziała, że trzy miesiące temu była z rodzicami na nartach.

- Jaki to był miesiąc? Znajdź zdjęcie zrobione przez Alę.

Zosia pół roku temu odwiedziła swoją babcię, która mieszka nad morzem.

- Jaki wtedy był miesiąc? Znajdź zdjęcie zrobione przez Zosię.

Jurek powiedział, że za cztery miesiące wyjeżdża z rodzicami nad morze.

- Jaki to będzie miesiąc? Które zdjęcie pokazuje, gdzie pojedzie Jurek?

Jaś cały pierwszy miesiąc wakacji będzie wędrować z plecakiem.

- Za ile to będzie miesięcy? Gdzie wybiera się Jaś?

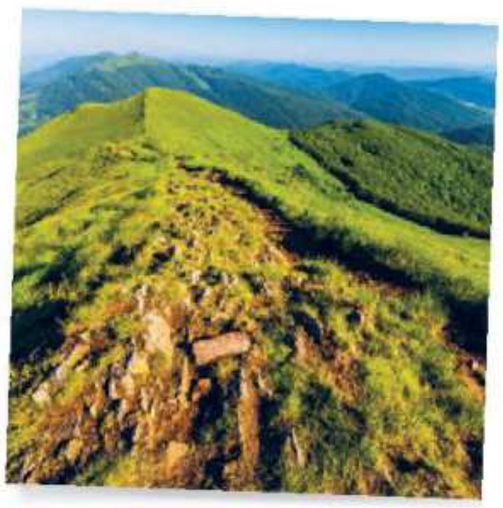

2 Jola znalazła swój stary kalendarz. Była tam zaznaczona data jej wyjazdu do babci i data powrotu. Popatrz na kartkę z kalendarza. Jakie informacje można z niej odczytać?

LIPIEC

pn.	wt.	śr.	czw.	pt.	sob.	niedz.
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	28
29	30	31				

1 W tabeli są wypisane wszystkie dodawania do 10. Przyjrzyj się tabeli. Czy wiesz, jak była budowana?

0 + 0	1 + 0	2 + 0	3 + 0	4 + 0	5 + 0	6 + 0	7 + 0	8 + 0	9 + 0	10 + 0
0 + 1	1 + 1	2 + 1	3 + 1	4 + 1	5 + 1	6 + 1	7 + 1	8 + 1	9 + 1	
0 + 2	1 + 2	2 + 2	3 + 2	4 + 2	5 + 2	6 + 2	7 + 2	8 + 2		
0 + 3	1 + 3	2 + 3	3 + 3	4 + 3	5 + 3	6 + 3	7 + 3			
0 + 4	1 + 4	2 + 4	3 + 4	4 + 4	5 + 4	6 + 4				
0 + 5	1 + 5	2 + 5	3 + 5	4 + 5	5 + 5					
0 + 6	1 + 6	2 + 6	3 + 6	4 + 6						
0 + 7	1 + 7	2 + 7	3 + 7							
0 + 8	1 + 8	2 + 8								
0 + 9	1 + 9									
0 + 10										

- Co mają ze sobą wspólnego dodawania w żółtych okienkach?
- Co zauważasz w działaniach w zielonych okienkach?
- Co jeszcze zauważasz w tej tabeli?

2 Jakie liczby kryją się pod figurami?

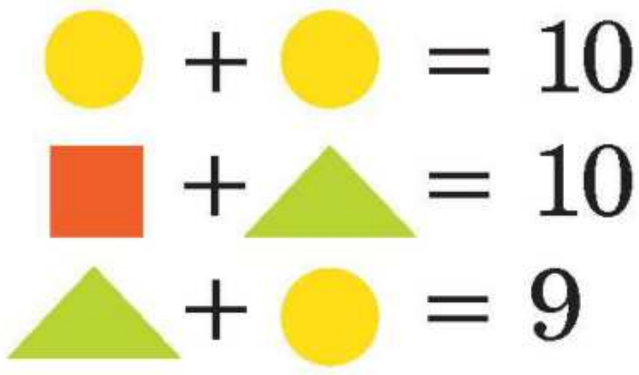

- Znajdź te działania w tabeli pokazanej w zadaniu 1.
- Wybierz jedno dowolne działanie z tabeli i przedstaw je za pomocą figur.

3 Których gwiazdek jest więcej – niebieskich czy żółtych? Jak można to sprawdzić?

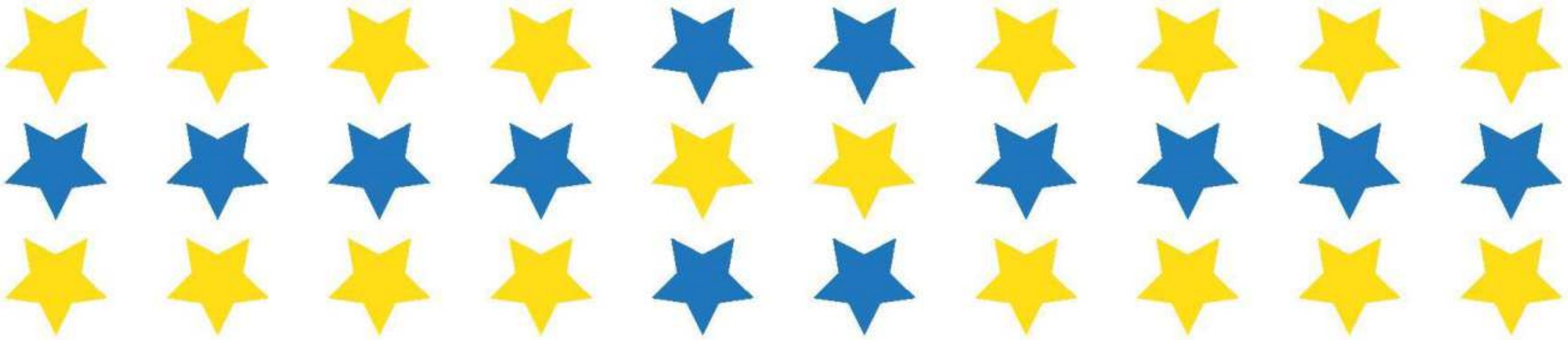

4 Przeczytaj i oblicz. Wyniki możesz zapisać w zeszycie.

Kasia ma 13 zł, a Basia 9 zł.
Kto ma więcej? O ile więcej?

- Babcia dała dziewczynkom po 1 zł.
  Ile teraz pieniędzy ma Kasia?
  Ile teraz pieniędzy ma Basia?
  Kto ma więcej? O ile?

5 Popatrz na wieże z klocków. Co ciekawego tutaj widać?
Która wieża w każdej parze jest wyższa? O ile?

6 Przepisz działania do zeszytu i je oblicz. Możesz sobie pomagać patyczkami.

14 – 4	11 – 7	14 – 7
15 – 5	12 – 8	15 – 8
16 – 6	13 – 9	16 – 9
17 – 7	14 – 10	17 – 10

7 Popatrz na wagi. Co jest cięższe, a co lżejsze?

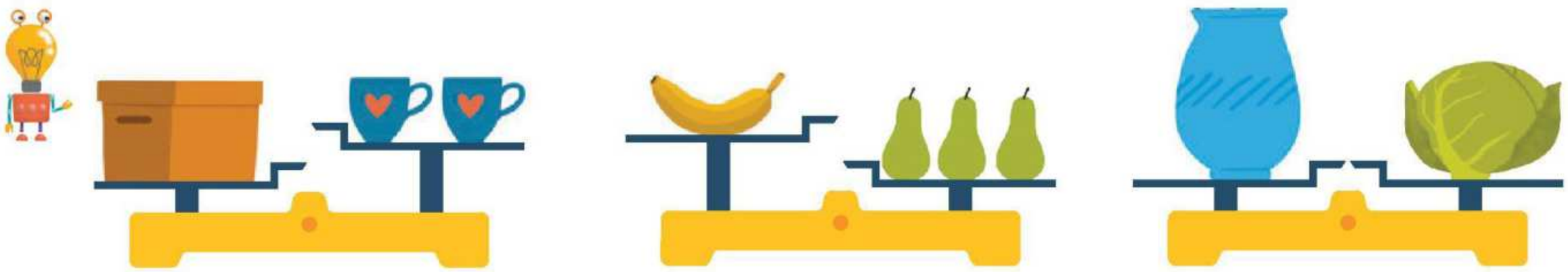

- Czy coś się zmieni, kiedy na obie szalki każdej wagi dołożymy taki sam odważnik?

1 Popatrz na liczby w kółkach. Czy są wśród nich wyniki dodawania liczb z tabeli? Wykonaj obliczenia i zapisz je w zeszycie.

+	
12	4
8	5
11	9
15	3

10 16 13 17 14 19 20 15 9 18

2 Czy wiesz, jakie liczby ukryły się pod kolorowymi plamami? Popatrz uważnie na działania w obu słupkach. Co zauważasz?

$20 = \bullet + 12$

$20 = \bullet + 7$

$20 = 10 + \bullet$

$20 = 0 + \bullet$

$20 = 8 + \bullet$

$20 = 13 + \bullet$

$20 = \bullet + 10$

$20 = \bullet + 20$

- Przepisz jeden słupek do zeszytu i wpisz brakujące liczby.

3 Dzieci wymyślały działania na odejmowanie, którego wynik był równy 15. Oto dwa przykłady:

$15 = 20 - 5$

$15 = 18 - 3$

Wymyśl swoje przykłady działań na odejmowanie, których wynikiem jest liczba 15. Zapisz te przykłady w zeszycie. Kto w klasie wymyślił najwięcej przykładów?

4 Licz głośno:

- co dwa do dwudziestu, zaczynając 2, 4...,
- co cztery do dwudziestu, zaczynając 4, 8...

Czy licząc co trzy, potrafisz doliczyć do dwudziestu?

- Sprawdź inne sposoby liczenia po tyle samo do dwudziestu.

Ciocia Grażynka hoduje piękne kolorowe kury. Jest z nich bardzo dumna. Wszyscy sąsiedzi z okolicy podziwiają jej hodowlę. Kilka kur siedzi właśnie na jajach – będą z nich kurczęta. Każda kura ma swoje miejsce w kurniku. Kura Pstrokata siedzi na 7 jajach. Stroszy piórka i chroni jaja przed chłodem. Koko wysiaduje 8 jaj, a Lulka 5. W zagrodzie są jeszcze inne kury, jest też kogut Kukuryk. Ciocia bardzo się troszczy o swoje kury.

5 Posłuchaj opowiadania.

- Co cię zainteresowało w tym opowiadaniu?
- Jakie obliczenia można wykonać do tego opowiadania?
- To są kurczęta cioci Grażynki. Jak myślisz, które z nich mogła wysiedzieć Lulka?

1 Odczytaj godziny.

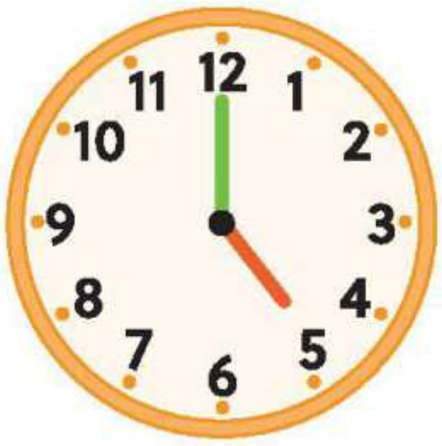

godzina 5.00

godzina 9.00

godzina 11.00

- Powiedz, ile czasu minęło od godziny 5.00 do 9.00.
- Weź zegar do ćwiczeń i ustaw go na godzinę później niż godzina 5.00, godzinę później niż godzina 9.00, godzinę później niż godzina 11.00.
- Ustaw zegar na godzinę 12.00. Następnie ustaw go na godzinę później niż 12.00.

To jest godzina 1.00 po południu.

2 We wtorek Marta, Staś i Weronika wracają ze szkoły o różnych godzinach. Popatrz na zegary i powiedz, o której godzinie wraca każde dziecko.

Marta

Staś

Weronika

- Powiedz, kto wraca najwcześniej. Kto wraca najpóźniej?

3 Dzisiaj mała Zosia kilka razy pytała mamę, która jest godzina. Mama odpowiadała: 7 wieczór, 4 po południu, 8 rano. Ustaw na swoim zegarze godziny, które podała mama. Dopasuj rysunki do tych godzin.

1 Zmierz długość każdego boku narysowanych figur. Dodaj długości i porównaj wyniki otrzymane dla każdej figury. Opowiedz, co tu jest ciekawego.

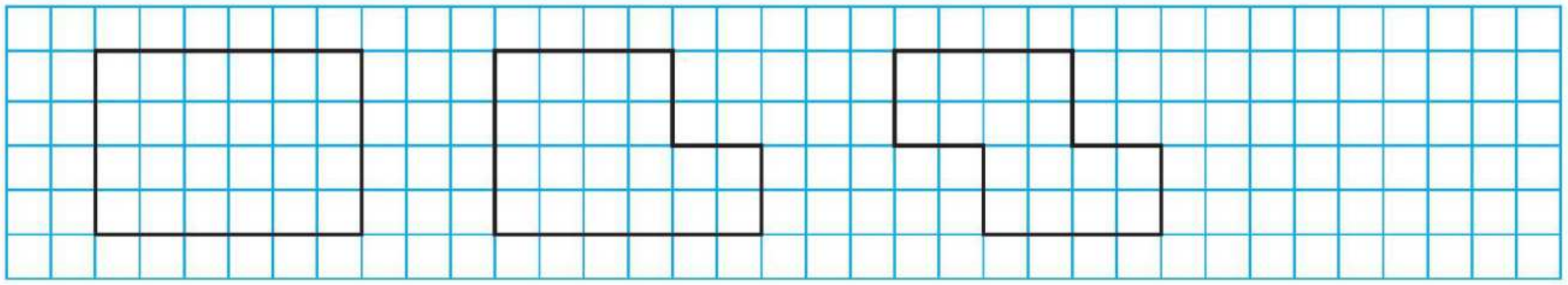

2 Tola i Romek mieli narysować domek w powiększeniu. Popatrz, czy dobrze wykonali swoje rysunki.

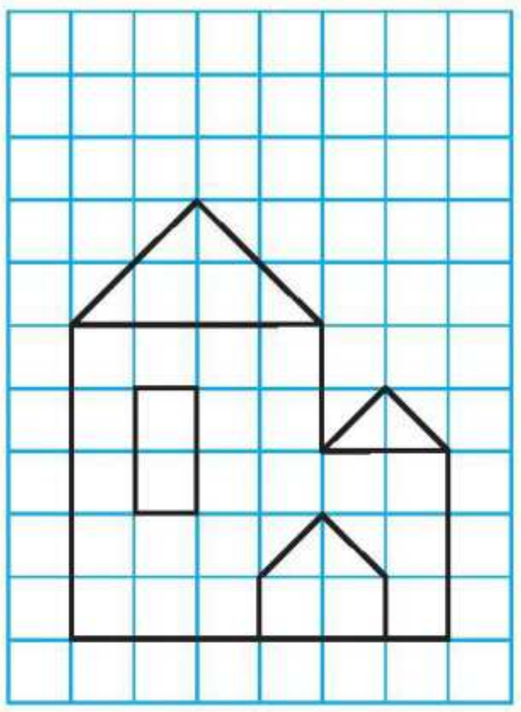

rysunek Toli

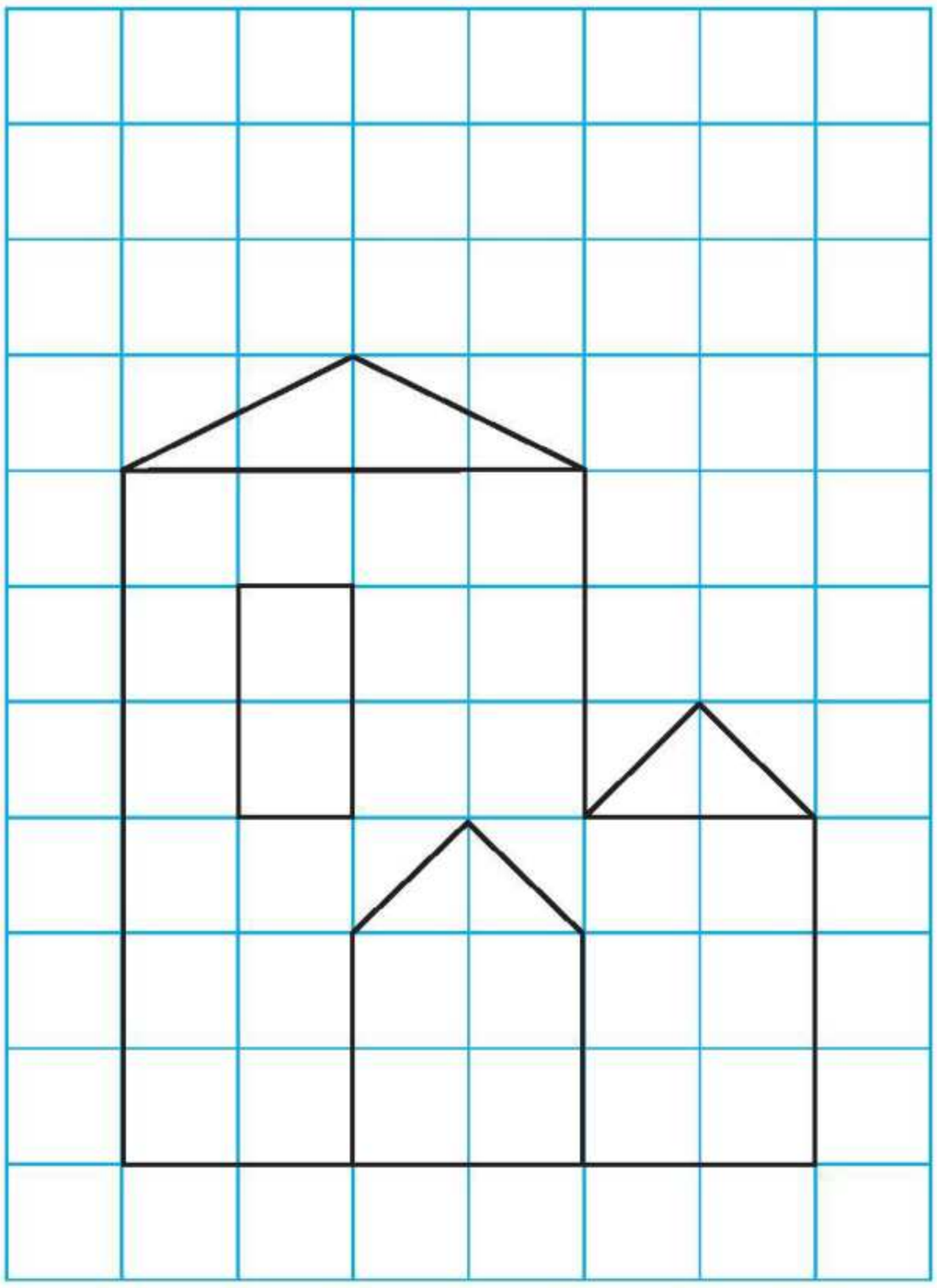

rysunek Romka

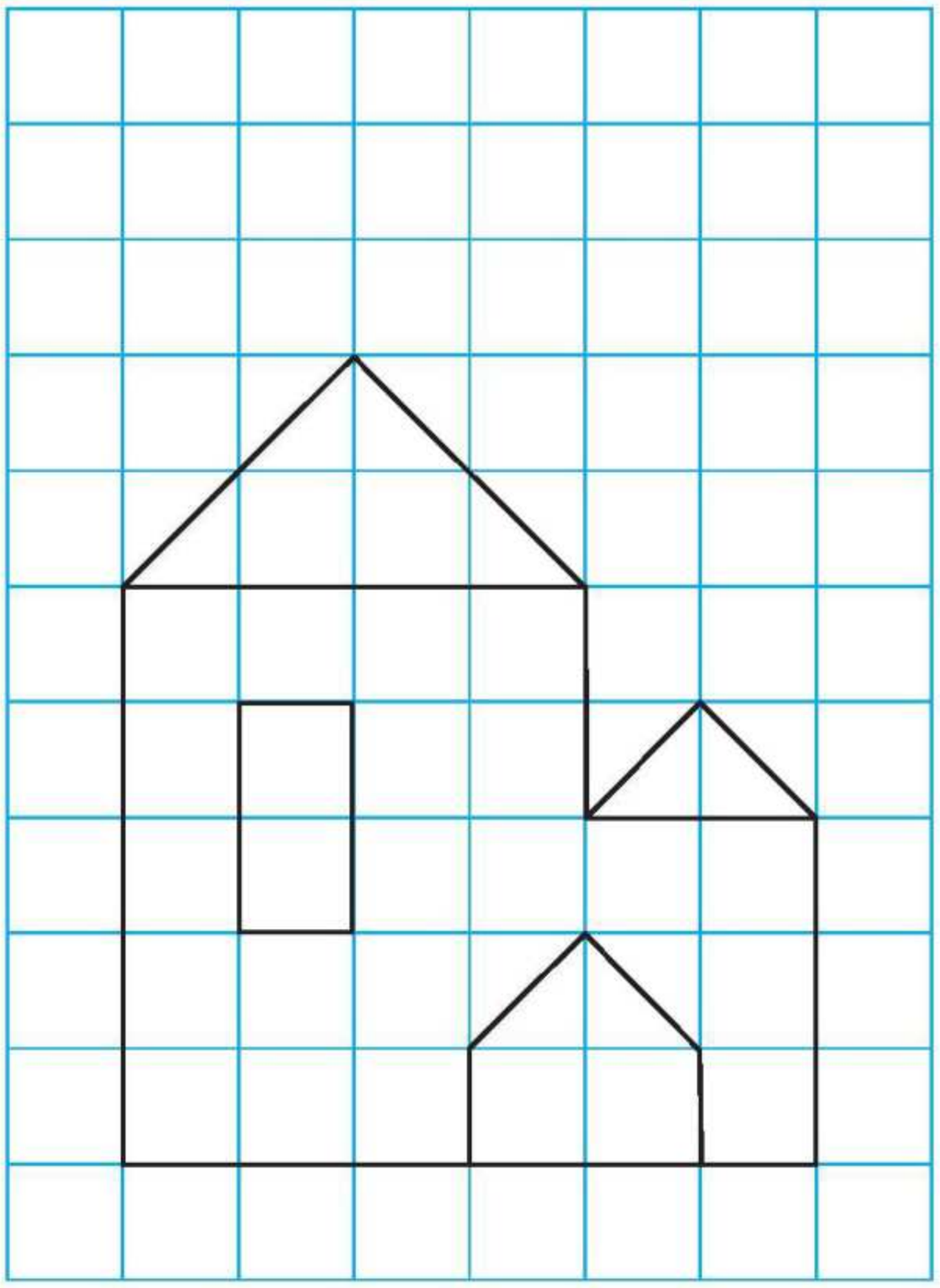

Spis treści

edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza

XVIII Czas zimowy

86. Zimowy pejzaż 4
Zima za oknem
Zima *Małgorzata Strzałkowska*

87. Wyprawa z leśnikiem 6
Spółgłoska miękka ś, Ś

88. Zima w lesie 8
Ślady i tropy zwierząt

89. Zabawy w zimowe dni 10
Spółgłoska miękka si, Si

90. Nie dajmy się chorobie! 12
Dbamy o zdrowie

XIX Ciekawe zajęcia

91. Wyraz z literą „ć” 14
Spółgłoska miękka ć, Ć

92. Wycieczka do Ćmielowa 16
Białe złoto z Ćmielowa
Klasowe laboratorium – Jakie jest powietrze?

93. Z wizytą u cioci 18
Spółgłoska miękka ci, Ci

94. W sklepie z porcelaną 20
Od zdania do opowiadania – Kot z porcelany

XX Niebo nad nami

96. Z głową w chmurach 22
Spółgłoska miękka ń, Ń

97. Ruch Ziemi 24
Dzieci pana Astronoma
Wanda Chotomska
Dzień i noc

98. Obserwacja nieba 26
Spółgłoska miękka ni, Ni

99. Dlaczego Słońce świeci? 28
Pan Astronom mówi o Słońcu
Wanda Chotomska
Klasowe laboratorium – Co się dzieje z rośliną bez światła?

100. Gdy za oknem chłód i mróz 30
Kosmiczna podróż Rabana

XXI Nasze zmysły

101. Poznajemy świat za pomocą zmysłów 32
Jakie mamy zmysły?

102. Zaczarowane źródło 34
Spółgłoska miękka ź, Ź

103. U lekarza 36
Wizyta u lekarza

104. Smaczne ziarna 38
Spółgłoska miękka zi, Zi

XXII Na budowie

106. Maszyny budowlane 40
Spółgłoska miękka i dwuznak dź, Dź

107. Projektujemy dom 42
Dom z klocków *Wanda Chotomska*
Co tak wieje?

108. Co robią dekarze? 44
Spółgłoska miękka dzi, Dzi

109. Mosty i wiadukty 46
Most chochlików *Wojciech Widłak*
Mistrzowie mowy – Głoski śmieszki

110. Odwiedziny na budowie 48
Stopka królowej Jadwigi
Stefania M. Posadzowa

XXIII Nareszcie wiosna

111. Unikamy przeziębień 50
Dwuznak dż, Dż

112. Co nowego w pogodzie? 52
O marcu, o pannie Juliannie i o ptaszku
Lucyna Krzemieniecka

113. Kwiaty, które zwiastują wiosnę 54
Wiosenne kwiaty
Co wiosna do lasu przyniosła?

114. Powroty ptaków 57
Już leci!
Powróciły do nas na wiosnę

115. Dlaczego przebiśnieg? 60
Od zdania do opowiadania – Przebiłam śnieg!

XXIV W świecie dźwięków

116. Instrumenty muzyczne 62
Instrumenty dawniej i dzisiaj
Świat jest ciekawy – Jerzyk zwyczajny
117. Kto najpiękniej gra? 64
Najpiękniej gramy razem
118. Wśród ptasich dźwięków 66
Nie to samo… *Hanna Łochocka*
119. Rozmawiamy przez telefon 68
Mistrzowie mowy – Gimnastyka rąk i języka
Ucho na gazie *Rafał Witek*
120. Muzykalna rodzina 70
W świecie instrumentów

XXV Dobre maniery

121. Kulturalnie rozmawiamy 72
Kwoka *Jan Brzechwa*
Dobre rady dla rozmówców
122. Magiczne słowa 74
Ważne słowa
123. Robimy zakupy 76
Czytam i rozumiem – Co poszło nie tak?
Klasowe laboratorium – Jak się rozwija roślina?
124. Jesteśmy ostrożni 78
Kania *Danuta Wawiłow*
125. Alfabet, czyli abecadło 80

edukacja matematyczna

XVIII Czas zimowy

- Zapisywanie cyframi liczb: 11 i 12. Wyodrębnianie dziesiątek i jedności 84
- Przeliczanie w zakresie 12. Odczytywanie godzin na zegarach 85
- Posługiwanie się nazwami miesięcy. Rytmiczna organizacja czasu 87
- Tworzenie i rysowanie figur geometrycznych w różnym położeniu 89

XIX Ciekawe zajęcia

- Zapisywanie cyframi liczb: 13, 14 i 15. Wyodrębnianie dziesiątek i jedności 90
- Rozwiązywanie zadań tekstowych 92
- Korzystanie z kalendarza, posługiwanie się nazwami miesięcy 93
- Analiza budowy i ułożenia różnych obiektów na kartce i w przestrzeni 94

XX Niebo nad nami

- Obliczenia w zakresie 15 typu: 12 + 3, 15 – 2 95
- Rozwiązywanie zadań tekstowych. Wprowadzanie w zadania z okienkiem 97
- Rozpoznawanie i klasyfikowanie figur geometrycznych 98
- Poznawanie zasad gry w warcaby 99

XXI Nasze zmysły

- Zapisywanie cyframi liczb: 16, 17, 18 i 19. Wyodrębnianie dziesiątek i jedności 100
- Rozwiązywanie zadań tekstowych 102
- Utrwalanie nazw miesięcy. Układanie zdarzeń w logiczny ciąg 103
- Kodowanie ułożenia przestrzennego 104

XXII Na budowie

- Zapisywanie cyframi liczby 20. Numerowanie od… do… w zakresie 20 105
- Rozwiązywanie zadań tekstowych z zastosowaniem własnych strategii 106
- Poznanie banknotu 20 zł 107
- Figury geometryczne w różnym położeniu. Mierzenie miarką centymetrową 108

XXIII Nareszcie wiosna

- Odczytywanie wskazań na termometrze 109
- Porównywanie liczb w zakresie 20 110
- Obliczenia w zakresie 20. Praktyczne stosowanie przemienności dodawania 111
- Konstruowanie figur o określonym kształcie. Mierzenie figur i odczytywanie pomiarów 112

XXIV W świecie dźwięków

- Obliczenia w zakresie 20 113
- Obliczenia w zakresie 20 typu: 7 + 5, 12 – 3 114
- Rozwiązywanie zadań tekstowych. Obliczenia typu: 7 + 5, 12 – 3 116
- Proste obliczenia kalendarzowe 117

XXV Dobre maniery

- Obliczenia w zakresie 20 118
- Obliczenia w zakresie 20 z okienkiem i w tabeli. Układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych 120
- Wykonywanie prostych obliczeń zegarowych 122
- Rysowanie figur na sieci kwadratowej. Pomniejszanie i powiększanie figur ... 123

Wielkanoc

Źródła tekstów literackich

s. 7. Małgorzata Strzałkowska „Zima", Hachette Polska, Warszawa 2008
s. 24, 28. Wanda Chotomska „Dzieci pana Astronoma", Wydawnictwo Literatura, Łódź 2017
s. 37. Witold Gawdzik „Gramatyka na wesoło", Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1969
s. 42. Wanda Chotomska „Podróże na piórze", Wydawnictwo Literatura, Łódź 2012
s. 48–49. „Klechdy domowe. Podania i legendy polskie", Nasza Księgarnia, Warszawa 1987
s. 52–53. Świerszczyk 1947, nr 10
s. 66. Hanna Łochocka „Chrząszcz w trzcinie", Nasza Księgarnia, Warszawa 1989
s. 72. Jan Brzechwa „Sto bajek", Czytelnik, Warszawa 1972
s. 78–79. Miś 1997, nr 6

Ilustracje i zdjęcia na okładce: s. 1: Wojciech Sendal i Marek Błoszko (postać 3D), Przemysław Surma, Shutterstock.com; s. 4: Przemysław Surma, Shutterstock.com.

Ilustracje: Magdalena Babińska: s. 14–15; Katarzyna Bajerowicz: s. 22–23, 66–67; Joanna Czaplewska: s. 57, 72, 92, 121; Aleksandra Gołębiewska: s. 6–7; Joanna Gwis: s. 28; Elżbieta Jarząbek: s. 88/ćw. 3, 106/1; Diana Karpowicz: s. 113/ćw. 4; Olga Kawacińska: s. 80–81; Katarzyna Kołodziej: s. 69, 76; Aleksandra Krzanowska: s. 5, 46; Małgorzata Kwapińska: s. 10–11, 26–27, 38–39; Daniel de Latour: s. 64–65; Adam Pękalski: s. 18–19, 40–41, 44–45, 70–71; Monika Pollak: s. 78–79; Paulina Radziejewska: s. 34–35; Monika Rejkowska: s. 24; Zofia Różycka: s. 42; Joanna Rzezak: s. 50–51, 60–61; Tomasz Samojlik: s. 63; Wojciech Sendal: s. 1, 17, 25, 29, 71, 77, 82/postać 3D; Marta Sieczkowska: s. 29/konewka, 47, 56/kwiatek, 68, 96/ćw. 5, 110/3; Przemysław Surma: s. 12–13, 30–31, 73, 114/ćw. 1, 115/2; Marta Szudyga: s. 20–21; Adam Tokarski: s. 87/ćw. 1, 97/1, 102/1; Klara Wicenty: s. 52–53; Ola Woldańska-Płocińska: s. 92/ćw. 2, 95/4, 97/2, 101/4, 116/1, 2, 3, 119/7; Zuzanna Wollny: s. 48–49; Monika Woźniak: s. 85/ćw. 2, 86/4, 106/2, 107/3, 4, 108/2, 110/4, 115/3, 118/3, 122/1, 2, 123; Beata Żurawska: s. 103/ćw. 1, 3, 122/3.

Zdjęcia: Paweł Czernicki/Muzeum Narodowe w Krakowie: s. 62/bęben szczelinowy; Jaga Rudnicka (https://www.touchofart.eu/Jadwiga-Rudnicka/j132-Wiosna-w-lesie): s. 56/reprodukcja obrazu bez ramy; Marta Sieczkowska: s. 17/balony, 29/doświadczenie z rzeżuchą etap 3; Maciej Wróbel: pieniądze, s. 17/dziewczynka i butelka, 29/doświadczenie z rzeżuchą (etap 1 bez nasion i 2) i kwiat bez tła, 36/Kasia, 47, 68, 74/dziewczynka z plecakiem (montaż), 75/dziewczynka (montaż), 77/doświadczenie z fasolą, 87/guzik (czerwony, zielony mały, fioletowy duży, żółty, niebieski), 89/patyczki, 94/klocki, 104/klocki, 108/klocki, 111/liczydło, 113/liczydło, 114 i 115/liczydło, 119/klocki; materiały własne Fabryka Porcelany AS Ćmielów: s. 16/wyroby z Ćmielowa; Getty Images: Carol Yepes: s. 7, 6/dziecko, Adrienne Bresnahan s. 16/dzbanek, MARK GARLICK/SCIENCE PHOTO LIBRARY s. 25/słońce, Nigel Killeen: s. 25/gwiazdy, Vikrant: s. 25/gwiazdy, PhotoAlto/Michele Constantini: s. 32/zmysł słuchu, Flashpop: s. 32/zmysł węchu i oszparowany chłopiec, Erica Shires: s. 32/zmysł dotyku, Johner Bildbyra AB: s. 33/nietoperze, Phoo Chan: s. 33/sokół, Tetra Images: s. 36/mama (montaż), Neustockimages: s. 36/badanie wzroku u okulisty (bez tła), Artemenko_Daria: 37/badanie słuchu (montaż), Paul Glaeser: s. 58/bocian biały, Gary Chalker: s. 58/czajka, Drazen: s. 74/chłopcy z jabłkiem, supersizer: s. 74/„do widzenia", 75/mama z chłopcem, Lumi Images/Dario Secen: s. 75/ekspedientka, Roman Tsubin: s. 54/śnieg, 500px: s. 54/śnieżyca, ImaZinS RF: s. 54/sasanka, Westend61/Rainer Holz: s. 82/mama; Alamy Stock Photo: History and Art Collection: s. 4/obraz bez ramy i fragment obrazu s. 4/ćw. 2, blickwinkel: s. 9/sarny w oddali, Konrad Uznanski: s. 40/Dźwirzyno, Piotr Borkowski: s. 44/Działdowo, Duncan Usher: s. 54/przebiśnieg, Buiten-Beeld: s. 63/duży jerzyk w locie, FLPA: s. 63/małe jerzyki w locie bez oszparowanego, SeventyFour Images: s. 75/chłopiec w czerwonym stroju (montaż); BE&W: David Kjaer/naturepl.com: s. 63/jerzyk na ścianie; Pozostałe zdjęcia: Shutterstock.com w tym ilustracje: s. 43/drzewo, człowiek, podmuch wiatru, 85/monitory, drewniane tło, 93/kartki (montaż), 95/karteczki, 96/drewniane paski, 101/kwiaty, 105/odzież ochronna, 106/kartka, 107/kartka, 109/ikony pogody, 110/cukierki i pompony, 111/kwiaty, koraliki, doniczki, 112/liczydło, 117/kartka, 120/kolorowe plamy.

Współpraca graficzna: Aleksandra Bąk: s. 8–9, Elżbieta Grozdew: s. 36–37, 74–75, Agata Muszalska: s. 32–33, Grażyna Truchlińska: s. 54–55, 58–59, Marta Żylska: s. 25, 43, 58–59.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania, mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

WIELKA PRZYGODA

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do edukacji wczesnoszkolnej, na podstawie opinii rzeczoznawców: **dr hab. Beaty Oelszlaeger-Kosturek, dr hab. Zuzanny Zbróg, dr Zofii Krzywickiej-Vauthier**.

Etap edukacyjny: I.
Typ szkoły: szkoła podstawowa.
Rok dopuszczenia: 2020

Numer ewidencyjny w wykazie MEiN: 1088/2/2020

Podręcznik został opracowany na podstawie *Programu edukacji wczesnoszkolnej w klasach 1–3 „Wielka przygoda"* zgodnego z podstawą programową z 14 lutego 2017 roku.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na **www.legalnakultura.pl**

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2023
ISBN 978-83-267-4575-1

Autorzy: Elżbieta Kacprzak, Anna Ładzińska, Małgorzata Ogrodowczyk (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza), Krystyna Sawicka, Ewa Swoboda (edukacja matematyczna).
Nadzór koncepcyjno-redakcyjny serii: Marzanna Polit.
Redaktor merytoryczny serii: Bożena Gepert.
Redaktorzy serii: Iwona Lewandowska (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza), Monika Kubik (edukacja matematyczna).
Opracowanie redakcyjne: Iwona Lewandowska (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza), Aneta Maciągiewicz (edukacja matematyczna).
Redakcja merytoryczna: Bożena Gepert, Agnieszka Grzegółka-Maciejewska (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza), Monika Kubik (edukacja matematyczna).
Konsultacja: Małgorzata Paszyńska (edukacja matematyczna), Joanna Winiecka-Nowak (edukacja przyrodnicza).
Redakcja językowa: Agnieszka Grzegółka-Maciejewska (edukacja polonistyczna, społeczna i przyrodnicza), Grażyna Oleszkowicz (edukacja matematyczna).
Nadzór artystyczny: Kaia Pichler. **Opieka graficzna:** Ewa Kaletyn, Małgorzata Burakowska.
Projekt okładki: Logoteka Piotr Rudź.
Projekt graficzny: Małgorzata Burakowska, Marta Sieczkowska.
Opracowanie graficzne: Małgorzata Burakowska, Marta Sieczkowska, Anna Szaniawska, Monika Woźniak.
Realizacja projektu graficznego: Małgorzata Koper, Dorota Gajda.
Fotoedycja: Maciej Wróbel.
Obróbka kolorystyczna zdjęć, ilustracji i montaże: Piotr Kawecki.

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

Druk i oprawa: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.